

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAĞCILIK SEKTÖRÜ VE ÜZÜM
ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARININ
ARAŞTIRILARAK ALINACAK TEDBİRLERİN
TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
DENİZLİ VE MANİSA ÇALIŞMA ZİYARETİ
TOPLANTI
TUTANAKLARI

25 Mart 2018 Pazar

COLOSSAE HOTEL ÇALIŞMA TOPLANTISI
ALAŞEHİR TİCARET BORSASI ÇALIŞMA ZİYARETİ TOPLANTISI

COLOSSAE HOTEL ÇALIŞMA TOPLANTISI

25 Mart 2018 Pazar

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.08

BAŞKAN: İsmail BİLEN (Manisa)

BAŞKAN VEKİLİ: Necip KALKAN (İzmir)

SÖZCÜ: İbrahim Halil FIRAT (Adıyaman)

KÂTİP: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

BAŞKAN – Saygıdeğer hazırun, hepinize hayırlı günler diliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Bağcılık Sektörü ve Üzüm Üreticilerinin Sorunlarının Araştırılarak Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksudıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeleri olarak bugün şehrinizdeyiz, Denizli'ye misafiriz. Özellikle bizi misafir eden Ticaret Borsası heyetine, değerli Denizli milletvekillerimize ve Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Dört siyasi partinin ortak olarak vermiş olduğu ve kurulmasını arzu ettiği Komisyonumuz bugüne kadar yaklaşık 8 toplantı yapmış bulunmakta, bununla birlikte 9'uncu toplantımızı icra etmiş olacağız. 10 Ocak 2018 tarihinde kurulan Komisyonumuz önümüzdeki ayın 10'unda süresini tamamlamış olacak. Bağcılık sektörünün ve üzüm üreticilerinin sorunlarıyla ilgili yerinde bir inceleme yapmak, sizlerin de kıymetli bilgilerinden istifade etmek, üzüm ve türevleri olan mahsullerimizin üreticimizi daha memnun edecek fiyatlarla piyasaya arzının nasıl sağlanabileceği yönünde sizlerin de katkılarını, önerilerini almak üzere bugün huzurlarınızdayız.

Komisyonumuz bugüne kadar yaklaşık 43 arkadaşımızın bilgilerinden istifade etmiş bulunmakta. Bunların içerisinde 14 tane farklı kurum ve kuruluştan da aldığımız bilgiler mevcut bakanlıklar düzeyinde ve sivil toplum örgütlerimiz düzeyinde. Yine, bu toplantıyı tertip eden, bize bu salonu hazırlayan, başta otel görevlilerimiz olmak üzere ve bu Komisyonumuzun değerli çalışanları ve uzmanlarına da teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuz sizlerin, bizlerin ortak kanaatini, müstahsilin memnun olacağı bir sistemi inşallah tespit edip sizler adına bu raporu inşallah bakanlıklara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmuş olacak.

Ben sırasıyla ev sahibimiz, Komisyonumuzun değerli üyesi, sizin de temsilciniz, Değerli Milletvekilimiz Şahin Tin Bey'e söz vereceğim. Daha sonra da bizleri burada ağırlayan, misafir edilen Ticaret Borsamızın Değerli Başkanı İbrahim Tefenlili Bey'e söz vereceğim. Ondan sonra da sizleri dinlemeye devam edeceğiz. Sözün tekrarından kaçınırsak zamandan tasarruf etmiş oluruz çünkü Komisyonumuz buradan Sarıgöl'e ve Alaşehir'e gidecek, oradaki incelemelerini de sürdürülecek. Yaklaşık saat 12.30'da biz buradaki çalışmamızı bitirmeyi planlıyoruz. Hem sözün tekrarından kaçınarak hem de geçmişte değinilen veya bir önceki arkadaşın değindiği konuları tekrar etmeden, özet olarak meramımızı ifade edersek toplantı daha verimli ve faydalı geçmiş olur diyorum. Ben hepinizi hem şahsım hem de Komisyonumuzun değerli üyeleri adına saygıyla hürmetle selamlıyorum.

İsterseniz Komisyonumuzun değerli üyelerini de size takdim etmiş olayım: Bugün bizimle beraber burada olan Değerli Balıkesir Milletvekilimiz Ali Aydınlioğlu Bey yanımda hemen. Sırasıyla gideyim, Okan Gaytancıoğlu, Edirne Milletvekilimiz hemen Ali Bey'in yanında; Orhan Sarıbal, Değerli Bursa Milletvekilimiz hemen Okan Bey'in yanında. Sağ tarafımda zaten tanıdığınız, bildiğiniz, kardeşiniz, evladınız, bir kısmınızın belki ağabeyi Şahin Tin Bey; yine, Şahin Bey'in yanında Ahmet Tan Bey,

bizim Kütahya Milletvekilimiz, Komisyonun üyeleri olarak sizleri dinlemek üzere huzurlarınızdayız. Tabii, diğer ziyaretlerin bir kısmına da diğer arkadaşlarımız katılacaklar. Komisyonumuz 15 kişilik bir heyetten oluşuyor, onların bir kısmı Sarıgöl’de, bir kısmı Alaşehir’de ve bir kısmı Manisa ve İzmir’de Komisyona dâhil olacaklar.

Evet, Şahin Bey, buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Başkanım, değerli milletvekillerimiz, Komisyon üyeleri ve Meclis uzmanı arkadaşlarımız; öncelikle hoş geldiniz Denizli’imize, ilimize diyoruz. Borsa Başkanımızın da burada emeğiyle, ev sahipliğinde güzel bir toplantı yapmayı inşallah arzu ediyoruz. Bugüne kadar bağcılık sektörü ve üzüm üreticileriyle ilgili, Başkanın da dediği gibi birçok arkadaşımızı, STK yöneticilerini dinledik ve bu, ortak bir araştırma komisyonu, Meclisimizin almış olduğu karar. Buradaki inşallah amacımız, Türkiye genelinde ve özellikle tabii ki Manisa, İzmir ve Denizli olarak en çok üzüm üreticilerinin olduğu bölgelerdeki arkadaşlarımızı dinlemektir. Biz de Denizli olarak, ev sahibi olarak bugün Denizli’imizde katılan gerek ziraat odası, borsa ve kooperatifler, birlikler olarak, çiftçilerimizle birlikte ve şarap üreticileriyle birlikte, burada sizlerin dertlerini dinlemek ve sorunlar, öneriler konularında inşallah bilgileri alıp daha sonra bunun, sizin yararınıza, üreticilerimizin yararına, tarımla uğraşan çiftçilerimizin yararına güzel kararlar alınmasına vesile olmasını temenni ediyoruz. Bu anlamda, inşallah bağcılık ve üzümcülük sektöründeki değerlendirmeleri en iyi şekilde yerine getiririz, sizleri de dinleriz ve iyi sonuçlara doğru ülkemiz adına, çiftçilerimiz adına güzel sonuçlar çıkmasına vesile olur diyorum. Hepinizi hoş geldiniz diyorum, hayırlı olmasını temenni ediyorum toplantımızın.

Teşekkür ederiz

BAŞKAN – Değerli milletvekilimize çok teşekkür ediyorum. Biz Komisyonumuzda İbrahim Bey’i dinlemiştik ama burada da ev sahibi olarak belki bize bir hoş geldin der ve kısa bir özet bilgi sunduktan sonra sizlerle hasbihâl etmeye başlarız.

Buyurun Başkanım.

DENİZLİ TİCARET BORSASI BAŞKANI İBRAHİM TEFENLİLİ - Çok değerli Türkiye Büyük Millet Meclisi bağcılık ve üzümcülük komisyonu Başkanım, çok değerli Komisyon üyesi vekillerim, değerli katılımcılar; bağcılık, üzümcülükte hem üreten hem ticaretini yapan bütün dostlara hoş geldiniz diyorum. İnşallah bu Komisyonumuz, inşallah bu toplantılarımız bu sektörümüzde hayırlara vesile olur. Mutlaka ki problemlerimiz olacak, belki bir seferde çözülmeyebilir ama Komisyonumuza çok teşekkür ederiz. Yani Denizli’de sizleri dinlemeyi Sayın Şahin başkanına, vekilime de söylediğimde, Komisyon Başkanımıza da söylediğimizde kırmadılar. Yerde inceleme çok önemli, sizleri görme, sizlerin direkt dinlemesi çok önemliydi. Onun için huzurlarınızda kendilerine teşekkür ediyorum. Tabii, ilimizdeki bu sektörlerin mutlaka sorunları olacak ama çözüm anlamında da bunlar çok güzel bir vesile. İnşallah çözüme de katkıda bulunuruz.

Şöyle baktığımızda, bizim Denizli’deki konumumuza baktığımızda, coğrafi konumu olarak Ege, İç Anadolu ve Akdeniz bölgelerinin arasında yer almaktadır. Buna bağlı olarak bölgelerin iklim ve ekolojik özelliklerini bünyesinde taşımaktadır. Tarımsal alanda 130 metreden başlayıp 1.700 metreye kadar rakıma sahip olup yıllık ortalama 557 milimetre yağış almaktadır. İlimiz, ekonomik önemi haiz 125 çeşit bitkisel ürün üretmektedir. İlimiz bağcılık için son derece uygun ekolojik yapıya sahiptir. Susuz alanlarda şaraplık üzüm çeşitleri üretilmektedir. Çalkarası gibi, öküzgözü gibi bir sürü çeşitlerimiz var, piyasanın aradığı çeşitler. Sulanan alanlarda da sofralık üzüm çeşitleri üretilmektedir. Yani bizim geçmişten beri geldiğimiz sultani çekirdeksiz, razakı gibi, rootball gibi çeşitlerimiz vardır. Hem sulanan hem de susuz alanlarda kurutulmak üzere çeşitler yetiştirilmiştir. Sultani çekirdeksiz, çalkarası, yerel çeşitler razakı gibi ürünlerimizi mevcuttur.

Denizli’de baktığımızda şaraplık ve sofralık olarak ikiye ayrılmaktadır üzümler şehidimiz. Şaraplık olarak bölgelerimiz Çal, Bekilli, Güney, Baklan. Sofralık olarak baktığımızda, Buldan, Sarayköy, Pamukkale, Honaz gibi bölgelerimizde üretilmektedir.

Üretim yerlerinin özelliklerini baktığımızda, Buldan, ülkemizde turfanda olarak sofralık sultanı çekirdeksiz üzümlerin ilk çıktığı yerdir. Bu, çok önemli. Yani Türkiye’de ilk olarak Buldan’da ve bölgemizde sofralık üzümler çeşidi çıkmaktadır ki bu da bizim için önemlidir. İnşallah bunu süresinin biraz daha kısaltma yollarını bakarız.

Çal, İsabey ülkemizin en kaliteli sultanı çekirdek üzümlerin üretildiği bölgedir tat, aroma, şeker oranı ve dayanıklılık anlamında. Çal, Baklan, Bekilli, Güney ilçelerimizde üretilen şaraplık üzümler kalite açısından dünyayla rekabet edebilecek niteliktedir.

Ülkemizde üretilen üzümlerin yüzde 2’si şarap sektörüne giderken bu oran Denizli’de yüzde 17’dir. İlimizde 17 şarap üretim tesisi vardır.

Ülkemiz dünyada bağcılık alanında 5’inci sırada yer almaktadır. Buna bağlı olarak elde ettiği gelir açısından çok gerilerdeyiz. Örneğin İspanya 3,5 milyar dolar, İtalya 7 milyar dolar, Fransa 10 milyar dolar ihracat yapmaktadır. Yani şundan bahsediyorum: Şaraplık üzümler üretiyorlar. Zaten dünyada da şu: Kuru üzümleri bırakmışlar insanlar. Kuru üzümler yerine ürettikleri üzümlerin yüzde 95’ini şaraplıkta kullanıyorlar ve ihracat yapıyorlar. Baktığımızda -işte, biraz evvel dediğim- 3,5 milyar, 7 milyar, 10 milyar dolarlarda böyle bir katma değer yapıyorlar. Ülkemize baktığımızda, 10 milyon dolayında biz böyle bir ürünü üretilip satıyoruz. Yani bizim ticari anlamda bunu değerlendirmemiz gerekiyor diye düşünüyoruz.

Bu yüksek gelir elde eden ülkeler üzümlere katma değer sağlayan şaraplık sektörüne özel önem vermişlerdir. Biz de bağcılıkta yüksek gelir elde etmek istiyoruz, üzümler üreticilerinin gelirleri artsın istiyoruz. Hepsinden önemlisi, Türk şarapları marka hâline getirip ülkemize milyar dolarlık döviz kazandırmak istiyoruz.

Bunun için sizlere fırsatlarımızı ve beklentilerimizi sunmak istiyorum. Fırsatlarımıza baktığımızda, Denizli ekolojik koşulları itibarıyla son derece kaliteli, kurutmalık, sofralık, şaraplık üzümler yetiştirmeye uygundur. Dünyayla rekabet edebilecek kalite üretim için gerekli ekolojik koşullara sahibiz.

Bağcılık kültürü: İlimizde bağcılık kültürü çok eski tarihlere dayanmakta olup üreticilerimiz çok yüksek bilgi birikimine sahip olduğu gibi teknik yönden de donanıma sahiptir.

Ülkemizden şarap ihraç eden firmalar ilimizde yeni bağ alanları tesis etmeye çalışmaktadır. Yani ülkemizin çeşitli illerinde şarap firmaları olanlar bölgemizde bağla ilgili yatırım yapmaktadır. Onun için, burada bağcılarımız da belki bu alanda desteklenmeli diye düşünüyoruz.

Altyapısına baktığımızda, 470 bin dekarlık bağ alanları, hâlihazırda faaliyette bulunan 17 şarap fabrikasıyla sektörde büyüme ve gelişmeye hazırdır. Denizli birçok sektörde olduğu gibi yatırımcılık ruhuyla bağcılık sektöründe de öne çıkarılacaktır.

Kaliteli şarap üretimi: En kaliteli şaraplık üzümler susuz ve kıraç arazide yetişmektedir. Bu açıdan ilimiz sahip olduğu şaraplık üzümler üretim alanları bakımından bu durumu haizdir.

Beklentilerimize baktığımızda: Şarap ihracatı desteklenmelidir ki şaraplık üzümler üretiminde susuz, kıraç ve işlenmeyen hazine arazileri bu amaçla üretime tahsis edilmelidir. Dünyada şarap ticaretinde çok güçlü firmalar var. Onlarla rekabet edebilmek için yurt dışı tanıtım ve etkinlikler desteklenmelidir.

Beklentilerimize baktığımızda: İhracata yönelik sofralık ve şaraplık üzüm bağlarının kurulması desteklenmelidir. Üzüm bağlarının üretime geçebilmesi için dört, beş yıl gerekmektedir. Bu nedenle, bu süre zarfında üreticilerimiz desteklenmelidir. Üzüme katma değer kazandırmak için gıda sanayisinde kek, pasta, bisküvi ve fırın ürünlerinde üzüm kullanılması teşvik edilmelidir. Dünya pazarlarının istediği çeşit ve standartta üzüm üretimi teşvik edilmeli, araştırma ve eğitim çalışmalarına önem verilmelidir.

Türkiye'nin en kaliteli üzümlerinin yetiştirildiği bu havza -yani biraz evvel bahsettiğimiz- bağcılık bölgesi ilan edilerek bu havzada yapılan bağcılık yatırımları ilave desteklerle teşvik edilmelidir.

Bağcılıkla ilgili sektörlerinin gelişmesi için görüşlerimizi kısaca ifade ettik. Bugün bağcılığımızın ve ilgili sektörlerin hak ettiği yerde olmadığını hepimiz biliyoruz. Sorunlarla ilgili tüm paydaşlarımız aramızda. Onlar kendileriyle ilgili sorunları dile getireceklerdir.

Tüm katılımcılara, özellikle bugün aramızda bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi Bağcılık Araştırma Komisyonunun Başkanı nezdinde tüm Komisyon üyelerine teşekkür eder, saygıyla selamlarız.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN - Kıymetli Başkanımıza çok teşekkür ediyoruz.

Kıymetli hazırun, değerli arkadaşlar; Komisyonumuz akademisyenler dâhil olmak üzere, profesör arkadaşlarımızdan ki bugün yine bir profesör arkadaşımız, Ahmet Hocamı çok dinlemek istemiştik ama bir sağlık problemi nedeniyle seyahat engeli bulunduğundan Ankara'da dinleyememiştik. Bugün burada sizlerle beraber, hem giderken hem yaptığımız toplantılarda kendilerinden istifade edeceğiz.

Sivil toplum örgütlerinden borsaları, ziraat odalarını, il-ilçe tarım müdürlüklerinin birçoğunu Ankara'da, davet ettik, dinledik. Bakanlıkların temsilcilerini davet ettik, onlardan da bir kısım bilgiler aldık. Sayın Başkanım ben de katılıyorum, üzümün tüketimini teşvik etmemiz lazım. Dün gece yatarken aklıma geldi, şöyle bir hesap yaptım: Teşvik edici olmak için ilk başta kendimizin tüketmesi lazım. Kendimiz ne kadar tüketiyoruz? İlk başta kendimize bir sual soracağız: Tüketebiliyor muyuz? Tüketimi şöyle bir hesap ettim, Mübeccel Hanım, günde 20 gram yesek, senenin üç yüz altmış beş günü değil, birer gün arayla yemiş olsak, yaklaşık 7,5 kilo bir insanın üzüm tüketmesi lazım. Varın 80 milyonu hesap edin. Hadi 2-3 milyonunu da çocuk bebek diye çıkın, yaklaşık 75 milyonun yılda 3-4 kilo üzüm tükettiğini düşünün, bu ürettiğimiz üzümün aslında bize yetmemesi lazım yurt dışına ihracı bırakın.

Tabii, ticarete yaşanan, ihracatta yaşanan sorunlarla ilgili spesifik yaşadığınız ve varsa bu sorunlarının giderilmesiyle ilgili çözüm önerileri olan arkadaşlarımızı dinlemek istiyoruz ve zamanı tasarruflu kullanırlarsa, söz alan arkadaşımız iki üç dakika içerisinde kendisini özetlerse, daha çok arkadaşımızı dinleme imkânı, fırsatı buluruz.

Ben sırasıyla söz almak isteyen arkadaşlarıma söz vereceğim. Akademisyenleri biz kendimiz giderken dinleriz de üretici dinlemeye geldik bugün.

Buyurun.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Efendim, Pamukkale Şarapçılık Yönetim Kurulu Başkanı, Türkiye şarap üreticileri geçmiş dönem başkanı ve şu anda yönetim kurulu üyesi, aynı zamanda 1972 mezunu bir ziraat mühendisiyim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hoş geldiniz, şeref verdiniz. Biraz geç geldiniz ama bu, gerçekten şu anda sizleri burada görmek şahsım ve üzüm üreticilerim adına çok büyük mutluluk.

Efendim, bizim sektörümüz şarap sektörü. Bizim Denizlili şarap üreticileri olarak tabii ki sorunlarımız var. Bunların en başında gelen, kaliteli şaraplık üzüm çeşitleriydi.

Sayın Başkan, zamanı biraz aşabilirim, o bakımdan affımı rica ediyorum çünkü önemli şeyler söyleyeceğim, kendime göre tabii.

Denizli şu anda Türkiye’de şarapçılık açısından 1’inci sırada il olarak, il bazında. Eskiden bu Tekirdağ’dı ama şimdi efendim, şu anda Türkiye’de şarap üretimi açısından en önemli il Denizli. Türkiye’nin şarap üretiminin, takribî yüzde 25-yüzde 30’unu biz Denizlili üreticiler üretiyoruz. Çünkü bizim bölgemiz şaraplık üzümler açısından gerçekten son derece elverişli.

Biraz önce Sayın Başkan da söz etti, Avrupa düzeyinde kaliteli şaraplar üretecek üzümleri yetiştiriyoruz, yetiştirmeye başladık. Efendim, volümlü üzüm üretimi için bütün dünyada en önemli unsur şaraptır. Bunların en başında -çarpıcı bir örnek- Avustralya 1950’li yıllarda bağ diye bir bitkiyi bilmiyordu, üzümü de bilmiyordu. Bir omca üzüm bağı yoktu Avustralya’da ve bu insanlar ilgili çalışmaları yaptılar, dünyaca bilinen uygun üzüm çeşitlerini bölgelerine adapte ettiler; şu anda 2,5 milyar dolarla şarap ihracatında söz sahibi.

Düşünebiliyor musunuz, Anadolu bağcılığın ana merkezi, tüm dünyaya bağıcılık Anadolu’dan, Mezopotamya’dan yayılmıştır, bu bilimsel olarak bir gerçektir, kanıtlandı. Bizim Anadolu olarak ne yazık ki ihracatımız, şarap ihracatımız 10 milyon dolar civarında. Bu 10 milyon dolar bugün Yunanistan’ın Sakız Adası’nın şarap ihracatı kadar. Sakız Adası küçük bir ada ve 10 milyon dolar, tüm Türkiye’nin yaptığı ihracat kadar ihracat yapan bir ada, Yunanistan’ın adası. Yunanistan’ın toplam şarap ihracatı 130 milyon litre, Bulgaristan’ın 100 milyon litre, bizim 3 milyon litre; bu, kayıtlarda vardır.

Efendim, Anadolu’muz, özellikle bizim bu yöremiz iklim ve toprak yapısı açısından son derece elverişli. Milyonlarca ton, milyarlarca şişe şarabı ihraç edebilecek bir kapasitemiz var. Bizim bunu yapabilmemiz için destek gerekiyor.

Değerli konuklar, sayın milletvekillerimiz, Sayın Başkan; Şili, Arjantin, Güney Afrika, Yeni Zelanda gibi Yeni Dünya ülkeleri ne yaptılar? Yerel çeşitleri ıslah ettiler ve tüm dünyanın tanıdığı, bildiği Fransız çeşitleri başta olmak üzere kaliteli şaraplık üzüm bağlarını ıslah ettiler ve inanılmaz ihracatlar yapıyorlar. Oysa biz bu işi onlarla bir yapsaydık, şaraplık üzüm bağlarımızı biz de ıslah etseydik zamanında, bugün biz de milyar dolarlık şarap ihraç ediyor olurduk.

Efendim, şarabı isteyen içer, isteyen içmez; şarap Türkiye’de çok tüketilsin derdinde değiliz ama ihraç edelim; bu coğrafyadaki bu iklimi değerlendirelim. Bugün Bulgaristan istediği kadar uğraşsın, bizim kadar kaliteli şarap üretemez, Romanya da üretemez, hatta ve hatta Yunanistan’ın büyük bölümü üretemez çünkü bizim iklimimiz, coğrafyamız buna müsait.

BAŞKAN – Yasin Bey, özür diliyorum, süreyi tasarruflu kullanmak adına söylüyorum, kendimizi tekrar etmeyelim.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – İzin verin, bir şey hatırlatacağım.

Yani istifade etmek istiyoruz. ıslah etmemiz lazım, amenna. Bunun için ne gerekli? Benim beklediğim, Komisyonun merak ettiği ve müstahsili memnun edecek olan husus budur. Ya da ihraçla ilgili sorun mu var? Bu sorun nedir? Tespit ve çözüm. Hikâyeye girecek olursak, mazisini anlatmaya kalkacak olursak, kıyametten bugüne kadar başlarsak üzümü bitiremeyiz, anlatamayız, ne üzümü anlatabiliriz ne bağı.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Efendim, biz Türkiye’deki yapılması gereken şeyler...

BAŞKAN – Sizin sektörünüzle alakalı nedir beklentiniz, çözüm öneriniz? Sırayla söz vereceğim. Arkadaşlarımıza haksızlık olmasın.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Tabii.

BAŞKAN – Sizinle başladık, şimdi sizinle bitirmeye kalkarsak arkadaşlarımıza saygısızlık yapmış oluruz. Lütfen özetleyin.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Eşağfurullah. Hemen toparlayacağım bir iki dakika içinde.

Efendim, benim ilçem Denizli'nin Güney ilçesi. Biz orada şaraplık üzüm çeşitlerini ıslah ettik. Şu anda 40 bin dönümde Fransız çeşitlerini yetiştirdik ve son derece kaliteli. Tüm Türkiye'nin şarap sektörü bizden üzüm alır ve sektörde işlerler. Biz bunun ispatını Güney ilçesinde yaptık ve bugün Türkiye'nin en kaliteli şaraplık üzüm bölgesi Güney'dir, Türkiye'de ikinci bir Güney yok. Ha, bunun için çiftçinin desteklenmesi lazım. Efendim, şarap ihracatında çok büyük sıkıntılarımız var, maliyetlerimiz çok yüksek. Niye yüksek? Üzümlü yüksek fiyattan almak durumundayız çiftçinin desteklenmesi için. Böyle olunca bizim maliyetlerimiz yükseliyor ve ihracatta kullanılan şaraplık üzümlerin mutlaka desteklenmesi lazım.

Bizim, benim yıllardır burada hep söylemeye çalıştığım şey şudur: Biz şarap üreticileri olarak ihracatta hem tanıtım desteğı hem maddi destek istiyoruz. Bizim kalite açısından bir sorunumuz yok. Onun için bizim...

BAŞKAN – Hiç mukayese yaptınız mı? Fransa, Yunanistan, Bulgaristan...

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Evet, efendim...

BAŞKAN – İzin verin bir şey soracağım, cevap isteyeceğim sizden yani faydalı olsun diye soruyorum.

Onlar üzümlü kaçta alıyor, maliyet açısından? Rekabet etmede sıkıntınız nedir? Yani maliyet desteklemesi mi lazım yoksa...

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Evet, maliyet efendim, maliyet.

BAŞKAN – Üzümlü daha mı pahalı alıyorsunuz Fransa'dan?

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Evet.

BAŞKAN – Fransa şarapçısı sizden daha mı ucuza alıyor?

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Efendim, şimdi Fransa'daki üretim çeşidi farklı, orada şato sistemleri var, büyük kooperatifler var, bağcılar orada kooperatiflere ortak zaten. O yüzden...

BAŞKAN – Tamam. Sorunun cevabı değil.

Fransa'daki şarapçılar sizden daha ucuza mı alıyor üzümlü? Bunu merak ediyorum.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Şimdi sadece... Ama burada iki tane üretim şeyi var Sayın Başkanım. Bakın, bir, kalite şarap, 10 doların üzerinde satılan; bir de bütün dünyada 5 doların altında satılan. Bu yüzde 76'sıdır dünya şarap tüketiminin, bunlar son derece ucuz ve Avrupa piyasasında 1 eurodan satılan şaraplar. Oysa biz 1 euroya mal edemiyoruz, mümkün değil.

Efendim, kalite açısından biz yurt dışında yapılan şarapçılık yarışmalarında Avrupa ortalamalarının üzerindeyiz, biz oraya geldik Türk şarapçısı olarak. Ama volümlü şarap ihracatı için ucuza üzüm mal etmemiz lazım. Bunu da çiftçi bazında yapmak çok zor. Çiftçinin desteklenmesi lazım.

BAŞKAN – Peki.

Soruma cevap alamadım.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Evet, biz pahalıya mal ediyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Üzümü Fransa’dan, İspanya’dan, İtalya’dan daha mı pahalı alıyorsunuz şarap üreticisi olarak? Bunu soruyorum.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Pahalıya alıyoruz.

BAŞKAN – Niye? “Onlar 1 avronun altında almıyor.” diyorsunuz.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Üretimlerimiz bizim küçük efendim.

BAŞKAN – Siz 1 avroya üzüm alıyor musunuz burada?

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Hayır efendim, biz 1 avroya şarap satıyoruz.

BAŞKAN – Neyse, peki Yasin Bey, teşekkür ediyorum.

Sırayla gidelim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Pardon.

Başkanım şunu demek istiyor: “Türkiye’de şu anda siz kilosu 1,2 TL’den şaraplık üzüm alıyorsunuz.” Diyorsunuz ki: “Avrupa’da da 1 euroya bağcıdan, üzümcüden alıyor üretici.” Şimdi o zaman aradaki fark, demek ki Türkiye’deki üzümü daha ucuza alıyorsunuz, daha yükseğe satabiliyorsunuz; o anlam çıkmıyor mu?

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Hayır efendim, şimdi Avrupa’da şişeli bir şarabı toptan 1 euroya alabilirsiniz milyonlarca. Şişeli, etiketli, tüketime hazır toptan 1 euroya.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Onu sormuyor, Avrupa’da şarap üreticisi bağcıdan kaç paraya alıyor üzümü?

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Avrupa’da şarap üreticileri üzümünü kendi üretiyor, orada bir piyasa yok. Orada ya şatolar var, kendi üzümünü kendi üretiyor...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Dekarı kaç paraya mal ediyordur sence?

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Vallahi orada maliyet yüksektir, yüksek olması lazım.

ŞAHİN TİN (Denizli) – O zaman bizimkine niye yüksek diyorsunuz ki?

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Efendim bizim üzüm alımlarımız...

BAŞKAN – Siz toparlayın Yasin Beyciğim.

Hemen, sırayla arkadaşlarımız...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok özür dilerim. Burada bir açıklama yapmak gerekir Sevgili Başkanım, müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Fransa’da, İspanya’da ya da İtalya’da bir şarap üreticisinin üreticiden üzümlü kaçça aldığıının hesabını bütün düşünmek lazım, devletin yaptığı destekler, yıllık maliyetler, iç destekler, dış destekler üzerinden hesaplamak lazım. Buradan sağlıklı bir sonuç çıkmaz. Bunu biz araştıralım, size sunalım. Olur mu? Çünkü, buradan böyle bir sonucu çıkarmak, yani “Siz şarap üreticisi olarak Türkiye’de üreticiden kaçça alıyorsunuz?” ya da “Fransa’dan kaçça alıyorsunuz?” sorusunun cevabı biraz geniş ve sahici olmak lazım. O yüzden, veremeyebilir. Onu söylemeye çalışıyoruz.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Efendim, öyle bir araştırma da zaten mümkün değil. Orada şarapta kullanılan üzümler ya şarap üreticisinin, şatoların ya büyük kooperatiflerin, çiftçi oraya ortak. Bizdeki gibi ben gideyim Çal’dan üzüm alayım, Bekilli’den üzüm alayım diye bir şey yok orada.

BAŞKAN – Tamam.

Siz toparladınız mı?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, Orhan Bey’e katıyorum da kendileri “Pahalı alıyoruz, pahalı mal ediyoruz, Avrupa daha ucuza mal ediyor.” dediği için biz bunu sorduk, o açıdan. Yasin Bey, biz bilelim yani.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Bizim maliyetlerimiz çok yüksek.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bizim eksiklerimiz ne, burada sıkıntılar ne, o anlamda.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Üzümde çiftçi desteklenecek.

BAŞKAN – Tamam Yasin Bey, anladım.

Sırasıyla gideceğiz.

Bu sefer, benim naçizane bir tavsiyem olacak: Bu verdiğiniz verileri veya önerdiğiniz şeyleri bir gözden geçirin, bir daha rapor olarak da gönderebilirsiniz Komisyona.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Var efendim, bizim derneğimizin raporu var, ben size takdim edeceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Öncelikle Meclisimize teşekkür ederiz böyle bir komisyon kurulduğu için.

Üzüm üreticisi son yıllarda çok ciddi sıkıntılar yaşamakta. Bununla alakalı olarak sizin de bu Komisyon çerçevesinde konuyu ele almanız bizleri son derece memnun etti. Ben çok fazla detayı girip sizleri de sıkmak istemiyorum, kısa kısa sorunlarımız ve çözümleriyle alakalı birkaç madde sıraladım.

Birinci sorunumuz: Üzüm ürün satışına destek verilmiyor yani ihracata giden ürüne veyahut da TARİŞ’e satılan ürüne destek verilmiyor. Çözüm: Üzüm üreticilerinin üretmiş olduğu ürünün faturasını sattığında ibraz ettiğinde devletten satış desteği istiyoruz. Bu, bir.

İkinci sorunumuz: İhracat, bizim bölgemiz Buldan, 40 bin dönümün üzerinde bağı olan bir yer ve sultani çekirdeksiz üzüm üretiyoruz, ürünümüzün çoğunu da ihraç ediyoruz. İhracat zamanında açılmıyor. Bizim en büyük sıkıntılarımızdan bir tanesi de bu. Üzüm yetiştiriyor ama ihracat açılmadığı için değişik formüllerle üzümlü göndermeye çalışıyoruz. Bunun zamanında açılmasını istiyoruz. Çözüm: Her yıl 20 temmuzdan sonra ihracatın açılmasını istiyoruz çünkü bizim bölgemiz erkenci bir bölge.

Üçüncü sorunumuz: Ülkemiz üzüm ihracatı yapan bir ülke olmasına rağmen, dışarıdan -zaman zaman haberlerde de duyuyoruz- üzüm ithalatı yapılıyor. Çözüm: Kesinlikle ve kesinlikle dışarıdan üzüm ithalatının Türkiye’ye gelmesini istemiyoruz. Bizim kendi üzümlümüz zaten kendimize yetiyor.

Dördüncü sorunuzuz: TARİŞ, tarım kredi kooperatifleri ve bu sene alıma giren Toprak Mahsulleri Ofisi ürünlerin satış sezonu açıldığında kuru üzüm fiyatını açıklamıyor ve piyasada dengesizlik oluyor. Bunun için çözüm olarak biz diyoruz ki: TARİŞ, tarım kredi ve Toprak Mahsulleri Ofisi üzüm satış zamanı geldiğinde fiyatı açıklasın. Bu zaman ne zaman? Bizim için ağustos ayı, ağustosun başında eğer kuru üzüm fiyatları açıklanırsa piyasa dengelenir.

Beşinci sorunuzuz: Hükümetimiz tarafından uygulanan KDV indirimleri üreticiye yansıtılmıyor. Bariz örneğini vereyim: Hayvancılık sektöründe, yemde ve gübrede KDV indirimine gidildi, samimiyetle söylüyorum sayın vekillerim, on beş gün yansıdı. On beş gün sonra tekrar fiyatlar aynı yere çıktı, bunun denetimi yapılmıyor. Yani KDV indirilmesine rağmen, şu andaki fiyatlar eski KDV'li fiyattan daha üstte. Bunun ta takip edilmesini istiyoruz. Çözüm olarak da Hükümetimiz tarafından KDV'nin ürün, gübre, tarım ilaçları ve çiftçinin kullanmış olduğu mazotta indirilmesini istiyoruz.

Altıncı sorunuzuz: Tüccar ile üretici arasında satış sözleşmesi yapılmıyor. Bu konuda da çözüm olarak tüccar ile üretici arasında her iki tarafı mağdur etmeyecek şekilde yapısal düzenlemelerin kanunlaştırılmasını istiyoruz.

Örnek: Haziran ayı içerisinde yani bizim bölgemizde üzüm olgunlaşmadan tüccar vatandaşla ön anlaşma yapıyor yani dilde anlaşma yapıyor, resmîyetle bir anlaşması yok ama üzüm yetiştiğinde ola ki bir yağmur yağıyor, tüccar -örnek veriyorum- 1,30 TL'den anlaşmış olduğu üzümü iki ay sonra üzüm olgunlaştığında yok kalite kaybı var, yok şu oldu, yok bu oldu diyerek 90 kuruşa çekiyor. Arada resmî sözleşme olmadığı için vatandaş bir hak talep edemiyor. Her sene biz bu sıkıntıları yaşıyoruz. Bununla alakalı, dediğim gibi, bir kamusal düzenleme istiyoruz. Bunu nasıl çözersiniz bilmem, işin teknik boyutu sizde.

BAŞKAN – Başkanım, öğrenmek için soruyorum: Resmî olarak sözleşme yapmaya engel bir şey var mı? Niye yazılı bir sözleşme yapmıyor?

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Yok ama kanuni bir şey yok ortada. Neye göre yapacak vatandaşlar? Yapıyorlar gayriresmî olarak ama hukuki bir geçerliliği yok. Sonunda hep vatandaş mağdur oluyor. Burada üreticilerimiz de var, biraz sonra onlara da söz verdiğinizde, bire bir bu işi yaşayan insanlarımız var.

BAŞKAN – Hayır, bir avukat olarak söyleyeyim: Yapılan sözleşme tarafları bağlar. Bir hukukçu olarak söylüyorum: Yazılı bir sözleşme yapıyorsanız o sözleşmeyi eğer bir avukatla...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Yapmıyorlar.

BAŞKAN – Yazılı yapmıyorlar mı?

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Avukat aracılığıyla yapılmıyor.

Yedinci sorunuzuz borç ertelemeleriyle alakalı. Borç ertelemelerinden de sübvanseli krediler ve TARSİM sigortası yaptıran vatandaşlar yararlanabiliyor. Yani benim ilçemde tahmini olarak diyelim ki 2 bin kişiye yakın üretici kredi kullanıyor ama bu seneki borç ertelemesinden yararlanan üretici sayımız toplamda 300 civarındadır öncedir. Sebep, dediğim gibi, sübvanseli kredi ve TARSİM yapılmadığı için Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatifleri “Hayır kardeşim, sen bu ertelemeden yararlanamazsın.” Ama Hükümetimiz, Bakanlar Kurulu karar alıyor, diyor ki: “Çiftçi borçlarını erteledik.” Ama uygulamada maalesef böyle değil. Dediğim gibi 2 bine yakın üreticim kredi kullanmış, 300'e yakını bundan faydalanabildi yani 1.700'e yakını bu ertelemeden yararlanamadı. Bununla alakalı çözüm olarak da diyoruz ki biz bu tür borç ertelemelerinde TARSİM şartı ve sübvanseli şartı aranmasın. Neticede, vatandaşımız faizli kredi çekmiş, Ziraat Bankasından ÇKS karşılığında üretici olarak kredi çekiyor ama işin uygulama noktasına geldiğinde yok bu kredi sübvanseli mi yok TARSİM'li mi? TARSİM işine de vatandaşımız çok fazla girmiyor, maliyeti yüksek olduğu için, TARSİM beklentilere cevap vermiyor maalesef. Bu konuyla ilgili ilçemizde değişik defalar TARSİM'le ilgili toplantılar da yapıldı...

BAŞKAN – Başkanım, izin verin.

Öğrenmek için soruyorum: Sübvanseli kredi dediğiniz destekleme yani faizinin kısmen hazineden karşılandığı...

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Şöyle diyelim efendim: Yüzde 11, yüzde 12 civarında olan faiz yüzde 5, yüzde 6'lara iniyor.

BAŞKAN – İzin verin, meramımı söyleyeyim size.

Yani destekleme mahiyetinde kullanılan krediler ama çiftçi gitmiş aynı zamanda Ziraat Bankasından bir de düğün için kredi çekmiş, çocuğunu everecek ya da ne bileyim, aracını yenileyecek veya bir ev almış, onu da kredilendirmiş. Bunu da mı bu kapsama alsın diyorsunuz?

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Hayır efendim, şöyle...

BAŞKAN – Bundan o sonuç çıkar.

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Böyle değil.

Bizim çiftçimiz, örnek veriyorum, bağı olan vatandaş Ziraat Bankasından kredi çekmeye kalktığında bankacı memur arkadaş diyor ki: “Eğer TARSİM sigortası yaptıırırsan sübvanseli krediden kullanacaksın ama TARSİM sigortası yaptıırmazsan ben normal çiftçi kredisi veririm.” Öyle düğün yapmak için falan değil efendim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkanım, burada bir şey söylemek lazım, açıklamak için, burada bir yanlış bilgi var çünkü.

Buradaki sübvansiyon kredilerinde yaşanan temel iki problem şu: Bir tanesi, eğer sübvansiyonlu kredi kullanmışsanız “Siz zaten sübvansiyonlu kredi kullanmışsınız.” diyor, 2 bin kişiden 300 kişisi eğer sübvansiyon dışı kredi kullanmışsa onlara sadece borç ertelemesi veriyor; birincisi bu.

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Onlara vermiyor.

BAŞKAN – Hayır, hayır. Tersini anladınız, tam aksine, sübvansiyonluda...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Ama şöyle: Oradaki sorun şu: Ziraat Bankasında limit var, o limitin üzerinde alıyorsanız sübvansiyon yansıtmıyor, o limitin altında alıyorsanız sübvansiyonu yansıtıyor.

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Değil efendim, öyle bir şey yok.

Diyor ki şart olarak, vatandaş vardığında, ben kendim çiftçiyim, ÇKS belgeli varıyorum Ziraat Bankasına, diyorum ki: “Ben kredi kullanmak istiyorum.” Memur arkadaş diyor ki: “Eğer TARSİM sigortası yaptıırırsan seni sübvanseli krediden yararlandırırm, ister 50 bin çek ister 100 bin çek.” Yani şartların uyuyorsa ama TARSİM sigortası yaptıırmazsa vatandaş, bu sübvanseli krediden yararlanamıyor.

BAŞKAN - Tamam, neyse, bunu araştıracağız Başkanım, onun öyle olduğunu zannetmiyorum ama siz lütfen devam edin.

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Bu şekilde efendim, araştırabilirsiniz.

Efendim, 8'inci sorun üründe kalite kaybının önlenmesi: Efendim, şimdi, bizim en büyük sıkıntılarımızdan bir tanesi de Hükümetimiz tarafından, zaman zaman tarım il müdürlükleri tarafından uygulanan uygulamalarımız var. File sistemiyle alakalı yüzde 50 destekleme programı var ama file sistemi, sadece doluyu önlemek amacıyla yapılan bir sistem. Bizim esas derdimiz, sıkıntımız, üzüm olgunlaştıktan sonra herhangi bir yağmur yağdığında veya çiğ yağdığında üzümün patlamasını, çatlamasını önlemek için bize tente lazım ve bizim bölgemizde, şu anda artık hemen hemen yüzde 50'yi geçti, insanlar tente kullanıyor yani bu da yağmur yağdığında üzümü koruyor. Yani yağmur yağdığının ertesi günü “Vay efendim, benim üzümüm patladı mı çatladı mı, tüccar alır mı almaz mı?” endişesini ortadan kaldırıyor.

Bu sebeple, bu uygulamada file sistemine devlet yüzde 50 destek veriyor, tenteye vermiyor efendim. Biz tentenin de yüzde 50 destek kapsamına alınmasını istiyoruz çünkü benim bölgede file örten hemen hemen hiçbir tane çiftçimiz yok ama tente örten insan sayısı yüzde 50'yi geçti. Bununla alakalı sıkıntılarımız da var. Yağmur yağdığında -arkadaşlarımız burada, üreticilerimiz var- tüccara 1,20'den, 1,30'dan üzüm satan insanlar, 70 kuruşa, 80 kuruşa kadar düştü fiyatlar bu sene. Yani bunları yaşadık geçen sezonda. Bunların hepsinin verileri var arkadaşlar.

Bu çerçevede belirttiğimiz sorunlar eğer ivedilikle sonuçlanırsa, çiftçimiz ve üreticimizin köyünde kalıp mutlu bir hayat sürmesi sağlanır.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum sevgili Başkanım.

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Lütfen, ben devam etmek istiyorum, önemli bir husus...

BAŞKAN - On dakikadır devam ediyorsun, bak, arkadaşlarımız sabırsızlanıyor.

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Efendim, iki kelime.

BAŞKAN - Sevgili Başkan, son bir dakika.

BULDAN ZİRAAT ODASI BAŞKANI MUAMMER AL – Efendim, eğer biz bu sorunları çözmezsek, köylerden çok ciddi bir şekilde göç var. Bunu gidip gezen arkadaşlarımız görüyordu, sayın vekillerimiz zaman zaman köylerimize gittiğinde görüyorlardı. Eğer bu tedbirler alınmazsa, korkarım çok değil arkadaşlar, yirmi yıl sonra üreten insan hemen hemen kalmayacak, o zaman “eyvah” diyeceğiz. Prosedürlere boğulmayalım, sonuca gidelim, bunu istiyorum.

Sayın vekilim, bir şey söyleyeceğim, bu çok önemli bir konu, iyi tarım uygulamaları yapılıyor. Toplu yapılan tarım uygulamalarında dönümde 50 lira destek vardı efendim, biz ziraat odası olarak dört yıldır toplu uygulama yaptırıyorduk; 200 üreticimizle başladık, bu sene 600 rakamına ulaştık ama, maalesef, bu sene Hükûmetimizin aldığı kararla 50 lira olan topludaki ödeme 25 liraya düştü.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Evet, buyurun.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ HALİL KIYAT – Emekli öğretmenim ve bağıcılıkla uğraşıyorum.

Benim bağıcılıkla ilgili ve genel tarım politikalarıyla ilgili 3 tane tespitim var, dikkate alınmasını istiyorum ve önerilerimi de söyleyeceğim.

Biliyorsunuz, bir ülkenin kalkınması için AR-GE yatırımları çok önemli. Bizim ülkemizde, maalesef AR-GE çalışmaları millî gelire oranla bir hayli düşük gelişmiş Avrupa ülkelerine baktığımızda. Bu birinci konu. Bu AR-GE çalışmaları eğer ülkede önemli mesafeler katederse bu her sektöre doğru orantılı olarak yansıtacaktır.

İkincisi, yetişmiş iş gücü. Her alanda yetişmiş iş gücüne ihtiyacımız var, bağıcılıkta daha fazla. Bu nedenle tarım meslek liselerinin bir an önce tekrar açılması ve bu bölgeye acilen tarım meslek liselerinin ve bağıcılık lisesinin açılmasında çok büyük fayda görüyorum.

Diğer bir konu, biz, bağıcılık alanında, sahada, Sayın Başkan, yetişmiş eleman istiyoruz. Nasıl bir aile hekimi bütün hastalarını tanıyorsa, bizim sahamızda da bizden sorumlu ziraat mühendisleriyle, biz, bire bir, ziraat teknikerleriyle bire bir iş birliği hâlinde olmak istiyoruz; bunun için, devletin, varsa sahaya yeni eleman, yoksa var olanları aktif bir şekilde, faydalı bir şekilde sahaya getirmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Hocam, size çok teşekkür ediyorum.

Bu temenninize hemen hemen her arkadaşımız gönülden katılır ama şunu söyleyeyim: Sizin de evladınız olduğunda, maalesef, biz, arkadaşlarımız şu taleple karşılaşyoruz: Masada otursun, bir; eş dost, akraba rahatsızlığı vesaire sebebiyle kendi memleketine dönsün. Dolayısıyla böyle bir sorununuz var. Bu temenninize gönülden iştirak ediyorum, Sayın Bakanın da böyle bir talimatı var ama inşallah hayata geçer.

Buyurun.

ÇAL ZİRAAT ODASI BAŞKANI HAŞİM ÇİL – Öncelikle hepinize hoş geldiniz diyorum, bağcılık konusunu da ele almak için böyle bir komisyon kurulduğu için ayrıca Meclisimize teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben gayet kısa kesmek istiyorum. Çal, Baklan, Bekilli, Güney; buranın özel bir havza olduğunu, bağcılık için özel bir bölge olduğunu hepimiz kabul ediyoruz, bunda bir karşılıklı tereddüdümüz yok. Şimdi, böyle bir bölge olduğunu bildiğimiz için, burada bağcılığın gelişmesi adına, buraya havza bazlı özel bağ tesisi oluşturulduğunda destek verilmesini istiyoruz.

Şimdi bağcılık çok dağıldı. Bugün aşağıda sulanan yerlerde de bağ tesisleri yapıyor, işte oralarda birçok alternatif ürün yapılabilir ama bizde sulama yok bu bölgede, herhangi bir alternatif ürün oluşturma şansı yok. Bir de bunun üstüne üstlük bağ da çok kaliteli, binlerce yıldır olan bir ürün bu bölgede. Biz buraya özel olarak havza bazlı destek verilmesini istiyoruz, burada bağcılığın devam ettirilmesi ve daha iyi bir gelir seviyesi yakalanması için.

Şimdi, tabii, bizim bölgemiz dünyaca bilinen bir bölge, bahsettiğim 4 ilçenin kapsadığı bölge. Şimdi diğer yerlerden de üzüm getirilip, bu bölgenin ürünü, bu bölgenin şarabı diye satılıyor. Bunun önüne geçilmesi için, bu bölgede çıkan ürünün tespit edilip, işte -atıyorum- bugün Alaşehir’den, Manisa’dan veya başka yerlerden gelen ürünlerin Çal şarabı, Güney şarabı diye değil, bu alandaki ürünün tespit edilip, buradaki fabrikalar ne kadar ürün aldı, ne kadar şişe şarap çıktı, özel bir etiketle bunların ayrı tespit edilip, bu bölgenin kendi adıyla yani bölgesel bir coğrafi işaret gibi... Biz, bunu, kendi bazımızda, mesele çalkarasıyla, Çal şarabıyla ilgili coğrafi işaret çalışmalarımız var ama bunun genel olarak yapılmasını istiyorum ben bölge olarak.

Üçüncü bir konu, üretici birliklerinin desteklenmesi lazım. Yani bizim toplum kendi hâliyle çok birliklere yönelmiyor. Aynen hayvancılıkta verilen desteklerin tarımsal üretimde de verilip, çiftçilerimizin birliklere ve kooperatifleşmeye kanalize edilmesi lazım. Yani dünyada bugün tarım yönünden gelişmiş ülkelerde de tarımın bu şekilde belli seviyeye geldiği aşikâr, bunun aynısının bizde de yapılması lazım. Yani hep bu bahsettiğim konular aslında birbirine bağlı. Şimdi, bu ürün işaretlenecek, birliklere çiftçiler kanalize edilecek. Şimdi, çiftçi ürününü birlik vasıtasıyla sattığı zaman buradan alacağı müstahsil makbuzuyla... Biz o müstahsil makbuzuna da ayrı bir destek verilmesini istiyoruz. Yani şöyle ki: Daha önce de -teşekkür ediyorum kendisine buradan tekrar- Maliye Bakanımızla bir görüşmemiz oldu. Biz Çal bölgesinden bir heyet olarak gittik; işte, özellikle şarap üretiminden -ÖTV- alınan vergiden bir kısmının üreticiye aktarılmasını istedik. Yani bunu isteme sebebimiz de şuydu: Bizde de birçok farklı ürün var, biz özellikle üzüme istedik bunu. Yani “Sayın Bakanım, işte, bir sektörde yüzde 10’luk, yüzde 20’lik kayıp kaçak var mıdır?” diye sorduğumuzda kendisi gülererek “Elbette vardır.” dedi. İşte “Biz bunun bir kısmını istiyoruz.” dedik. Yani biz buradan hazineye ek yük olmayacağız, tam aksine bizim aldığımız destekten fazlası hazineye girecek. Yani müstahsil makbuzuyla tespit edilen ürün bir işletmeye girdiğinde... İşte, atıyorum, 100 ton üzüm alan bir işletmeden ne kadar şarap çıkacağı belli. Yani burada da kayıp kaçığın önüne geçilmiş olacak. Yani bizim de buradan bu şekilde bir desteğimiz var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ÇAL ZİRAAT ODASI BAŞKANI HAŞİM ÇİL – Teşekkür ediyorum yani diğer konular da vardı, arkadaşlarım değindi, ben de tekrar değinmek istemiyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – İzin verirseniz, konuların hepsine bir kişi değinmesin, diğer arkadaşlarımız da buraya kadar gelmişken bir kısmını da diğer arkadaşlarımıza bırakalım, eksik kalan olursa sonradan yine tamamlayabiliriz, söz veririm.

Sevgili Başkanım, hassasiyetiniz için de zaman konusundaki dikkatinizden dolayı da teşekkür ediyorum, sağ olun.

DENİZLİ ZİRAAT ODASI BAŞKANI HAMDİ GEMİCİ – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım; hepiniz hoş geldiniz.

BAŞKAN – Çok çok affedersiniz.

Çok teşekkür ediyorum ama size söz vermeden önce bazı arkadaşlarımızı size takdim edeyim, burada onlar da bulunuyor, onları da bilin.

(Katılımcılar tanıtıldı)

Sözünüzü kestim, özür diliyorum, buyurun lütfen Sayın Başkanım.

DENİZLİ ZİRAAT ODASI BAŞKANI HAMDİ GEMİCİ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Çok değerli hazırun ve katılan tüm tarım gönüllüsü, tarıma gönül vermiş arkadaşlarımız, üreticilerimiz ve oda başkanlarımız, belediye başkanlarımız; ben, öncelikle bu toplantının düzenlenmesine vesile olan, emeği geçen herkese tüm çiftçilerimiz adına teşekkür etmeyi bir borç olarak sizlere söylemek istiyorum. Çok umut verici bir çalışma olduğunu, bunun iyi neticelere sebep olacağını düşünüyorum.

Biz, öncesinde Ticaret Borsamızla birlikte, Tarım İl Müdürlüğümüzle, ziraat odalarımızla, üniversitemizle önceden yaptığımız bir çalışmayla bağcılıkta ve üzümde karşılaşılan sorun ve çözüm önerilerimizi, ortak bir görüşümüzü oluşturduk. Oluşturulan bu görüşümüzü dosyayla siz değerli Komisyon üyelerimize iletceğiz. Zamanı değerli kullanmak adına ve tekrarlananları da tekrar söylemeden, 4 madde var sizlere hatırlatmak istediğim.

Öncelikle, bizim en büyük sıkıntımız nedir? Ne kadar kaliteli da olsa yetiştirdiğimiz ürünün pazarlanmasında karşılaştığımız sıkıntı. Bunu neyle çözebiliriz? Dünya tüketim alışkanlıklarını takip ederek ürün tanıtımı, ihracata yönelik pazarlara ulaşabilmekte karşılaştığımız sıkıntılar... Ürünün tanıtılmasında, bir miktar sanayi ve ticari ürünlerde dünya fuarlarına gidip tanıtıtlıkları gibi bizim de böyle tanıtım kaynaklarından yararlanabilmemiz, böyle bir desteğin bizlere verilmesi, ürünün pazarlanabilmesi. Bir diğer yön de üretici Birlikleri Yasası'nın içeriğinin değiştirilerek bütün dünyada olduğu gibi, bünyesindeki üreticilerin girdileri doğrudan toplu temin edebilmelerini sağlayacak ve hatta bu ürünlerin işlenmesini, ambalajlamasını, pazarlamasını yapabilecek, hayata geçirebilecek bir tedbirin alınması. Bir diğer yönden, bağcılığın havza bazlı ürün destek modeli kapsamına alınması gerekliliğini ben özellikle vurgulamak istiyorum ve buralarda artık bağ alanlarının daha geniş alanlara yayılmasının da önüne geçilmeli diye düşünüyorum.

İhtisaslaşmış bir üretim olmalı, yetiştirdiğimiz ürünlerimizde kaliteden ödün vermeden mutlaka bu üretimlerimizi gerçekleştirmemiz markalaşmamızı sağlayacaktır. İyi tarım uygulamalarında bizim ürünlerimizin markalaşmasını, hijyenik ve takip edilebilir bir üretim modeli olmasını sağlayacak bu sistemin prim miktarlarının artırılarak devam ettirilmesini siz büyüklerimizden talep ediyorum Sayın Başkanım.

Ayrıca, bizim tarım teknolojileri ve tarımsal mekanizasyon konularında kısıdan, hemen, üniversiteye bile gitmeden tarım meslek liselerinden çıkacak ara elemanlara ihtiyacımız var. Köylerimizde şu an üretimde olan insanımızın yaş sınırı 55-60 yaşın üzerine çıktı, bunun devamını getirebilecek bu elemanların bize acilen sağlanmasını ben sizlerden diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben size teşekkür ediyorum.

Kusura bakmayın, yanlış anlamayın, Okan Bey’le aramızda şu espriyi yaptık: Okan Bey bizim Cumhuriyet Halk Partili üyemiz, ben de AK PARTİ’liyim. Zaman zaman böyle Orhan Bey’le de atışırız. Beni destekler mahiyette bir şey söylediniz, “Ama senden farklı bir şey de söyledi.” dedi de ona tebessüm ettik kendi aramızda.

Evet, buyurun.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Önce hepinize hoş geldiniz diyorum.

Hem üzüm yetiştiricisiyim hem pamuk yetiştiricisiyim aynı zamanda. Arkadaşlar bazı konulara değindi ama bir işten para kazanması için -imalatçı ve üretici kişi- önce pazarını bulması gerekiyor, bunda da pazar yok zaten. 3 tüccar bir araya geldiği zaman Alaşehir’de, istediği gibi fiyatla oynuyor. Mesela Avrupa ülkelerinde bir çiçek bile kooperatif aracılığıyla satılabiliyorsa, bu, üzümde niye olmuyor?

Bir de bizim en büyük derdimiz maliyet Başkanım. İhracatlık bir üzüm yetiştirebilmek için 1 dekar yerin maliyeti 1.300 lira. 1.300 liranın içerisinde 800 lirası ilaç maliyeti, en kısasından, 200 lira gübre maliyeti, 175 lira da mazot maliyeti Başkanım. Yani devlet nasıl insanların kullandığı ilaca el atarak fahiş fiyatla satılan ilaçların fiyatını geri çektiyse, üreticinin en büyük sorunu ilaç, buna devletin bir şekilde el atıp çözmesi gerekiyor. Sabahtan beri konuşuluyor ama burada hiç çiftçinin faydasına bir şey konuşulmadı, arkadaşlar kusura bakmasın ama...

BAŞKAN – Raşit Bey, o, haksızlık olur.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Ama, şimdi, tamam, pazar bulamıyoruz biz, pazarda sıkıntı var ama en azından maliyetini düşürmek gerekmiyor mu Başkanım? 800 lira dekarında ilaç maliyeti...

BAŞKAN – Hayır, şunu söylüyorum: Arkadaşlarımıza haksızlık yapmayalım, söylediklerinin çoğunda müstahsilin menfaatine olan çok şey söylendi.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Özür dilerim de ama bizim derdimiz ne burada? Yaptığımız işten para kazanmak. Çok yüksek fiyatlara yetiştirirsen nasıl para kazanacaksın ki? Buna devletin bir şekilde el atıp bu ilaç fiyatını düşürmesi lazım.

Adama oraya küçücük bir dükkân açıyor, altında BMW, atıyorum, en lüks arabalara biniyor çünkü bunda -ilaçlarda- çok büyük rant var. Bize yansıyor yani en sonunda çiftçi olarak.

BAŞKAN – Orhan Bey, bu taşlar size mi geliyor?

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Başkanım, TARSİM’le ilgili bir sıkıntımız var. Benim evvelsi sene bağıımı dolu vurdu, 140 dönüm bağım elden gitti, kuruttum, kurusu da para etmedi.

BAŞKAN – Bir dakika...

Don mu, dolu mu?

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Dolu, dolu.

BAŞKAN – Dolu nasıl bağı kuruttu, onu anlamadım. “Don” desen anlarım da dolu nasıl bağı kuruttu, onu anlamadım.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Hayır, dolu, dolu. Dolu zarar verdi yani.

BAŞKAN – Zarar verdi.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Dolu üzüme zarar verdi.

BAŞKAN – Tamam, ben bağı anladım da.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Buradan anlatmak istediğim, TARSİM elemanları düzgün çalışmıyor. Ben biraz dik konuşurum ama özür dilerim.

BAŞKAN – Yok, estağfurullah.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Benim üzüm bağımın bir tanesine yüzde 12 zarar verdi, bir tanesine yüzde 9 zarar verdi, işe yaramayacak şekilde. TARSİM elemanı ile telefonda konuştum sonra, dedi ki: “Ben o üzümün sonunu düşünemiyorum.” dedi. Nitekim de kuruttuk, belli bir oranda da üzüm çürüdü yani ilaçladığımız hâlde. Bu TARSİM elemanları da düzgün çalışmıyor. Yani çiftçinin en büyük sorunu o.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Buyurun.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ ÖMER AYHANCI – Sayın Komisyonumuz, sayın vekillerimiz; hoş geldiniz.

Çal’da üzüm üreticisiyim ben. Önceki dönem Çal Ziraat Odası Başkanıyım. 100 ton civarında üzüm üretiyorum Sayın Başkanım. Devlet 700 bin TL, ben 100 bin TL kazanıyorum, kazanıyorum değil ciro yapıyorum. Şimdi, şaraplık üzüm ve sofralık üzüm kesinlikle bu Komisyonunda ayrılmalı; ikisinin maliyeti de ayrı, amaçları da ayrı, devletin geliri de ayrı, bizim çiftçimizin gideri de ayrı. Çünkü 1 dekardan 1.300 liradan bahsediyor, biz 1 dekar bağda 300 lira masraf ediyoruz ama 800 kilo üzüm kaldırıyoruz. Öncelikle, Başkanım, şaraplık üzüm ile sofralık üzüm ayrılmalı, ayırmazsanız onun sonucunu bulamayız.

Şimdi, Sayın Başkanım, önceden bizde bağ çoktu, şarap fabrikaları yoktu. Şimdi, şarap fabrikaları çoğaldı, kalite yükseldi, dünya çapında dereceler almaya başladılar, ihracata hazırlıklar başladı, ihracat yapılıyor, inanın bağ da bitiyor yalnız yani bağ bitiyor. Çal’da çiftçi ortalamamız 50 yaş. Ben 52 yaşındayım, benden genç sayılacak 3 kişi, 5 kişi kaldı, inanın o kadar ciddi durum.

Şimdi, başkanlarımız coğrafi işaretle ve diğer konularla ilgili dedikleri için ben onlara hiç girmeyeceğim, uzatmak istemiyorum. Şimdi, 40 milyon turist geliyor, bir şekliyle bize göre haram ama o gelen misafirlerimizin tükettikleri bir şey şarap. Bunu eğer biz üretmezsek dışarıdan geliyor. Bugün Türkiye’nin en büyük 2 tane şarap fabrikası Doluca ve Kavaklıdere; artık ürettikleri kadar zannederim ithalat yapıyorlar, başka ülkelerden ithalat yapıyorlar biz ihracata çalışırken. Şimdi, coğrafi işaret yine çok önemli. Bizde üzüm pahalandığında Kaklık bölgesinden hemen şaraplık üzümler geliyor, Sarıgöl Ovası’na gidiyor, bunlara kesinlik coğrafi işaretleme yapılmalı. Şimdi, sakın devletin bizden ya da şarapçıdan ÖTV almasında gözümüz falan yok, o anlamda bakılmasın ama şu şart Sayın Başkanım: Şimdi, 700 bin TL... 100 ton benim üzümümünden destekleme alırken, almaya çalışırken bazı şarapçılarımız müstahsil fişi kesmediği için, çok büyük para olduğu için bunu kayıt dışına kaçırabiliyor. Biz -sayın başkanım da, mevcut başkanımız da bahsetti- bunu müstahsil fişi üzerinden... ANAP Hükûmeti döneminde bu denendi, biz kuru üzüm tüccarlığı yapıyorduk, inanın babamı caminin önünde “Halil Ağa, benim müstahsil fişimi nereye koydun?” diye bekliyorlardı; inanın, Çal pazarında kovalıyorlardı. Şimdi, bu kayıt dışını önlemek için ve çiftçiyi tekrar şaraplık üzüm yani o üzümü üretmeye kanalize etmek için bunun kesinlikle yapılması lazım ama yine diyorum, uzatmayacağım: Kesinlikle bu yeni çiftçilerimiz oluştu dışarıdan; İstanbul’dan, Ankara’dan gelip meraklı doktorlar,

mühendisler bağıcılık yapıyor. Bir ağabeyimizin 500 dekar yeri var, 200 dekar yaptığına pişman oldu, 300 dekarı boş doluyor. Bu müstahsil fişine bağlanıp destekleme bu tarafa çekilirse inanın bağıcılık düzgün bir şekilde gelir, devlet de para kazanır, biz de para kazanırız.

Çok teşekkür ediyorum, inşallah sonuç alırız.

BAŞKAN – Eyvallah Sevgili Başkanım, Ömer Beyefendiciğim, teşekkür ediyorum.

Biraz önce Raşit Bey “Pamukçuluk da yapıyorum.” dediniz değil mi?

Ömer Bey’e şu soruyu soracağım: Ben avukatlık yaptığım dönemde de 1993-1994 yıllarında biraz bu müstahsil fişinde suistimaller oldu, pamukta özellikle çok ciddi suistimaller olduğu yönünde... Böyle bir sonuca taşır mı, götürür mü?

ÜZÜM ÜRETİCİSİ ÖMER AYHANCİ – Sayın Başkanım, şimdi dijital ortamda artık takibi daha kolay. Maliyeci bizim ne kadar üzüm sattığımızı ne kadar alabildiğimizi... ÇKS var, Çiftçi Kayıt Sistemi var.

BAŞKAN – Biliyorsunuz, çırpırlar...

ÜZÜM ÜRETİCİSİ ÖMER AYHANCİ – Evet, evet.

Şimdi, Çiftçi Kayıt Sistemi’nde arazilerimiz, bağımız kayıtlı, sattığımız üzüm kayıtlı. Zaten bir şarapçı buna müstahsil fişi kesemez çünkü fazlasıyla ÖTV ödeyecek bu sefer de. Burada bir otokontrol var Sayın Başkanım. Bu kesinlikle olmalı, kayıt altına alınmalı.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, bir de genç bir arkadaşım var orada. “Genç” dedim de beni yanıltmazsın inşallah.

ZİRAAT MÜHENDİSİ GÜVEN YÜKSEL – Sayın Başkanım, sayın vekillerim, değerli katılımcılar; hepiniz hoş geldiniz.

Bizim, tarımın genel sorunu girdi maliyetidir. Temel üç konu vardır: Mazot, gübre ve ilaç. Biz bu yıl Biricik Şarapçılık olarak 12 bin ton üzüm aldık, önümüzdeki yıl 20 bin ton üzüm almayı planlıyoruz. 70 kuruşa almamız gereken üzümlü çiftçimiz bir miktar nefes alsın diye 1 TL’den aldık. 1 TL’ye almamız gereken üzümlü 1,2 TL’den aldık. Yaklaşık olarak aylık 10 milyon TL ÖTV ödüyoruz, devlete bir kuruş borcumuz yok. Yalnız, bu ödediğimiz ÖTV’nin bize hiçbir faydası yok. Şaraplık üzüm teşvik kapsamına alınsın, biz bunu müstahsile peşin olarak ödeyelim -mesela, kilogram başına 25 kuruş olabilir- takip eden ayda ÖTV’den maliyede mahsuplaşalım. Bizim ayrıca kapasite artırma, teknoloji yatırımlarımız devam etmektedir, devletimizden yardımlarınızı bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

EZEL ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET ATILSIN – Ezel Şarapçılık sahibiyim ben, üretici firmayım.

Sayın vekillerim, değerli misafirler; hepiniz hoş geldiniz.

Şimdi, Ömer Bey’in de dediği gibi, aslında şaraplık üzüm ile sofralık üzümlerin ayrılması lazım, burada ortak bir şey çıkmıyor.

Şimdi, efendim, ben şeyi söyleyeceğim: Dünyayı geziyoruz, çok da yurt dışına çıkıyoruz. Bir kere öncelikle burada konuştuklarımız, bunlar günü kurtarır yani beş yıl, on yıl sonra bize bir faydası olmaz. Dünyada bunun örnekleri var -İtalya, Fransa, İspanya- yeniden dünyayı keşfetmeye gerek yok. Bizim üretici olarak işletmelerin ve çiftçinin sermayesi ve bagajı buna yeterli değil. Bilgi birikimimiz yok,

sermaye birikimimiz yok. Onun için, diğer ülkelerde nasıl uygulanıyorsa bence devlet bir heyet kurup oradaki modeli kopyalayıp apelasyon sistemi dediğimiz, ürün kontrolü dediğimiz.. Öncelikle bunun yapılması lazım. Çünkü -biraz önce Başkanım da söyledi- dünyanın en önemli ekolojik yapısına sahibiz -Çal, Güney, Beikilli- ihracat yapabilecek potansiyele sahibiz ama adam şimdi, geliyor, Alaşehir'den, Yenice'den üzüm alıyor, üzerinde “Çal şarabı” yazıyor. Şimdi, Çal'daki çiftçinin hakkını yemiş oluyor. Birinci önemli konu bu. Bunun tarım il müdürlüğü tarafından ısrarla kontrol edilmesi lazım.

İki: Sayın İbrahim Tefenlili Başkanımız o konuda bize yardımcı olacağının sözünü verdi, mayısta da bitecek. Biz şimdi bugün şarap ihracatı yapmaya kalksak -17 tane firma var burada- Trakya'ya ya da Elâzığ'a göndereceğiz şarabımızı efendim, orada akredite edilmiş bir laboratuvar da analiz olmazsa siz şarabınızı Almanya'ya gönderemezsiniz. İbrahim Başkanım söz verdi, tarım il müdürlüğünde bu kuruluyor, bu da çok önemli. Yani burada bir başıboşluk var.

Bir de Başkanım, şöyle bir durum var: Son yıllarda kaliteli fide bulmak yani hastaliksız bağ çubuğu bulmak çok zorlaştı. Burada da Tarım Bakanlığının çok önemli desteklerine ihtiyacımız var. En önemli konu, katma değerli ürün satacağısak...

BAŞKAN – Sertifikalı fidan yapan yok mu?

EZEL ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET ATILSIN –Bizim bölgemizde şaraplık yok efendim. Çal bölgesinde yok efendim.

BAŞKAN – Çal bölgesini kastetmiyorum.

EZEL ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET ATILSIN –Mesela bu sene, Yasin Başkanımız da burada...

BAŞKAN – Tekirdağ, Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsünün böyle bir...

EZEL ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET ATILSIN –Şaraplık yok efendim. Bugün mesela benim 500 dönüm arazim var, bağ diyeceğim dikemedim çünkü fidan bulamadık. Kendi üzümlemizi yapmak istiyoruz, yok. Birinci şey fidan. İkinci de efendim, kesinlikle şişeye giren ürünün kontrol edilmesi lazım. Tüketici kandırılıyor. Tüketici kandırıldığı için Çal'daki arkadaşımız... Ben bir iki üzüm aldım; adam gidiyor, Alaşehir'den çıkma, sofraya artığı üzümü 45 kuruşa alıyor, o da “Çal üzümü” yazıyor, ben de “Çal üzümü” yazıyorum. Tüketici kandırılıyor, artı, Çal'daki çiftçinin hakkı yeniyor çünkü Çal'daki çiftçi dekarda 8 kilogram alıyor, Alaşehir'deki adam 7 ton alıyor, 5 ton alıyor.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

EZEL ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET ATILSIN –Teşekkür ederim, sağ olun.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ YAŞAR ORDU – Sayın Vekilim, şarap üzerine konuştuk, bir de sofralık üzerine...

Sayın vekillerim, hoş geldiniz.

Biz üzümü ihraç ediyoruz dış devlete, kaliteli üzüm yetiştiriyoruz. Mazottan derdim yok, takdir Allah'ın. Tamam, zam olabilir, uygundur ama ilaç konusunda uçurumdayız. Şimdi, biz ihracat yapıyoruz. Biraz önce arkadaşın biri “Müstahsil makbuzu kesimi.” dedi. Doğru, devlete vergi gelmiyor ondan, kesmediğinden dolayı kaçırıyor, kaçırabiliyordur da.

Bir de şu konu önemli: Biz yaş üzümü yetiştirirken mesela şaraplıkta adam 2 defa bağın içine giriyor, biz traktörle 38, 40 defa giriyoruz, bir de örtülü sistem. Sistem bu. Ekim, kasım ayına kadar bekliyoruz, bu da var. Kuru üzüm fiyatının -FİSKOBİRLİK'in fındıkta açıkladığı gibi- desteklenmesi... FİSKOBİRLİK'te mesela fındığa adamlar ne yapıyorlar? TARİŞ şimdi devletten çıktı, özel. Ali Türker Bey var, yıllardır Başkan, atamıyorsun. Ne yapacaksın? Olmuyor. Ama bizim çiftçi olarak, müstahsil

olarak... Benim yaşı 58, ben bu çiftçiliğe 14 yaşında başladım. İbrahim Dikmen ağabeyim var orada, ne kalitede üzüm yetiştirdiğini kendisi iyi bilir. Ama Ali Uçak’a üzüm veriyoruz, müstahsil makbuzu yok, bize kendi çekini kesmiyor, çek veriyor. Ödeme talimatı... Ya kardeşim, çeki versene bana, vermiyor. Hani, böyle ihracatçılar da çok, dolandırıcılar da çok.

Söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum sayın vekillerim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ YAŞAR ORDU – Sayın Cumhurbaşkanımıza da buradan çok selam iletmenizi istiyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Eyvallah. Yaşar Bey, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Üretici Birlikleri Yasası çıktı. Üretici Birlikleri Yasası’na göre, birlik kurmanız, kooperatif kurmanız hem kolaylaştı hem de bu birlikler ve kooperatifler Hükümetimiz tarafından da bakanlık tarafından da ciddi manada destekleniyor. Sanayileşmesi yani sanayiye de kullanması yönünde teşvikler var. Bildiğim kadarıyla yüzde 50 ile yüzde 70’e kadar, bu, bayanlarda, hanımlarda yüzde 70’e kadar varıyor, şirketlerde, birliklerde yine yüzde 70’e kadar varıyor bu teşvik ve desteklemeler. Bu biraz da çiftçi olarak bizim bilinçlenmemizle alakalı. Birliğin başkanını biz tayin etmiyoruz, eskiden de özerkti orası, şimdi de özerk. Eskiden Tarım Bakanlığıyla biraz daha içli dışlıydı, diğer bakanlıkların bir kısmıyla. Yani çok göbek bağı olmasa da -TARİŞ için söylüyorum- şimdi tamamen özerk hâle geldi. Özerk olmasının da faydaları var fakat orada, ne bileyim, üye olan arkadaşların da birtakım mesuliyetleri var. Oraya girmeyeceğim. Kendisi burada olmadığı için kendisiyle ilgili de bir şey söylemeyeceğim ama tanıdığımız, bildiğimiz bir arkadaşdır.

Sabah geldiğimizde TARİŞ’ten de arkadaşlarımız vardı. TARİŞ önemli bir görev de... Özellikle üzüm için söylüyorum, zeytin, zeytinyağı, incir, pamuk birlikleri biraz sıkıntılı, üzüme göre daha sıkıntılı, üzüm en azından bunların içerisinde daha iyi idare edilen bir birlik, biraz da desteklenmeye ihtiyacı var. Geçmişten bugüne kendilerine biz yani siyaseten aynı düşünceye sahip olmasak da üretici birliği olduğu için mümkün mertebe destek olmaya gayret ettik, yine de destek oluyoruz. Buradan oraya da gideceğiz, onlarla da toplantılarımız var, Ankara’ya da davet etmiştik.

Sayın Bakanımız aramızdan ayrılacak. İsterseniz, Sayın Bakanım buraya kadar gelmişken size bir selam versin ve kendisini uğurlayalım.

Buyurun Sayın Bakanım.

SEMA RAMAZANOĞLU (Denizli) – Değerli Başkanım, değerli hazırun; hepinizi saygıyla muhabbetle selamlıyorum.

Kendi seçim bölgelerimiz olan ilçelerimizde dolaştığımızda, hepinizle bağ ve üzüm hakkında sorunları defalarca konuştuk. Bu yıl yine eylül, ekim ve kasım aylarında sizlerin sıkıntılarını sizlerle beraber yaşadık. Üzümler satıldı, satılmadı, yağmur yağacak, örttük, örtemedik... Bütün bunları arkadaşlarımızla konuştuğumuzda ve Hükümetimize, Sayın Başbakanımıza, Sayın Cumhurbaşkanımıza ilettiğimizde Mecliste bir komisyon kurulup orada değerlendirilip bir çıkış yolunun, sistematik bir çıkış yolunun yapılması konusunda bir adımdı. Bu bağlamda, ben Komisyon Başkanımız ve Komisyon üyelerimizi de tebrik ediyorum, çok önemli bir çalışma yapıyorlar. Sizin bizlere tek tek söylediğiniz bütün sorunları burada, beraber konuşmuş olmanın verimliliğinin yaşanacağını ve muhakkak buradan bir çözüm üreileceğini düşünüyorum.

Evet, Başkanım da söylediler, Fransa’daki, İspanya’daki, İtalya’daki bağları bizzat görmüş birisiyim. “Şato” diye bahsetti demin Başkanımız. Oradaki aile işletmelerinde laboratuvarların kurulup aromasını, tadını, kokusunu yıllarca korumak için nasıl profesyonel ekip çalışması yürütüldüğünü, üç

yüz, beş yüz yıllık aile şirketlerinin gelenekselleştiğini, bütün bunları imrenerek görmüştüm orada. Biliyorum ki böyle geleneksellik ve tecrübe aktarımıyla Türkiye’de de bağıcılık, üzüm kültürü, sektörü önümüzdeki dönemlerde ayakları yere sağlam basar bir şekilde ilerler.

Bu çalışmaların hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Hepinizi tekrar saygıyla selamlamak istiyorum.

Müsaadelerinizi istiyorum çünkü başka bir toplantım vardı, oraya yetişmek durumundayım.

Tekrar başarılar diliyorum, sağ olun. (Alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyoruz.

Kıymetli arkadaşlar, Sayın Bakanımız beni aramıştı, toplantının burada olduğunu duyunca “Ev sahibi olarak bir hoş geldiniz demek isterim sizlere. Toplantım da var ama o toplantımı biraz tehir ederek sizin toplantınıza gelmek istiyorum.” dediğinde de memnuniyet duymuştuk. Kendilerine “Uğurlar olsun.” diyoruz.

Buyurun.

BULDAN DOĞANKÖY MUHTARI AHMET BOYNİKAR – Böyle bir toplantıyı düzenlediğiniz için teşekkür ederim. Hepiniz hoş geldiniz.

Üzümleri daha ucuza mal etmemiz için sulamada bir sıkıntımız var. Bizim bölgemizi ilgilendiren, Yenice, Oğuz, Doğanköy, Bölmekaya’yı ilgilendiren Buldan sulamasında sonuca gidemedik. İhaleye verildi ama ihaledeki yetkili firma iflas etti, çalışmıyor, şu an bir çalışma yok. Bu bölgeler de sulama projesinde kaldığı için ruhsat verilmiyor. Ya ruhsatların verilmesini veya bu projenin tamamlanmasını istiyoruz. Bunun 2017’de yetişeceği söylenmişti ama maalesef, bilmiyorum teknik sorun nedir, orada bir sıkıntımız oldu.

Bir de üzümdeki pazarın, bir Rusya’ya bağımlı olup, tek pazara bağlı olmadan alternatif pazarları olmasını... Yani 2016’da bir uçak krizinden üzümde çok büyük sıkıntı yaşadık, pazarda sıkıntı oldu yani alternatif pazarların olmasını istiyoruz.

Teşekkür ederim söz verdiğiniz için.

BAŞKAN - Muhtarım, teşekkür ediyorum.

Yani sulama bölgesel bir sorun olduğu için bizim çok fazla bilgimiz dâhilinde değil.

Şahin Bey bir cevap versin veya bunu özelde de verebiliriz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yok Başkanım, hemen anlatayım.

Değerli muhtarımızla zaten görüşüyoruz. Tabii ki sorunlar sonuçta genel, toplu bir şekilde iletiliyor. Bu sulama projesinin gecikmesi, biliyorsunuz, orada ihale alan şahısların işte gerek batması ya da uzatmasından kaynaklanıyor ama bunlar tekrar yenilenecek, tekrar düzenlenecek ve bu süreci, sulama projesinin devamını sağlatacağız inşallah. Tamam mı Muhtarım? Takip ediyoruz bunların hepsini.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, buyurun Başkanım.

EMEKLİ ZİRAAT TEKNİKERİ İBRAHİM DİKMEN – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; hoş geldiniz.

Ömrümün çeyrek asrı Buldan Yenicekent bölgesinde geçti, branşım bağıcılık. Bu bölgedeki üzümlerin dünyanın dört bir yanına ihracatı yapılıyor; Rusya, Avrupa ülkeleri, Arap ülkelerine ihracat yapılıyor. Fakat oradan hasat edilen üzümler Alaşehir, Sarıgöl işletmelerinde işlendikten sonra Alaşehir,

Sarıgöl üzümleriymiş gibi ihracata gidiyor. Bu üzümlerin Denizli’de de bir gümrüklemesinin yapılması yani gümrük çıkışlarının Denizli’den yapılması gerekiyor yani Alaşehir, Sarıgöl üzümü olarak yurt dışına çıkış yapıyor; bu, bir.

İki: Çekirdeksiz kuru üzüm rekoltesi 2018 yılında 360 bin ton; ben öyle biliyorum, borsaya da çok gidip geldim, tonajı öyle söylediler. Şu anda vatandaşın elinde 30-40 bin ton civarında bir kuru çekirdeksiz üzüm kaldığını, biliyorum. Vatandaş çekirdeksiz kuru üzümü pazarlarken elindeki üzüm fiyatı 3.600-4.200 lira arasında çıkış yaptı fakat borsada bu üzümün -10 numara üzümünden bahsediyorum- fiyatı 5.200-5.600 lira civarında oluyor. Bir de mahallî tüccarlar bu üzümün alım satımını yapıyorlar. Bu kuru üzümçüler kelepİR tüccarların eline düşmüş vaziyette, kelepİR tüccarlar da tavandan değil de en tabandan biçerek üzümü fiyatlandırıp alıyorlar. Yani burada üretici mağdur oluyor. Burada bağcılığın -yani özellikle benim tavsiyem- ürünün teşvik edilmesi. Burada Çal’ın, önceki dönem ziraat odası başkanı bir konu arz etti, o konunun içeriğinde... Yani bu bağcılıkta ürüne destek verilmesi, kuru üzüm ve yaş üzümde ürüne destek verilmesi gerekiyor.

Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

KÜP ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI ASIM ALTINTAŞ – Küp Şarapçılığın sahibiyim, 750 dekar bağım var aynı zamanda. 1959’dan bu yana şarap üretiyoruz ve şaraplık bağ yetiştiriyoruz. Ben sayın başkanlarımla dediklerine katılıyorum. Bu, müstahsil makbuzuyla, çapraz kontrollerle desteklenebilir.

İkincisi, somut bir bilgi vereyim size. Geçen hafta Köln’deydim, fuarda. Orada bir şarap üreticisi ve çiftçiyle de görüştüm. Üzüm fiyatlarında 7 sentten yaklaşık 1 euroya kadar aralık var. Çiftçiye söylediğim şu: 7 sentle sen para kazanamazsın. Nasıl olur bu? “Devlet bana ayrıca 10 sent de ilave para veriyor.” Bizde benim bildiğim çiftçiye ortalama sadece 400 TL bir destek var ama Avrupa Birliğinde yaklaşık bu 40 bin TL civarında. Yalnız, oranın koşulları ile burayı karıştırmamak lazım. Orada apelasyon kontrolü var, birlikler var. Eğer biz çiftçiler birlikte geçmişteki klasik kooperatifler gibi değil şirketler gibi kooperatifleşemezsek Çiflikbank gibi dolandırıcıların elinde kalırız.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Ali Aydınlioğlu geçti)

BAŞKAN - Biz teşekkür ederiz.

Buyurun.

SELCEN MAHALLESİ MUHTARI MUHAMMET ALİ KOCAEFE - Efendim, merhabalar, hoş geldiniz.

Birçok şey söylendi ama ben daha ziyade şaraplık üzüm üreticisiyim. Bölgemiz yüzde 90 şaraplık üzüm üretiyor. Birçok şarapçı arkadaşımız fiyatların yüksek olduğundan bahsediyor, üreticiler olarak da biz de düşük olduğunu söylüyoruz. Bunun için, önce kaliteli şarap olması için benim kaliteli üzüm üretmem lazım, daha uygun fiyatlı üzüm üretmem lazım.

Efendim, tarım kredi kooperatifleri var çiftçiye daha uygun mal temin etsin diye ama maalesef bir fiyat istikrarı yok. Kışın kükürt alırsınız torbası 20 lira, sezon başlar kükürt alırsınız, 50 lira; keza diğer ilaçlarda da böyle, kullanım zamanı geldiğinde afaki fiyatlar. Bunların yasalarının düzenlenmesi lazım, tarım kredi ve diğer kooperatiflerin.

Bizim para kazanamamamız bir de parçalı çiftçilikten kaynaklanıyor. Yani örneğin benim 150 dekar arazim var ama 30 parça, 3 dekar orada, 5 dekar orada, 10 dekar orada; maliyetler artırıyor, teknolojiye geçemiyoruz, parçalı arazide teknoloji kullanamıyorsunuz. Arazi toplulaştırmayla ilgili bir çalışma

yapılmalı ya da vatandaş kenarındaki, bitişindeki araziyi alırken ona uzun vadeli krediler, ne bileyim, on yıl gibi imkânlar tanınmalı. Yani tarım alanlarımızı büyütmemiz, tek parça hâline getirmemiz, en küçük parçamızın 50 dekar, 100 dekar olması gerekiyor daha uygun ürün üretebilmem için benim, daha uygun maliyeti elde edebilmem için yoksa bugün için deseniz ki “Size gübreyi daha ucuza, yarı parasına vereyim, bunu şu paraya vereyim.” Bu, bir iki sene belki çözüm olacaktır ama ondan sonra yine aynı yere takılacağız çünkü parçalı yaptığımız için olmayacak. Bir ilaçlamaya başlıyorsunuz; 100 dekar bağın 30 parça yerini üç günde ilaçlarsınız ama tek parça olsa bir gün başlarsınız sabahtan akşama kadar bitirirsiniz gibi.

Söylenecek bir sürü şey var, arkadaşlar birçoğuna da değindiler.

Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ İSMAİL DEMİRTAŞ - Euzübillahimineşşeytanirracim Bismillahirrahmanirrahim. Allah’ın rahmeti ve selamı hepinizin üzerine olsun.

Öncelikle sayın vekillerimin, başkanlarımın, basın mensuplarının katılımı için teşekkür ediyorum.

Üzümlle ilgili reklamlar yapılmalı. Mesela, kuru üzümün zekâyı artırıcı, yaş üzümün anne sütüne eş değer olduğu gibi TRT kanallarında reklam yapılmalı. Kuru üzümün ve yaş üzümün devlet kurumlarında, askerî birliklerde, hastanelerde, okullarda, polis okullarında, teşkilatlarında, belediyelerde velhasıl devletin bütün kurumlarında meyve ve tatlı tüketimi olarak yemeklerden sonra tüketimi teşvik edilmeli. Üzüm dolu, don sigortası yanında, yağmurlardan dolayı zararlardan dolayı zarar gören sigorta kapsamına girmiyor, yağmur zararında sigorta kapsamına alınmalı. Ziraat Bankasının sübvansiyonlu kredi dönüme 1.450 lira, bu rakamın dönüme 5 bine çıkması; bağlarımızın yağmur ve doludan zarar görmemesi için tentene dediğimiz örtünün devlet desteği arasına alınmasını; piyasada kullanılan çeke devlet güvencesi getirilmeli çünkü bir tüccar mal varlığının yüz katı çek kesiyor, sonra iflas erteleme yapıp piyasayı trilyonlarca dolandırıyor. Çek mağduriyetlerin giderilmesini bekliyoruz. Pamuğa kilogramda 850 TL gibi prim verildiği... Üzüm ve bütün mahsullerin pamuk gibi değerinde desteklenip, dengeli üretilmesi sağlanıp piyasaya denge getirilmeli. Hükümetimizin ve devletimizin kontrolünde, özelleştirilen bütün sektörlerin girdi ve çıktıları araştırılıp, üreticilerin ve tüketicilerin hakları korunup özelleştirmeyi alan kişilerin kazançları kontrol altına alınmalı. Buldan Yenicekent ve Oğuz, Doğanköy bölgesindeki yer altı ruhsatları 2007’den beri dondurulduğu için üzüm bağlarında damlama sistemiyle sulama yapılıyor ve sulama tasarrufu ve zamanında sulama yapılabilmesi için yer altı sularının ruhsatlarının açılmasını bekliyoruz.

Hepinize teşekkür eder, saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Değerli arkadaşlar, gerek Muhammet Bey’in gerekse İsmail Bey’in, Yaşar Bey’in, diğer arkadaşlarımızın bahsettiği konular tarım üretimindeki arazilerin toplulaştırılması, sulanabilir şekilde sokulmasıyla ilgili. Sanırım, herhâlde, Türkiye geneline baktığımızda Denizli olarak –Tarım Müdürümüz de burada, Ziraat Odası Başkanımız da burada- yüzde 80’lere varan oranda gerek toplulaştırma gerekse sulanabilir arazilerimizin olduğunu hepimiz bilmekteyiz, görüyoruz ve çalışıyoruz üzerinde. Tabii ki eksik arazilerimiz var, daha sulanamayan arazilerimiz var. Yer altı sularının kullanımının izne açılmasıyla ilgili konu tamamen gerek DSİ’nin, Orman Bakanlığımızın bünyesinde yapılan araştırma ve çalışmalarla yer altı zenginliklerimizin israf edilmemesi anlamında... Neden? Nedeni de şu: Biz o bölgelerde, biliyorsunuz, göletler yapıyoruz ve oraya sulama kanallarının gelmesini sağlamaya çalışıyoruz. Ama göletlerin ve sulama kanallarının gelmeyeceği noktalarda da yer altı sularının kullanıma açılması için bölgesel anlamda çalışmaları yaparız. Biz biliyoruz ki gerek

Buldan, Akkent, al, Bekilli, Baklan gibi ilçelerimizde -ana üretici ilçelerimiz- bu bölgelerde bugüne kadar gerek bizler vekiller olarak gerekse Tarım Müdürümüz, odalarımız, Borsa Başkanımız olsun, Bakanımız olsun, bu anlamda mümkün olduğunca önem verdik ve eksikleri gidermeye çalıştık ki bu Komisyonumuz başlamadan önce sizlerle de toplantı yapmıştık hatırlarsanız. En son bir laboratuvar talebiyle ilgili bir şey olmuş, bu konuda da yeni laboratuvarımız da inşallah -Borsa Başkanımızla da biraz önce konuştuk- Avrupa Birliği uyumu çerçevesinde yeniden akredite edilip tekrar devreye alınacak ve bu, iştimizin hizmetine sunulacaktır.

Biraz önce ucuz, ekonomik krediden bahsettiler ki Ziraat Bankamız iştimize -zaten sübvansede edilmiş- gerek arazi alımında gerekse makine, alet alımında gerekli olan destekleri de yapmaktadır. Yine aynı şekilde, bu Komisyondan çıkacak sonuçlarla inşallah, iştimize, üzüm üreticilerimize de buradan daha net ve daha hızlı, daha büyük oranlarda gerek mazot gerekse doğrudan ürün üretimine desteklerin ben çıkacağına inanıyorum. Bu da iştimizin faydasına olacaktır diyorum.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAşKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Buyurun.

BEKİLLİ ZİRAAT ODASI BAşKANI METİN TUNCER – Değerli vekillerim, sayın katılımcılar; hepiniz hoş geldiniz.

Herkes aynı şeyi konuşuyor, ortak sorunumuz da zaten bunlar. Ben bir tek şeyi ilave etmek istiyorum. Siz değerli vekillerim, bu kredi konusunda Ziraat Bankasının uyguladığı rakamlar çok yüksek; bir.

İkincisi: Yapılandırma getirilmişti ya, o yapılandırmadan kaynaklı, insanların hâlâ ozemediği sorunları var, bunlara yardımcı olursanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

İyi alışmalar dilerim.

(Oturum Başkanlığına Başkan İsmail Bilen geçti)

BAşKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ ALİ YILMAZ – Sarayköy Tosunlar Mahallesi'nde üzüm, nar, pamuk reticisiyim.

İki konuya değinmek istiyorum Sayın Vekilim. Birincisi: Bağlarda feromon tuzakları var, salkım güvesi rahatsızlığından dolayı ilaç sarfiyatına biraz daha nlem olarak onun mecbur tutulmasını istiyoruz. Destek olarak devletimiz bunun bir kısmını karşılıyor, bazı üreticilerimiz bunu kullanmamasından dolayı herkes bunu bağında kullanamıyor. Bu mecbur tutulursa herkesin bunu kullanmak için çaba göstermesi gerekiyor.

İkincisi de: Elektrik sayaçlarının -abonelerinin- yıllık bazda okunup müstahsile yansımaları gerekiyor. Bunlar normalde aylık yansıtılıyor ama hasattan hasada ödeme imknının sağlanması gerekiyor.

BAşKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ MUSTAFA AKIN – Buldan Doğanköy'de üzüm reticisiyim.

Herkes konuştu, ben de bir şey söylemek istiyorum sadece. Pamuk üreticisi 80 kuruş prim alıyor kilo başına. Aynı prim, 80 kuruş üzüm üreticisinde de olsa bu milletin derdinin çoğunu zaten bitirecek. Pamukta neyse üzümçüye de aynı miktarda çiftçi üzerinden destek verilse, prim verilse... Bizim zaten sorunumuz bu.

İkincisi: Cumhurbaşkanımız “Mazotun yarısı bizden.” dedi. Buldan Ziraat Odası Başkanım da burada, Buldan bölgesinde üzüm, bir de arpa ile buğday oluyor, başka yok. Mazot desteğinin içine de mısır, tane mısır, yonca, hepsini yazmış ama bizim orada yok. Demek istediğim, bizim orada üzüm var, bizim üzüm üzerinden yüzde 50, yarı mazotu öyle çıkarsınlar, bizim isteğimiz bu.

BAŞKAN – Peki.

Ben onu gördüm ilgili kurumlarla, daha çok buğday ve türevleriyle ilgili, arpada, mısırdaki, pamukta bunu Bakanlık yetkilileri biraz daha fazla hesaplamışlar, ağaçlı şeylerde biraz eksik hesaplama var. Önümüzdeki yıl inşallah bunun düzeltilmesi noktasında bir çabaları, bir gayretleri olacak mazot desteğiyle ilgili.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ MUSTAFA AKIN – Konya ağır basıyor gibi geliyor bize.

BAŞKAN – Yok, ondan değil. Herhâlde, ağaçlı meyvelerde fiyatlar iyi gidiyor diye düşünmüş olabilirler, onu düzelterek.

Buyurun.

PROF. DR. ALİ RAMAZAN ALAN – Aslında ben burada akademisyenleri temsil ediyorum, üstelik Pamukkale Üniversitesini temsil ediyorum. Pamukkale Üniversitesinde öğretim üyesiyim. Pamukkale Üniversitesinde Tarımsal Biyoteknoloji Merkezi var, oranın müdürüyüm, yaklaşık dokuz yıldır bölgedeyim.

Bölgenin bence en önemli sorunu, diğer üzüm bölgelerinden eksik olarak gördüğüm, tarımsal araştırma enstitüsü yok. Mesela, Bağcılık Araştırma Enstitüsü var. Nerede? Manisa’da, Denizli’de yok. Bu yüzden, bence uzun süreli çözümler açısından Denizli’ye bir araştırma enstitüsü açılmasını talep ediyorum ve bunun bir gereklilik olduğunu düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Hocam, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ERDEL ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN KUZU – Efendim, cümleten hoş geldiniz.

Erdel Şarapçılığın sahiplerindenim.

Şimdi, ben on iki senedir şarap sektöründe faaliyet gösteriyorum. Bu süre içerisinde şaraplık üzümlerin altyapısı gelişti, Çal bölgesinde, Güney, Bekilli, Baklan bölgelerinde bu gelişti. Bunun yanında, bizim şarap tesislerimizin altyapısı da oldukça gelişti fakat bizim eksik olduğumuz bir konu var. Şimdi, ben daha önce şarapçı değildim, ihracatçı değilim, bu işin teknik konularını bilmiyorum. Ürettiğim ürünlere güveniyorum, gittiğim yerlerde başarı da kazanıyorum ama ihracatın nasıl yapılacağını bilmiyorum. Bu konuda bazı girişimlerde bulunduk fakat nedense biz şarapçılar öyle bir muamele görüyoruz ki hep üvey evlat muamelesi. Bunu burada açıkça söylüyorum arkadaş. Ben çok uzun süre kooperatif başkanlığı yaptım. Demin arkadaşlar konuştu yani çözüm sadece kooperatiflerin adına konuşmakla olmuyor, destekleme çok çok önemli.

Şimdi “Altyapıları kurduk.” derken ben teşekkür ederim Asım Bey’e, Yasin Bey’e. Bizim bölgemizde daha önce bu kaliteli şaraplık üzümlerden yoktu ama Çal’da bir bağcılık araştırma istasyonu vardı. Bugün arkadaşlarımdan biri daha şikâyetinde bulundu kaliteli bağ çubuğundan. Yani biz nereden nereye geldik, bunu iyi sorgulamamız gerekiyor.

Yani bu ihracat konusu çok önemli, bunu birinci sırada görüyorum. Biz destek istiyoruz arkadaş, bu kadar, parasal destek de değil. Ya bir önümüze düşün, bize bir üvey evlat muamelesi yapmayın. Çal, Bekilli, Güney olarak Türkiye’deki şarabın çok büyük miktarını üretiyoruz, en büyük vergileri devletin tahsildarlarına toplayıp ödüyoruz. Ödeyemediklerimizi cebimizden ödüyoruz, tahsilatı yapamıyoruz çek olayında yaşanan sıkıntılardan dolayı ama biz devletimiz tarafından maalesef ikinci planda... Hatta öyle bir şey yaşıyoruz ki üzüm üreticileri ile şarapçıları karşı karşıya bırakıyorlar. Sanki biz onlara garaz yapıyormuşuz da... Kardeşim, biz üzüm üreticisi ile şarap üreticisi ortak hareket etmek zorundayız, beraberiz yani.

Şimdi, Çal Ziraat Odası Başkanı da bir şey söyledi. Çok önemli bir konu. Ben bunu senelerdir söylüyorum. Kardeşim, eğer benim fabrikama üzüm denetimli giriyorsa fabrikadan çıkmak zorunda, denetimli çıkmak zorunda. TAPDK’sıymış, Maliyesiymiş, hepsini yükten kurtaracağız. Niye? Denetimli giriyor, denetimli... Arkadaş, bizde biraz ahlaki zayıflık da var, açık konuşalım. Bu sektörde çalışan insanlarda bu da var yani saklamaya, gizlemeye gerek yok kardeşim, iştahımız kabarıyor 7 lira vergiyi görünce kiloda. Kardeşim, biz nasıl veriyorsak biraz da devletten geriye istiyoruz. Üzüm üreticilerini destekleyin, şarapçıları değil. (Alkışlar) Üzüm üreticisini destekleyin, kaliteyi artıralım. İhracat konusunda da bizlere yardımcı olun. Ya arkadaş, biz cahil köylüyüz ya, açık konuşalım ya. Niye yani bizde bir şey mi var, bizden korkulacak bir şey mi var ya? Gelin kardeşim, bizim o... Benim tesislerimi ziyaret etmeye korkuyorlar arkadaş. Ama ben 8-10 kişi çalıştırıyorum, 200 üzüm üreticim var, kendimin de 200 dekar... İstanbul’dan özel getirdim, orada işleri çok iyi olan bir insana Hançalar’da yatırım yaptırdım. İyi de kardeşim, bir elimizden tutun ya, rica ediyorum sizden. Gelin arkadaş, çayımızı için, dertlerimizi yerinde görün. Sadece bu salon toplantılarıyla çözüm olacağına kanaat getiremiyorum.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Peki. Sözüünüzü kesmeyeyim diye bir şey demedim ama siz “şarapçiyım” deyince ben içimden eyvah dedim, yanlış anlaşılacak. Şarap üreticisiyim demek istediniz, kayıtlara böyle geçsin.

İlgili bakanlıklar tanıtım fonundan destekleme yapıyor bildiğim kadarıyla; fuarlara katılımı destekliyor, ihracatı destekliyor. Siz bunlara hiç müracaat ettiniz mi veya uzman kişilerden bir şey aldınız mı Hüseyin Bey?

ERDEL ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN KUZU – Biz, tabii, kendi aklımızın erdiği kadarıyla yapıyoruz, bu işlerin girişimini o yönde yapıyoruz ama bizim bunun bütün prosedürlerini bilme imkânımız yok. Her şeyin ayrı bir prosedürü, çok da uzun bir prosedürü var Türkiye’de. Şimdi, zaman zaman yapıyoruz, yakında yaşadığım bir olayı basitçe anlatayım: Şimdi, biz yeni firma olduğumuz için çok büyük volümlü ihracat yapamıyoruz. Parça parça yapmak için talepte bulundular. Kardeşim, 1 parça yani 2 palet malı Avrupa’ya gönderemedik arkadaş, gönderemedik ya. Bir sürü prosedürden bahsettiler, neticede “Tamam, kalsın kardeşim, yapamayacağız.” dedik ya. Yani bu işleri bilen insanların bizim elimizden tutması gerekiyor arkadaş. Biz de bunu öğreniriz, ileride biz de arkadan gelenlere öğretiriz. Bugün ihracat yapan kaç firma var Denizli’de? Benim bildiğim kadarıyla, işte, Yasin Bey var, Asım Bey var. Yani iç piyasa çok zor.

BAŞKAN – Tamam. Mümkünse dış piyasa...

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Efendim, bir şey söyleyeceğim hemen burada, kayda girmesin.

BAŞKAN – Hayır, kayda da girsin.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Ben Türkiye’de pek çok şarap ihraç eden 4-5 firmadan biriyim. 1990’lı yıllarda yılda 250 bin şişe şarap ihraç ediyordum Almanya, Fransa gibi Avrupa ülkelerine. Bugün 100 bin şişe ihraç edemiyorum; olay bu.

BAŞKAN – Sebep ne?

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Sebep, Avrupa piyasalarında Yeni Dünya ülkeleri o kadar ucuz şarap... Piyasayı aldılar, mücadele edemiyorum, Türkiye’de ağır vergilerin altında eziliyorum, Avrupa’da oynayamıyorum. 1990’lı yıllarda 250 bin şişeydi, hedefimiz 1 milyondur ama 100 bin şişeye düştü.

Arz ederim efendim.

ERDEL ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN KUZU – Şimdi, efendim, bir örnek vereceğim: Avustralya elli senelik bağcılık ve şarapçılık... Bugün Türkiye’nin belki 100 katı şarap üretiyor. Şunu biliyorum, hani araştırmalarımın öğrendim: Avustralya Hükûmeti ülkesinde üretilen şarabın ihraç edilen kısmını Avustralya’dan alıyor, İngiltere pazarlarına navlununu devlet olarak ödeyerek nakliyesini sağlıyor. İşte destekleme bu efendim yani önünü açmak bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Teşekkür ederiz Başkanım. Hüseyin Bey’e, Yasin Bey’e aslında katılıyoruz. Bir kere, üzüm olmazsa şarap üreticileri şarap üretmezler. Onun için öncelikle üzüm üreticilerinin en iyi şekilde kaliteli üzüm üretmesini, ekonomik ve ucuz üzüm üretmesini ve onların da para kazanmış olmasını sağlamak gerekiyor, mesele bu. Aslında yani birbiriyle bağlantılı. Burada ihracatla ilgili olsun diğer konularla ilgili olsun, biz devlet olarak her türlü desteği aslında veriyoruz. Bakın, buraya da Ekonomi Bakanlığımızın genel müdür yardımcıları geldi, genel müdürleri geldi ihracat, teşvik, genel uygulama ve diğer alanlardan.

Şimdi, Denizli’de borsalarımız var, burada birliklerimiz var, odalarımız var. Biz bunları iyi kullanamıyoruz, iyi değerlendiremiyoruz; en büyük eksikliğimiz bu. Bir de birlik olamıyoruz değerli arkadaşlar. Üreticilerimiz burada. Ben birçok ilçeye gittiğimde çiftçilerimizle bir araya geliyorum. “Arkadaşlar, gelin, kooperatifleşin; birlikte.” ihracatçıya “Beraberce malınızı pazarlayın, beraberce satın.” diye biz bunları hep konuştuk, hep değerlendirdik. O açıdan bunları beraberce bundan sonraki dönemde istişare edelim. Buradan çıkan sonuçlar da inşallah üreticilerimize en iyi şekilde fayda olacaktır.

BAŞKAN – “Çayımı içmeye gelmedi.” diyor Hüseyin Bey. Çayını içmeye geldi mi, gelmedi mi Şahin Bey?

ERDEL ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN KUZU – Gelmedi efendim.

BAŞKAN - İlk fırsatta Şahin Bey bizim adımıza uğrayacak.

Buyurun.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ HASAN CABAROĞLU – Sayın misafirler, sayın milletvekillerim; bu toplantıyı düzenlediğiniz için çok teşekkür ederim size.

Şimdi, mevzumuz, tabii, üzüm üreticimiz. Şimdi, sayın milletvekillerim, bizim bölgemizde, Ege Bölgesi’nde yaklaşık 320 bin ton çekirdeksiz kuru üzüm üretilmekte. Bunun aşağı yukarı 40 bin, 50 bin tonunu biz TARİŞ olarak Avrupa pazarlarına pazarlamaktayız. Şimdi, 1949 yılında Buldan’da kurulduğu zaman hem Denizli’yi temsil ediyorduk hem Aydın’ı temsil ediyorduk. Bunun yanı sıra

yaklaşık 2 bin ton mal biz alıyoruz. Yani TARİŞ denge unsuru. Şimdi, bizim Buldan’da TARİŞ olmasa bu ortaklarımızın işi çok kötü. Şu anda parasız pulsuz bizim ortaklarımız üzüm yetiştiriyor. Gübresini veriyorsun, ilacını veriyorsun, mazotunu veriyorsun, üzümünü alıyorsun, parasını ödüyorsun Sayın Vekilim. Şimdi bazı arkadaşlar bundan rahatsız. Şimdi, hiç rahatsız olmasına gerek yok. Devletimizden Allah razı olsun, bu sene TMO’ya üzüm aldırdı. İnşallah Temmuzun 15’inde, 20’sinde eğer bu fiyat açıklanırsa bizi de çok memnun edecek bu konuda.

BAŞKAN - Hasan Beyefendiciğim, TARİŞ’i dinledik, TARİŞ’i tekrar ziyaret edeceğiz. Yarın TARİŞ programımız da var, çalışan arkadaşlarımızla bir sohbetimiz olacak, üreticilerle de. Onun için siz ne kadar özet yaparsanız o kadar makbule geçecek.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ HASAN CABAROĞLU – Sayın Vekilim, bizim Başkanımızdan Allah razı olsun Ali Türker’den, iyi ki başımızda var, yoksa bu kurum çoktan dağılırdı. 1987’den beri kurumun başında çünkü incirin durumunu biliyoruz, pamuk, maalesef biraz yara aldı yeni yeni toparlanmaya başladı. Yani şu anda biz Başkanımızdan memnunuz.

BAŞKAN – Eyvallah.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ HASAN CABAROĞLU – Yalnız şu konuya değineceğim: Şimdi, biz ihracatçılara burada mal veriyoruz Sayın Milletvekilim, bu esnada şirket çekleri veriyorlar bize. Bu şirket çeklerini ne yapacağız? Şimdi, biz adama mal verdik, şirketin üzerinde 4 masayla 1 sandalye var, biz malımızı verdik 700-800 milyar dolandırdılar. Bu adam şu anda 400 milyar dolarlık Mercedes’e biniyor ve bizim paraları ödemiyor. Yani devlet büyüklerimizden bunun icabına bakmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ CEMİL TOKDEMİR – Denizli, Buldan Yenice Mahallesi’nden, çiftçiyim, aynı zamanda ilkokul mezunuyum. Çiftçilik gerçekten yorgunluk ve üzüntü. Niye öyle dersiniz? Çok aşırı yoruluyoruz ama satışlarda üzülüyoruz. Yetiştirmekten korkmuyoruz, satın parasını almaktan korkuyoruz. Bu konuda sizlerin bizleri bilgilendirmenizi istiyoruz sayın milletvekilleri.

Şu anda, köylümüzün içindeki durumunu gerçekten görmüş olsanız, adam –ağabeylerimizin dediği gibi- çek veriyor, 4 sandalye, 1 masa veya şirketi değiştiriyor; çiftçi olarak hep mağdur durumuna düştük. Arazilerimizi satın ödeyeceğiz, bankaya ödeyeceğiz, ihtiyaçlarımızı ödeyeceğiz, ilaç girdilerimiz zaten büyük bir meblağ. Şimdi, bizim bağları ilaçlayıp üzümü satış hâline getirmemiz için bir bağa en az 16 sefer ilaç atmamız gerekiyor, sürmemiz hariç. Şimdi, bu büyük bir meblağ, attığımız ilaç tek bir cins değil, en azından 2-3 çeşit ilacı birleştirip atabiliyoruz, giderlerimiz büyük. Sizlerden en büyük desteği istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Son 2 arkadaşta daha söz veriyoruz, ondan sonra toparlıyoruz.

Buyurun.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ OSMAN ADAR – Ziraat Odası Yönetim Kurulu üyesiyim, ayrıca üzüm üreticisiyim. Eskiden 2 kilo şeker, 1 kilo üzüm oluyordu. Kestane satmaya gelirlerdi köyümüze, kışın, “barabara” derdik biz. Şimdi, o fiyat etmiyor üzüm. Geçen yıl, Tarım Bakanımız, temmuz ağustos aylarında bir açıklama yaptı, üreticilere en azından bir güvence oldu. “Bu yıl üzüm 4 liranın altında olmayacak.” dedi. Bu rahatlatıcı oldu, bizim açımızdan bir güvence oldu. Biz bunun devamını istiyoruz Hükümetimizden. Bu, hem şarap üreticisi için iyi hem de kuru üzüm üreticisi açısından bir güvence sağlıyor sonuçta. Biz bunun devamını istiyoruz Hükümetimizden.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

BAKLAN BELEDİYE BAŞKANI YUSUF GÜLSEVER - Sayın Başkanım, Sayın Milletvekilim, sayın hazırun; öncelikle hepinize saygılarımı sunarım. Hoş geldiniz diyoruz.

Denizli’de ilk defa Türkiye Büyük Millet Meclisimizin böyle üst düzeyde milletvekillerimizle ilimizin bağcılık sektöründe görev alan kişilerle bir toplantı yapılıyor. Bu, milat olacak herhâlde.

Ben teşekkür ediyorum sizlere, toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Ben Ziraat Yüksek Mühendisiyim, sektörde uzun zamandır kamuda hizmet veren bir insanım. Denizli’de on iki yıl şube müdürlüğü ve on yıla yakın da il müdürlüğü görevi yaptım, defalarca arkadaşlarımızla beraber olduk. Bağcılık sektörünün âdeta bir durum analizini yaparak tomografisini çektik, stratejik eylem planlarını hazırladık ve bunları da uyguladık.

Denizli, tabii, tarımda zirveye tırmanan bir ilimiz. Bağcılıkta Manisa’dan sonra 2’nci sırada. Bizim artımız, Manisa’da sofralık çekirdeksiz hâkim, bizde şaraplık ve pekmezlik üzümlerimizin çeşitliliği yönünden zenginliğimiz bizim -arkadaşlar, Borsa Başkanımız da söyledi- fırsatlarımızın içerisinde.

Sayın Başkanım, tabii, burada arkadaşlar her şeyi dile getirdiler. Denizli nerede bağ alanları kuracağının planını yapmış bir il. Sofralıkta ve şaraplıkta hangi çeşitlerle bağcılık yapacağını da oluşturmuş bir il. Bu üzümlerin işlenmesi ve pazara arzı konusunda da Türkiye’nin hiçbir ilinde olmadığı kadar şarap tesislerini kurmuş olan bir il. Şu an, 24 bin ton/yıl kapasiteye ulaşan şarap tesisleri var. Böyle bir durumdayız ama sorunlarımız çözümlendi mi? Hayır, sorunlar çözülmedi. Tabii, önce topraklarımızın biz bir haritasını çıkarmıştık. Nerede hangi ürünü yetiştirirseniz başarılı olursunuz? Üretim, pazarlama ve çeşit bazında da aynı şekilde. Arkasından, tabii, buraya fidan temini yapacaksınız. Az önce söylediğiniz gibi, bize 1’inci derece Manisa Bağcılık Araştırma ve Çal Bağcılık Araştırma, sonra üretim istasyonu şeklinde. Onun yanında, Tekirdağ’dan, Tokat’tan, Konya’dan, Elâzığ’dan, Antep’ten, nerede varsa, biz eski bağlarımızı, yüz yıl önceki bağlarımızı yenilemiş bir de hakikaten verimli ve genç bağ alanlarına sahip bir il durumundayız. Tesislerimiz de o şekilde ama bizim burada pazarlama yönünden ciddi sorunlarımız var. Diğer desteklemeler zaten her haliyle yapılıyor.

Şarap sektöründe yer alan Türkiye’de isim yapmış tüm firmalar ilimizden üzüm alır. Geçtiğimiz yıllarda, kendileriyle bu toplantıyı yapmıştık, o zaman için dedik ki: Şu rakamın altında olursa biz size bir çitim üzüm vermeyeceğiz. Böyle bir birliktelik bayağı bir sağlanmıştı o yıl, gayet de güzel olmuştu ama maalesef o ileriki yıllarda bozuluyor. Burada arkadaşlarımız da söylediler, şimdi Hüseyin Kuzu kardeşim orada az önce... Ben bir anımı da anekdotumu da anlatmak istiyorum, Selcen’den de arkadaşlar var. Sayın Valimiz Recep Yazıcıoğlu’yla bütün köylerimizi gezerken Selcen’e gelmiştik. Selcen’de de tek ürün bağdır, orada ürün deseni konusunda vatandaşın bir alkışı olmuştu, “Para şarapta, para şarapta.” şeklinde çünkü üzüm 200 kuruştı ama o üzümü siz ham şaraba dönüştürdüğünüzde, suyunu sıktağınızda 1 kilo üzümünden 800 cc şarap elde ediyorsunuz, o 1.200 liraya satılıyordu. Böyle bir durumdaydık. Yani şarap sektöründeki arkadaşlarımız, tamam, ÖTV, KDV deniyor ama... Maalesef üreticimiz gerçek üzümlerin değerini alamıyor. Bu da pazarlama sorunu. Arkadaşlarımız söylediler, burada Denizli’de çiftçi teşkilatlanması konusunda kooperatifin olmadığı hiçbir yerleşim birimimiz yoktur bizim, tüm çiftçilerimiz örgütlü çiftçidir ama Üretici Birlikleri Yasası’na göre üzüm üreticileri birlikleri de kurdurulmuş ama bir Süt Üreticileri Birliği, bir diğer Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği gibi birlikler üzerinden destekleme olmadığı için o üzüm üreticileri, bağ üreticileri birliği maalesef aktivitelerini yerine getirememiştir, dolayısıyla pazarlamada yerini alamamıştır. Böyle olunca da firmalar üzüm olan alanlarda onların ayakçısı mı diyelim, adamları mı diyelim neyse, onlar aracılığıyla üzüm alınmakta ve kendi aralarında birleşerek bir fiyat oluşturmakta, çiftçi burada, tam karşılığında duramamaktadır. Bu çiftçi örgütlerine getirilecek olan yeni düzenlemelerle belki çiftçilerin bu pazarlama sorununa da bir kolaylık getirilebilir. Doğru zamanda, doğru dozda, doğru şekilde, doğru ilacı kullanma konusunda

il müdürlüğümüzün, ilçe teşkilatlarımızın, hakikaten bizim çok güzel bir çalışmamız vardır. Tahmin uyarı istasyonu olmayan bizim hiçbir alanımız yoktur, bu Türkiye’de böyle bir şey yok. Ama Denizli’de bu vardır, doğru ürünü kullanma konusunda ama maalesef o araçlardan kaynaklanan sorun nedeniyle gerek sofralık üzümlerin pazarlanmasında gerekse şaraplık üzümlerde bu sorunlar yaşanmaktadır. Yeter ki bu birlik, beraberliği sağlayıcı, bu birlikteliği sağlamak... Onun dışındaki söylenen konuların tümü -desteklemeler iyi, ihracatla ilgili getirilen kolaylıklar- burada, Denizli’de sağlanmıştır.

Ayrıca, özel sektörde de bağ çubuğu üretimi konusunda Çal hemen aklıma geliyor, Çakırlar aklıma geliyor, orada milyonlarca da fidan üretimi yapılmakta ve arkadaşlara dağıtılmaktadır sertifikalı üretim olarak. Ama Sayın Vekilim, burada önemli olan bizim bu pazarlama sorununa biraz daha girmemiz gerekiyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Benim de bildiğim birkaç tane sertifikalı fidan üreticisi firma var. Firmalarının ismini reklam olmasın diye söylemiyorum, bir kısmının belki ekisi gediği varsa, yanlış varsa ona da ortak olmamak adına söylemiyorum. Ya iyi araştırıyoruz. Herhâlde internetten de girildiğinde o firmalar bulunabilir. Bunları siz takip edeceksiniz, güvenilir olup olmadığına siz bakacaksınız, şüpheleriniz varsa ilgili tarım müdürlüklerinden veya bağcılık, araştırma enstitülerinden de bu hususta bir kısım bilgiler alınabilir. Üreticilerimizi, müstahsilimizi bilgilendirmek adına söylüyorum. Fidanda her çeşit var mıdır onu bilmiyorum ama ciddi bir çalışma içerisinde olan firmaları ben biliyorum.

Ahmet Bey, Komisyonumuzun değerli üyesi, şarap üreticilerinin eleştirilerine bildiği kadar bir katkı sunmayı istemişti. Şimdi, Değerli Kütahya Milletvekilimize o hususta bir söz veriyorum, sonra da toparlayacağız arkadaşlar.

AHMET TAN (Kütahya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şarap üreticisi ve ihracatçısı olan bir arkadaşımız -zannediyorum Yasin Bey’in bir ifadesiydi- 1990’lı yıllarda 250 bin adet, şimdi ise 100 bin adet şişeyi geçemediğini ifade etmişti ve bu ihracatın azlığını da vergi yüküne bağlamıştı. Ama ben meslek itibarıyla mali müşavirim yani bu Hükümetimiz döneminde kurumlar vergisinin yüzde 30’dan yüzde 20’ye düştüğünü ifade etmek istiyorum, artı, gelir vergisi oranları da yüzde 20-yüzde 45 aralığından yüzde 15-yüzde 35 aralığına düştü. Yani sizin ifadenizden sanki vergi oranları artırılmış gibi bir anlam çıktı, bilakis...

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT - Aynen öyle...

AHMET TAN (Kütahya) - Efendim, resmî rakamları söylüyorum. Varsa mali müşaviriniz, muhasebeciye söylerseniz, yüzde 30’dan yüzde 20’ye kurumlar vergisi düştü, gelir vergisi de yüzde 20-45 aralığından yüzde 15-35 aralığına düştü. Ben bunu hem Komisyonumuzun hem de buradaki hazırunun bilgilerine arz etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Evet, değerli arkadaşlar, şimdi, Ahmet Altındışlı Hocamızı da dinliyoruz.

Buyurun.

PROF. DR. AHMET ALTINDIŞLI - Sayın milletvekillerim, sayın katılımcılar; birçoğunuzla zaten beraber çalışıyoruz yıllardır bölgede, Tarım İl Müdürlüğümüzle de aynı şekilde aktivite yapıyoruz.

Ben, tabii, 4 sayfa not aldım, hepsiyle ilgili konuşmayacağım. Bir iki önemli konuya, bazılarını hatırlatma, bazılarına da “Daha iyi nasıl oluruz?”a katkı anlamında görüş bildirmek istiyorum.

Şarapla başladık güne. Neden? Çünkü bölgenin gerçekten çok önemli bir ürünü. Yasin Bey de...

BAŞKAN – Çok affedersiniz, “Şarapla başladık.” derken, kayıtlara giriyor ya...

PROF. DR. AHMET ALTINDIŞLI - O zaman doğru söyleyeyim, doğru girsin kayıtlara. Not tutan arkadaşlarım herhâlde yanına ek “şarap konusunda” sözcüğünü de yazıyorlardır.

Haklısınız, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Latife olsun diye söyledim.

PROF. DR. AHMET ALTINDIŞLI - Çok güzel, ben de ondan güldüm ve katıldım, destekliyorum çünkü çok ciddi konular da konuşuyoruz, insanlar ister istemez geriliyor “Acaba bu sorun için ne yapmalıyız?” diye. Teşekkür ederim güzel katkınız için.

Şarap konusunu tartışarak başladık bölgenin önemli bir ürünü diye. Neden? Çünkü bu bölgenin toprak ve iklim yapısı özel üretime imkân veriyor ve biz çok uzun yıllardır bu bölgenin üzümleriyle altın madalya alıyoruz. Bunu neden net size söylüyorum? Üniversitedeki Bağcılık Bilim Dalı Başkanlığımın dışında, devletler arası bir kurum olan Dünya Bağcılık ve Şarapçılık Örgütünde de Sofralık Üzüm ve Kuru Üzüm Komisyonunun uzun yıllardır içindeyim, yönetimindeyim. Şu anda Dünya Başkan Yardımcısıyım, daha önceki üç sene Başkandım, ondan önce altı sene Bilim Sekreteriydim. Tabii, aynı örgüt 54 üye ülkeden oluşuyor OECD gibi ve büyük bir çoğunluğu da şarap üreticisi ülkeler ve şarabın da oradaki gücü... Kendi ülkelerinde bunu görüyoruz. Bu altın madalya çok önemli. Zaten profesyonel şarap tadımcıları da bu bölgenin üzümleriyle yapılan şarapları tattığında resmen kültür şokuna uğruyorlar bu özellikleri nedeniyle. Bunu gerçi biliyorduk. Bunu nasıl biz geliştirmeliyiz, artırmalıyız? Üretici desteğinden bahsetti katılımcılarımız. İhracat için ihracatı artırmamız konusundan bahsettiler. İhracat için biz gerçekten Türkiye olarak yurt dışında yeterince temsil edilmiyoruz. Uluslararası fuarlara katılmamız gerekiyor. Benim bildiğim kadarıyla Ekonomi Bakanlığının bu tip fuarlara çok ciddi destekleri var. Yol parasına, açılan standı destek veriyorlar. Sadece profesyonel olarak organize olup buna katılmak gerekiyor. Yurt dışında çok kıran kırana bir pazar var. Özellikle -Yasin Bey de söyledi- Avrupa Birliğinin çok uzun yıllar Yeni Dünya ülkelerinden yani güney yarı küre ülkelerinden ödö kopuyordu ama sonunda teslim oldular, çok kaliteli malla, iyi fiyat politikasıyla şu anda Avrupa Birliği pazarlarını zangır zangır titretiyorlar. Fakat birçok toplantıda büyük şarap ithalatçıları ya da şarapla uğraşan kurumlar ya da örgütler Türk çeşitleriyle yapılmış şarapları da tanımak istiyorlar yani yabancı çeşitlerin burada üretilmiş güzel örneklerinin dışında bizim yerel çeşitlerimizle yapılmış şarapları da tanımak istiyorlar. Bu bizim için bir avantaj. Bu yerel çeşitlerimizi kullanarak ihracatımızı bu anlamda geliştirmemiz lazım ama şu anda şarapta dünya markası olmuş, milyonlarca dolar getiri sağlayan Fransa gibi, İspanya gibi, Almanya gibi ülkelere baktığımızda arkalarında hep devlet politikası görüyoruz stratejik olarak. Dolayısıyla bu sektörün de gelişiminde bugüne kadar olduğu gibi yine güzel bir devlet politikası beklememiz gerekiyor. Ben Arjantin’deydim birkaç sene önce. Uçağa binerken şingır şingır herkesin elinden ses geliyor, bir baktım, herkesin elinde torba, üçer beşer şişe. Sıvıyla uçağa binmek yasak. Dedim: Hayırdır? Görevliyle orada görüştük. Sadece ticaretin artması için uçağa binmeye bile izin vermişler. O derecede... Ben, tabii, bu bizde olsun demiyorum ama yaklaşımların şarap açısından, bu önemli avantajı sürdürme açısından daha destekçi olmamız lazım.

Bölgemizin bir de çok önemli yönü turizmi. Dünyada şaraba baktığımızda artık şarap turizmini görüyoruz. Dünyada insanlar... Örneğin, biz ihraç ettik Almanya’ya. Onu içen Almanlar burada o üzümün yetiştiği yeri, toprakları ve insanları, o insanların da kültürünü tanımak için uçakla geliyor. Çok ciddi paralar ödüyorlar. Limuzinle yapılanından tutun, yayan dolaşılana kadar, şarap yolları, şarap turları var. Bu bölgede Denizli bu anlamda, Pamukkale’siyle, doğal güzellikleriyle... Hatta bizim şarap açısından meşhur ilçelerimizin de kendi yakın tarihî güzellikleri var bu anlamda. Bunu da birleştirerek sadece şarabı değil, o bölgenin yemeğini, kültürünü, yaşam şeklini de birlikte pazarlamak mümkün, katma değerini artırmak mümkün.

Üzümün buradan alınıp başka yerle pazarlanması ve isim hakkının korunması anlamında eleştiriler oldu. Doğru, bizim şarapta yeni yeni kaliteye geliyoruz. Eskiden şarap üretimi yamalı bohça gibiydi, nereden ucuz ve nereden bulunursa oradan alınıp yapılıyordu, şimdi artık daha yöresel, kendi yöresinin üzümünü işleyen, üreten tesislerimiz oluştu. Denizli'nin bu bölgesi bu anlamda da gerçekten çok önemli. Burada coğrafi işaret kurtarıcı değil. Kalecik karasının coğrafi işaret patentini var. Baktınız mı patente? “Bütün Türkiye” yazıyor. Kökeni neresi? Ankara'nın Kalecik ilçesi. Kim almış patentini? Kalecik ilçesinin belediyesi almış. Niye bütün Türkiye için alamamış? Zamanında Yasin Bey'in çok güzel katkılarıyla... Bizim burada sanırım 2.700-2.800 dekarlara çıkmıştı, bilmiyorum, düzeltsin Yasin Bey beni. Kalecik karası parsellerimiz var. Yani şu an Kalecik'te belki toplansanız 600 dekar o çeşit var, burada 2.800 dekar var. Şimdi, patent orada. Eğer sadece o merkeze endekslenseydik farklı olurdu. Belki burada ürün sadece coğrafi işaret değil, bir patent tipi daha var -şimdi, zaman almamak için detayına girmek istemiyorum- ona girmemiz lazım.

Kaliteli bağ çubuğu açısından büyük bir proje bitirildi -Manisa Bağcılık da bunun içindeydi, Tekirdağ Bağcılık da vardı- virüsten arı üretimle ilgili, her çeşitte yok ama sertifikalı üretim yapabilecek kapasitede resmi ve özel kurumlarımız var ama sertifikalı bağ fidanına destek yok şimdi de. Ben samimi olduğum için bütün bağcılarla açtım konuştum, 1,5 milyon-2 milyon fidan satılmış yine, bu sefer de ne olduğu belli olmayan fidanlar. “Bağ sahası artmayalım.” diye alınmış bir karar, iyi niyetle alınmış bir karar ama farklı tepti. Bunu belki düzeltmemiz...

BAŞKAN – Bir düzeltme yapalım Hocam, orada?

Sultaniye üzümünde, sertifikalı Sultaniye çubuğunda destekleme kalktı, diğerlerinde değil.

PROF. DR. AHMET ALTINDIŞLI - Ama o şekilde algı.

BAŞKAN – Yok, Sultaniye'de.

PROF. DR. AHMET ALTINDIŞLI - Tamam, teşekkür ederim, güzel. O zaman, şarap çeşitlerinin sertifikalı satışında destek var.

BAŞKAN – Var, devam ediyor bildiğim kadarıyla.

PROF. DR. AHMET ALTINDIŞLI - Tamam, teşekkür ederim.

Siz “Sadece aşıllıda destek var.” diyorsunuz. Delisini dikmek istersem “Yok.” diyorsunuz, anladım.

Doğal olarak buranın sofralık üzümü de çok önemli, erkenci üretimiyle de önemli. Bağdaki sürüm sayılarını ve ilaçlama sayılarını söyleyen üretici arkadaşlarımı dinlediğimde, bana göre çok fazla sayıda ilaç atılmış. Bununla ilgili biz -Ali Bey de burada Tarım İl Müdürlüğünden- çok aktivite yaptık, bunun sürdürülebilir yönetimiyle ilgili biraz daha odalarımızla birlikte üstüne gidilmesi gerekiyor. Bir üreticimiz şaşırtma tekniğinin bütün bölgeye yayılmasını önerdi, feromon ya da “tel” dediği çiftçinin. Bu gerçekten faydalı. Bu sene biz, Manisa Tarım İl Müdürlüğü ve Ahmetli İlçe Müdürlüğü, üniversitemiz, Bornova Ziraat Mücadele Araştırma Enstitüsü ve özel sektörle birlikte 10 bin dekada uygulamaya girdik. Türkiye'de ilk defa 10 bin dekada bu tekniğe ve ilaçlama sayılarını azaltan bir uygulamaya girdik. Benzer bir uygulamayı buranın teknik teşkilatıyla birlikte bölgede de aktive edebiliriz.

Bir de sigortalar konusunda talepler vardı, bu çatlama ve kış donlarının da sigorta kapsamına alınması konusunda. Bunda da aslında, kontrol teknikleri geliştirmek mümkün. Bunları geliştirerek TARSİM'i bu iki risk karşısında da sigortalı hâle getirmemiz mümkün.

Sürem beş dakikaydı.

Ben kabaca aldığım notlardan çıkardığım bir iki konuya katkı olarak bunu söylemek istiyorum. Sonuçta her sofralık üzümde de ihracatımızın yüzde 80'inin Avrupa Birliğine olduğunu unutmayalım. Bunun da nedenlerini biliyoruz. Artık sorunumuz kalıntı çıkması değil, çoklu ilaç olması. Hepsı MRL değerinin altında yani yasal olarak insanlar yiyebilir ama çok fazla sayıda aktif çıkıyor. Bir üreticim

“Üç-dört taneyi karıştırıyorum, atıyorum.” Her biri bir tane analizde çıkıyor yani “Ben buradayım.” diyor, o kadar hassas ki şimdi analiz teknikleri 0,01 PPM. Yani 1 milyon kişinin içinde üçte 1 adamı görecek hassasiyette aletler. O nedenle, ürün yönetiminde, ilaçlama programlarında dikkatli olmamız lazım. Bazı üreticilerimize soruyorum: “Ne attın?” “Bayım bilir.” diyor, “Kaç para verdin?” Çok ciddi bir para vermiş sonunda, 10 bin lira -15 bin lira vermiş bağın büyüklüğüne göre, ilacın sayısını bilmiyor. 15 bin lira verdiğiniz şeyi niçin ve kaç defa attığınızı... Biraz o konuda da takip etmemizde fayda var. Tarım İl Müdürlüğümüz bu konuda çok aktif. O konuda da el birliğiyle yine gelişmeler sağlayabiliriz.

Teşekkür ederim.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ MUSTAFA AKIN – Ben Hocamıza bir soru soracağım Başkanım.

Biz sıfır çıkardı, geçen sene üzüm sezonunda bu bölgenin hepsi, Buldan bölgesi sıfır çıkardı ihracat için, Almanya, Rusya için. Attığımız ilaçlar tamam çok ama sıfır çıkardık, kalıntısız üzümler çıkardık sofralık, çekirdeksiz. Adam ilaçlı üzümü 1 TL’ye aldı, kalıntısız üzümü de yine 1 TL’ye aldı. Sizin demek istediğiniz... Çok da atsan, az da atsan bizim üzüm para etmedikten sonra hiçbir anlamı yok, devlet desteği olması lazım. Biz onu diyoruz yani.

PROF. DR. AHMET ALTINDIŞLI - Evet, teşekkür ederim.

Sizin şikâyetiniz “Ben bu kadar emek çekiyorum, benim ürünüm farklı bir fiyat bulmuyor. O nedenle bu da üreticilerin çalışma isteğini kırıyor.” dediniz.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ MUSTAFA AKIN – Aynen Hocam, bu söylendi, aktif sıfırdı ama o halde gene 1 lira.

PROF. DR. AHMET ALTINDIŞLI - Evet yani sıfır çıkması çok zor organik değilse de. Herhâlde az miktarda ilacı taradınız, hepsine bakılmamıştır analizde.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ MUSTAFA AKIN – Hepsine bakılıyor bağların genelinde.

PROF. DR. AHMET ALTINDIŞLI - Hepsine bakılırsa 700 liralık bir analiz maliyeti var, bir 100 liralık var, bir 200 liralık var, bir 500 liralık var o da farklı sayıda analizlere bakıyor. O önemli değil ama ben sizin mesajınızı aldım, o da zaten kayıtlara girdi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Hocam, teşekkür ediyorum.

Zaten hocamızdan istifade edeceğiz.

Yine Mübaccel Hanım var, bizim doktor arkadaşımız. Komisyonumuzun çalışmaları esnasında bize raporlama noktasında katkıları olacak. Yine, sivil toplum örgütlerimizden ziraat odaları başta olmak üzere, birlikler, borsalar, oralardan edindiğimiz bilgiler, çözüm önerileri veya şikâyetler raporlarımızda zaten yer alacak.

Zannediyorum, sizin bahsettiğiniz kalıntısız ya da natürel olarak ürettiğimiz ürünler aynı fiyata gidiyor diyorsanız.... Peki, iki türlü düşünelim: Bir, ilaç maliyetinden kurtuluyorsunuz. İki: Eğer natürel üretiyorsanız yani organik üretiyorsanız ya da ilacı az kullanıyorsanız maliyetin düşer. Üç: Bu hususta çalışan firmaları bulduğunuzda fiyat farkını alıyorsunuz. Mesela, bizim Komisyonumuzda dinlediğimiz bazı ihracatçı arkadaşlar Avrupa’daki bu marketlerin bir kısmının şu reklamı yaptığını, tüketiciye şu mesajı verdiğini söylemişlerdi: “Bizde ilaç kalıntısız ya da ilaçsız üretilen mahsuller satılmaktadır.” Ya da MRL değerlerinin çok altında. Bu, bir tüketimde tercih sebebi, tüketici tarafından tercih sebebi sayılabiliyor. Dolayısıyla da zamanla bunun müşterileri çok fazla oluyor. Bu bölgede sadece bir yerde bulunması, bir müstahsilde bulunması belki o pazarlamacıları ya da ihracatçıyı buraya çekmiyordur, cazetlemiyordur, “Yeterli ürün bulamayacağım.” diye gelmiyordur. Bizim onlara bir şekilde ulaşmamız lazım ya da demin de söyledik arkadaşlarımızla birlikte, kooperatif ve birlikleri

aktif hâle getirmemiz lazım. Kooperatifleştığımızda, birlik kurduğumuzda birçok desteklemeden, sübvansiyonlu desteklemelerden, şahıs bazlı aldığımız destekten çok daha fazlasını alabiliyoruz, neredeyse 2 katına çıkabiliyor.

Belki biraz şeyden imtina ediyoruz, külfeti var, zahmeti var, meşakkati var. İşte, kooperatifte olacaksın, bir ton laf işiteceksin, iş yapacaksın birliklerde özellikle.

Kıymetli hazırun, değerli basın mensupları; Komisyonumuz çalışmalarının Denizli'deki ayağını hemen hemen tamamlamış bulunmakta. Ev sahibimiz sıfatıyla Değerli Denizli Milletvekilimiz, aynı zamanda Bakanımız Sayın Nihat Zeybekci Bey'e de çok teşekkür ediyoruz. Yoğun programlarına rağmen bizi aradılar, bir selam vermek istediklerini söylediler. Konunun bir kısmı da kendilerini ilgilendirdiği için hem Sayın Bakanımızı bilgilendirmek hem de Sayın Bakanımızdan bilgilenecek adına kendisine söz vereceğim.

Sayın Bakanımız, konuya vâkıf, zaman zaman sizlerle bir araya geliyor.

Sayın Bakanım, sorununuz, özellikle üzüm ve türevleri noktasında, kısmen de olsa Bakanlığımızı ilgilendiren yurt dışından ithalatı... Ya da yurt dışına ihracatı teşvik edici, özellikle bizim de size zaman zaman ilettiğimiz kuru üzümdeki arz fazlası ürünü azaltmak adına yaş üzümü desteklemenin, yaş üzüme teşvik edici bir primin ödenmesi noktasında taleplerimizi biz de zaman zaman iletiyoruz bölge milletvekilleri olarak. Bugün de arkadaşlarımızın bir kısmı bu önerilerini, bu taleplerini bize iletiler.

Bir de kısmen yanlış bilgi, yurt dışından ithal edilen üzümlerin de Türkiye'de işlenerek "Türk üzümü" diye ihraç edildiği, buna da Bakanlığın müsaade etmemesi yönünde arkadaşlarımızın talepleri var.

Şimdi, sizleri dinlemek adına, sizden bilgi almak adına, hem değerli hemşehrilerimiz hem de Komisyon üyelerimiz adına size söz vereceğim.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok değerli Üzümçülük ve Bağcılık Araştırma Komisyonu Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Valim, çok değerli dostlar, arkadaşlar, oda başkanlarım, birlik başkanlarım, sivil toplum kuruluşlarımızın çok değerli temsilcileri, değerli hemşehrilerim, çiftçi kardeşlerimiz; öncelikle Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun diyerek sizleri selamlıyorum.

Dünyada çok az sektörde ve üründe ilk sıralarda yer alıyoruz. Yaş üzüm yani toplam üzüm üretiminde dünyada -eğer yanlış bilmiyorsam- 6'ncı sıradayız. Kuru üzümde de dünyada 1 numarayız. Dünya kuru üzüm tüketiminin, ticaretinin yüzde 25'ini yapan ülkeyiz. Bizden sonra gelenler yüzde 18, yüzde 16 diye aşağı doğru gidiyor ve belki dünya coğrafyasına baktığımız zaman da üzümün yetiştirilebileceği en muhteşem coğrafya Türkiye, Anadolu ve tabii ki Anadolu'nun belirli bölgeleri, belirli yöreleri. Karadeniz'de belki asmalık veyahut da bazı böyle çok nadir üzümler olsa da Karadeniz dışındaki Anadolu'nun tamamında kendi hassasiyetlerine göre, kendi bölgesinin özelliklerine göre, kendi yerel üzümleri, kendine has üzümleri ve tatları olan bir ülkeyiz. Dediğim gibi, iklim olarak da biz buna son derece müsaidiz ve coğrafya olarak da biz buna müsaidiz. Coğrafyamızın çok kırıklı olması, yamaçlarımızın, dağlarımızın, tepelerimizin, vadilerimizin çok olması, düz ovalarımızın olmaması bize bağcılıkta hakikaten çok önemli bir özellik kazandırıyor. Onun için, Türkiye için birkaç tane hassas ürün var, millî ürün diyeceğimiz. Bu ürünler hani biz Türkiye olarak zeytinciliği bırakalım, tövbe haşa; incir üretmeyi bırakalım, tövbe haşa; fındıktan vazgeçelim, Allah korusun; üzümü bırakalım, aman ha. Biz bunun bütün bu özelliklerini -belki başka unuttuğum ürünler de olabilir, onlar da ne olur kusura bakmasınlar- önemini vurgulamak için söylüyorum bunu. Asla destekten vazgeçmeyeceğimiz, asla korumaktan vazgeçmeyeceğimiz, asla üretmekten veyahut da bu mesleği sürdürmekten vazgeçmeyeceğimiz nadir ürünlerimizden bir tanesi üzüm. Çok büyük profesyonel anlamda üretilebiliyor, aynı zamanda da 1.500 metre yukarıda, 1.600 metre yukarıdaki bir köyümüzde

muhteşem pekmezlerin üretildiği bağlarımız, asmalarımız, omcalarımız hepsi de oralarda var. Onun için, yani Türkiye'nin hemen hemen tamamını ilgilendiren bir alanda Meclisimizin bu konuya eğilmiş olması, Meclisimizin yani yasanın yürütmeye bu konuda bilgi üretmesi, fikir üretmesi ve yürütmeyi bu anlamda yönlendirmesi son derece önemli. Vakayı yerinde görme komisyonu, sizlerle beraber bu konuda istişare edebilme komisyonu hakikaten son derece önemli. Belki bizim bakanlıklar olarak, Hükümet olarak her şeyi takip etmemiz, her şeyi bilmemiz, her şeyi yerinde görebilmemiz, bunun farkında olabilmemiz mümkün olmayabilir ki öyledir zaten yetmemiz mümkün değil ama bu şekilde bir çalışmanın mutlaka faydası olacaktır. Sizlerin dinlenmesi, sizlerin temsilcileri tarafından çünkü burada şu anda masanın burasında oturanlar doğrudan sizlerin vekilleri, sizlerin temsilcileri, sizler adına karar veren taraf burada ve buradaki vekillerin asillerle yani işin içindekilerle, doğrudan işin sahipleriyle bu şekilde bir istişaresi son derece önemli ve verimli.

Diğer bir konu da, bu yapılan her şey bir ekonomik faaliyettir. Türkiye'de tarımı ilgilendiren alanların tamamı ekonomik bir faaliyettir, tarımsal faaliyettir doğru ama tarımsal faaliyetin sonunda elde ettiğimiz veya ilgilendiğimiz alan ekonomik ve ticari bir faaliyettir. Biraz önce Değerli Başkanım dedi ya, bir de şöyle bir şey var işte, kuru üzüm Türkiye'ye getirilerek, işlenerek Türkiye'ye üzüm ithal edildiği, bunun işlenerek Türkiye'den transit şekilde ihraç edilirken "Türk üzümü" diye üzerine işaret konulduğu, demek ki tarımsal bir faaliyet değilmiş, ekonomik bir faaliyetmiş. Sonu, en sonu ekonomik menfaatlerimiz, yani tarımsal menfaatlerimizi korumayı en son ekonomiye dayandırıyoruz, verdiğimiz destekleri ekonomiye dayandırıyoruz ve uluslararası ticarete bu al ver meselesine geldiğimiz zaman o dengeleri ticari ilişkiler, ekonomik ilişkiler bölümüne dayandırıyoruz. Ve biz Hükümet olarak da politikalarımızı iki şekilde belirliyoruz: Bir, insanlarımızı yani köylülerimizi oldukları yerde mutlu etmek, bu ayrı bir şey; tarım destekleri, bunu maalesef biraz karıştırıyoruz. İnsanlarımızın ihtiyaçlarını gidermek, onların sağlık, sosyal güvence ve diğer ihtiyaçlarını gidermek meselesi başka bir devlet görevi ama tarımsal faaliyetler, tarımın desteklenmesi çok ayrı bir ekonomi politikası olarak görülmesi gereken bir şey. Bu gözle baktığımız zaman da şimdi biraz önce gelirken bir arkadaşımız dedi ki: "Bu çiftçi hakkını ne zaman alacak?" Bu gözle bakarsak çok zararlı çıkarız söyleyeyim size. Hak, diğer dünyadaki bu alanda ürün üretenlerden daha azsa evet hakkınızı almakla ilgili beraber inceleyelim ama dünyada buğday 750 lirayken Türkiye'de bin liraysa, dünyada et, sığır eti 15-20 lirayken Türkiye'de 40 liraysa bu hak meselesinde o zaman zararlı çıkarsınız, söyleyeyim. Sizi koruyoruz her anlamda; gümrük vergileriyle koruyoruz, iki, verdiğimiz desteklerle kuruyoruz. Ha, şunu dersanız orada uzlaşıyoruz: "Yeterli değil." Tamam, konuşalım. "Yeterli mi, yeterli değil mi?" meselesini konuşalım. Onun için de biraz önce söylediğim, insanlarımızı köyünde mutlu etme politikası mı, o ayrı bir şey, devlet olarak görevimiz insanlarımızı mutlu ve huzurlu etme ayrı bir şey ama tarım destekleriyle ilgili bölüme girdiğimiz zaman da bunun ekonomik realitesini de göz önüne almamız gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, inanılmaz destekler verdik, artırdık, artırabildiğimiz kadar artırdık. Yeterli mi? Yeterli değil. Daha fazla vermek gerekiyor mu? Daha fazla vermek gerekiyor ama bir de ayaklarımızın yere basması gerekiyor. Türkiye gibi bir bazı alanlarda, üzümde bahsetmiyorum, üzümde avantajlıyız, zeytinde avantajlıyız, incirde avantajlıyız, kayısıda avantajlıyız, fındıkta avantajlıyız, tütünde avantajlıyız, pamukta avantajlıyız ama dezavantajlı olduğumuz alanlarda "Zorla bu ürünü Türkiye'de üretireceğim ben ve bunun da maliyetini tüketicinin sırtına yükleyeceğim." dersek işte bu bizim için pek ekonomik değil. Açık, net: Türkiye büyükbaş sığırcılıkta, hayvancılıkta en az rekabet edebilen coğrafya ve iklime sahip olan bir ülke. Zaten bizim milletimiz -biraz böyle üzümde çıkacağım ama tarım meselesi olduğu için- bu millet daha düne kadar koyun ve keçi yedi. Bizim genetik yapımız da buna uygun, Anadolu coğrafyası da koyun ve keçi yetiştirmeye uygun olan bir coğrafya; sonsuz, uçsuz bucaksız yaylalarımız, meralarımız, 1 metre büyüklüğünde otlarımız olan bir coğrafyada değiliz ki, 5 santim ot çıkıyor dağlarımızda, yaylalarımızda, meralarımızda; bu da ineğe uygun değil,

koyuna, keçiye uygun. Ve biz diğer taraftan da Türkiye’de vatandaşlarımızı sığır eti tüketmekle ilgili bir şeye yönlendiriyoruz. Ha, “Siz iktidarsınız, Hükûmetsiniz, bunu niye öyle yapıyorsunuz?” falan diyebilirsiniz ama yönelimden bahsediyorum, tüketim alışkanlıklarından bahsediyorum. Benim aklımdan bile geçmezdi, şimdi, çocuğum diyor ki koyun eti yerken “Baba bu kokuyor.” Benim aklımın kenarından bile geçmiyor, bana kokmuyor çünkü sığır etiyile ilgili ona farklı bir damak tadı kazandırdık. Şimdi, sığır eti üretmeyi destekleyeceğiz ama biz bunu küçük ekonomiler hâlinde yaparsak olmuyor. Eğer 10 baş büyükbaş, 10 tane, 15 tane, 20 tane, 50 tane; bu, ekonomik değil, kaldırmıyor bunu. Büyükbaş yapacaksak eğer Türkiye’de 50 işletmeyle Türkiye’nin tamamında her birinde en az 10 bin, 20 bin ekonomik işletme hâlinde yaparsak biz evet... Ha, koyun ve keçiyle ilgili de millî bir seferberlik başlatmamız gerekiyor. Bu coğrafya, bu topraklar ve bu toprakların ürünleriyle büyümüş olan genetik yapısı bu topraklara uygun olan bu insanlar, biz koyun ve keçiye uygunuz. Bu bölümü kapatayım, bunda da desteklerimizi veya yakında çok önemli şeyler duyacağız ama şu özelliğimizi asla kaybetmeyeceğiz: Dünyanın en büyük 6’ncı üzüm üreticisiyse 5 olacağız; 5’sek 4 olacağız. Coğrafyamız buna uygun, topraklarımız buna uygun, yamaçlarımız buna uygun, köylerimiz buna uygun. Kendi köyümden örnek vereyim, gidin bakın, Tavas’ın Pınarlar kasabası, eski adıyla Uzunpınar Köyü, her evin en az bir dönüm bağı vardı, her evin, her hanenin; üzümlünü yerd, pekmezini yapardı. Şimdi, köyde yine 1.600-1.700 kişi yaşıyor, inanın bana, 20 tane, 30 tane evin ancak bağı var. Dün bir laf ettim: “Sen ağa, ben ağa; ineği kim sağa?” Kimse bağına bakmıyor. Demek ki buna da iyi bakmamız lazım, yani böyle birer dönümlük bağcılık denildiği zaman sürdürülebilir değil, gitmiyor. Nasıl olması gerekiyor? Ekonomik olması gerekiyor. Ebat, ekonomik olması gerekiyor. Evet, bizim orada tabii ki bin metrelik rakımda bunun ekonomik olması mümkün değil ama aşağıya indiğiniz zaman Sarayköy’e, Buldan’a, Çal’a, Bekilli’ye, Çivril’e, Alaşehir’e, yukarıya doğru gittiğimiz zaman bazen havadan görme imkânımız oluyor, muhteşem bağlar var. Bu bağlar da hakikaten son derece ekonomik her şeyiyle. Bir, yaş üzüm. Yaş üzümde ne yapmalı ne etmeli mutlaka ve mutlaka dünya piyasalarına girmemiz gerekiyor. İki, kuru üzüm, pekmez ve şarap veyahut da diğer türevleri.

Sizlerle en son bir bilgi daha paylaşıp belik Sayın Başkanımıza sözü teslim edeceğim. Değerli arkadaşlar, bizim için en iddialı pazar Avrupa Birliği pazarı. Bir de dünyanın en büyük pazarı, yaş üzümde en büyük pazarı. Avrupa Birliğiyle maalesef istediğimiz sonuçları alamıyoruz, Avrupa Birliğiyle gümrük birliği anlaşmamıza tarım dâhil değil. Yani böyle zaman zaman yaptığımız ihracatlarda... Şimdi, Avrupa Birliğiyle 2014 yılında başlattığımız gümrük birliğinin güncellenmesi görüşmelerine tarım ve gıdanın dâhil edilmesi hususunda anlaştık. Çok hızlı bir süreç yaşadık, 2014 Ocakta başladığımız bu süreçte 2015’in Mayıs’ında ortak bir deklarasyonla, açıklamayla tam mutabakatımızı bildirdik. Gümrük birliğinin sanayi ürünleri dışında tarım, gıda, hizmetler, kamu alımları ve elektronik ticareti kapsayacak şekilde genişlemesi. Ayrıca gümrük birliği mekanizması içine Türkiye’nin karar alma mekanizması içine dâhil olması, diğer bir alanda da Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelerle imzaladığı, imzalayacağı serbest ticaret anlaşmalarına Türkiye’nin otomatik olarak dâhil olması. 2015 Mayıs’tan sonra 21 Aralık 2016’ya kadar da çok hızlı teknik çalışmalarımızı bitirdik, Avrupa Komisyonu Avrupa Konseyinden oy birliğiyle yani 28 ülkenin oy birliğiyle Türkiye’yle görüşmeleri tamamlama ve kapama yetkisi talep etti. Maalesef bu 2016’nın Aralığından sonra başlayan bu süreç biraz farklılaştı, Hollanda’da başlayan Almanya’da devam eden, Avusturya’da farklı boyuta dönüşen bu işin ekonomik çerçeveden çıkarılarak siyasi çerçeveye, siyasi alana doğru götürülmesi dönemleri yaşandı. 2017’yi kaybettik, hâlbuki 2017’den biz ümitliydik. Şimdi, 2018 yılı için de gelişmeler olumlu, Almanya’nın bu konuda bize koalisyon protokolüne ekleyecek kadar da abarttığı Türkiye’yle gümrük birliğinin güncellenmesi hususundaki negatif tutumu, diğerlerinin söylemleri hızlı bir şekilde pozitif söyleme dönüşüyor çünkü bu gümrük birliğinin güncellenmesiyle ilgili kazan-kazan yani karşılıklı menfaatlere baktığımız zaman Avrupa Birliğinin çok büyük menfaati olduğunu, bizden daha fazla menfaati olduğunu görüyoruz. Gümrük Birliğinin güncellenmesi tarım ürünlerini kapsayacak şekilde, bazı ürünlerde dezavantajlı

olacağız. Özellikle tahılda, bazı diğer tarım ürünlerinde dezavantajlı olacağız. Burada da şu olacak arkadaşlar, bunu da sizlerin olduğu ortamda Değerli Başkanımızın ve milletvekillerimizin olduğu bu ortamda paylaşayım: Avrupa Birliğinde nasıl oluyorsa bizde de öyle olacak. Gümrük duvarlarıyla içerideki tarımsal üretimi korumak yerine gümrük duvarları sıfırlanacak ama bu benim çiftçimin o ürünü üretmesi için ihtiyaç duyduğu fiyatı aynı Avrupa Birliğinin yaptığı gibi bütçe kaynaklarından destek vererek, üretimi destekleyerek... Et üretti, Avrupa Birliğinin içinde oluşmuş olan o piyasada fiyat diyelim ki 25 lira ama benim çiftçim dezavantajlı olduğu için bunu 35 liraya üretiyor maliyeti, kaçsa satması gerekiyor? İşte şu fiyata satmak gerekiyor -al o zaman- aradaki farkı biz bütçe kaynaklarından vereceğiz. Yani tüketiciye değil vergi gelirinden elde ettiğimiz bütçe kaynaklarıyla ama avantajlı olduğumuz ürünler var yani Avrupa Birliğiyle bu duvarlar kalktığında. Bu ürünlerin en başında yaş ve kuru üzüm geliyor. Avrupa Birliği, Türk yaş üzümleriyle müthiş bir şekilde buluşacak ve o müthiş tadıyla lezzetiyle Avrupa Birliğinin sofralarına girdikten sonra bir daha da artık oradan çıkmayız. Bu gelişme ne zaman olacak? Bu gelişmeyi arkadaşlar, muhtemelen 2018-2019 yılı içinde çok net bir şekilde duyacaksınız, gelişmeleri sağlayacağız. Tabii, diğer ürünler de var bizim avantajlı olduğumuz yani Türk portakalı, Türk kayısı, Türk inciri, zeytini gibi alanlar.

Değerli Başkanım, ben şimdilik bu kadarlık bırakayım ama biraz önce sorduğunuz bir soru vardı, taze üzümde son üç yılda -düşmeye devam ediyor- gümrük vergisi yüzde 54,9 vergiyle koruyoruz taze üzümü. Yani Yunan taze üzümü veya İran taze üzümü Türkiye'ye girerken yüzde 55 vergi ödüyor. 2017'de de 364 bin dolarlık taze üzüm gelmiş Türkiye'ye yani yaklaşık olarak 1 milyon lira civarında bir rakamla.

Kuru üzüm ithalatıyla ilgili de dâhilde işleme izin belgesi kapsamında 3,4 milyon dolar tutarında kuru üzüm girmiş Türkiye'ye. Dâhilde işleme izin belgesi şu demek: Türkiye'ye girişi yasak, işlenerek yurt dışına göndermek kayıt ve şartıyla yani bu diyelim ki, varsayalım bu İran -ki etrafımızdaki en büyük üretici- üzümü Türkiye'ye girdi Türkiye'de üzerine "Türk üzümü" etiketi yapıştırıldı gönderildi deseniz, hepsi doğru olsa 3,4 milyon dolarlık bir ürün bu. Yani Türkiye'nin 450 milyon dolarlık kuru üzüm ihracatçısı olduğu bir ortamda bu 3,4 milyon dolar dâhilde işleme üzüm belgesiyle ürün girmiş, bunun da üzerine "Türk markası" diye yazılıp gönderildiğini de ben zannetmiyorum. Her türlü korumamız var, kuru üzümde özellikle yine yüzde 55 gümrük vergisi var, artı gözetim tedbiri uyguluyoruz tonu 3 bin dolar. Yani tonda 3 bin dolarlık fiyatla beyan etmek, 3 bin dolar üzerinden vergilerini, tüm mükellefiyetlerini ödemek zorunda. Yani en üst seviyede koruduğumuz ürün bizim için kuru üzüm ve yaş üzüm.

Evet, Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyorum.

Zaman zaman bizim de seçim bölgemizde karşımıza gelen şikâyetlerden, yoğun şikâyetlerden bir tanesiydi. Biz biliyorduk konuyu ama bir de sizin ağzınızdan, Bakanımızın ağzından duymaları zannediyorum arkadaşlarımızın bir kısmının tereddütlerini veya endişelerini ortadan kaldırmaya yetmiştir. Zaman zaman bu tür dedikodular fiyatı aşağıya çekebilmek adına bazıları tarafından maksatlı, bir art niyetli, kötü niyetli insanlar tarafından da piyasaya pompalanabiliyor, piyasayı olumsuz etkilemek, fiyatları düşürmek adına buna itibar etmeyin. Hiçbir dönemde hiçbir ülkeden yaklaşık 1.500-2 bin tonun üstünde bir mahsul gelmemiş ve yurt dışına Türk üzümü olarak da sultani, çekirdeksiz üzüm olarak da ihraç edilmemiştir. Bu bilgiler, art niyetli, piyasayı olumsuz etkilemek, piyasa şartlarını aşağıya çekebilmek, fiyatları aşağıya çekebilmek adına maksatlı üretilmiş dedikodulardan ibarettir, bunu da sizlerle paylaşmış olalım.

Özelde Sayın Bakanım zatinaliniz olmak üzere değerli Denizli milletvekillerimize, sivil toplum örgütlerimize ve Değerli Ticaret Borsamızın Başkanı İbrahim Bey'e ve arkadaşlarına çok teşekkür ediyoruz. Denizli'de dünden bugüne bizi misafir ettiler, ev sahipliğimizi yaptılar. Kendimizi kendi evimizde, kendi şehrimizde gibi hissettik.

Sorunlarımızı ve çözüm önerilerimizi not aldık. Değerli arkadaşlarımızla, Komisyonu üyesi arkadaşlarımızla, uzmanlarımızla ve Komisyonumuzun çok değerli milletvekilleriyle, burada bulunmayan milletvekillerimizin de katkılarıyla inşallah oluşturup Türkiye Büyük Millet Meclisine, sonra da ilgili bakanlıklara sizin taleplerinizi ve çözüm önerilerinizi bir arada bulunduran bir rapor hâlinde inşallah iletmış olacağız. Müstahsilimizin biraz daha geleceğe umutla bakması, ürettiği üründen daha fazla katma değer elde etmesi, gelirini ve hayat standardını yükseltecek tedbirleri alma noktasında inşallah raporumuzda bir kısım bilgilere uzmanlarımızın ve hocalarımızın da katkılarıyla yer vermiş olacağız.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ YUSUF YILMAZ – Sayın Bakanım, o zaman biz bağlarımızı köklemeyelim.

BAŞKAN – İnşallah.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bağlar, şöyle: Bu konuda söyleyeceğim hiçbir şey yok da pamuk deyince, 1999 seçimleriydi, Allah rahmet eylesin, Rahmetli Ecevit, Denizli'ye geldi. O zaman ben de İhracatçılar Birliği Başkanıyım. Türk tekstil ve konfeksiyonu için vazgeçilmez ürün olan pamuğun ne kadar önemli olduğunu, pamuk üretiminin ve pamuk çiftçisinin desteklenmesi gerektiğini filan, böyle şeyleri anlatıyorum. O zaman tabii ateş gibiyiz, genciyiz, arkamızdan kurşun yetişmiyor. Büyük ümitlerle anlatıyorum, kendim de hevesliyim. Allah rahmet eylesin, şöyle, mitingden de gelmiş, mavi gömleği şuraya kadar ter olmuş. Şöyle başını kaldırdı, dedi ki: “Başkan, artık Türkiye'nin böyle ürünleri bırakıp başka, ürünlere geçmesi lazım.” Asla ve asla bu duygu ve düşünce içinde değiliz. Bakın, o gün 2,5 kuruş olan, 3 kuruş olan pamuk destekleri bugün kilogramda 80 oldu. Artıracağız, daha yukarı götüreceğiz. Bu, bizim için vazgeçilmez.

Buğday: Türkiye olarak arkadaşlar 22 milyon ton buğday üretmek zorundayız. Parası kaç olursa olsun. Bu, bizim için stratejik bir güvenlik meselesi. Vazgeçilmez. Yani şunu demeyeceğiz: “E, canım Türkiye'de bu bin liraya mal ediliyor ama yurt dışında dışarıdan alırsak 700 liraya biz bunu ithal edebiliriz.” Yok, kardeşim, bin liraya üreteceğiz ve devam edeceğiz. Bizim için stratejik bu.

Üzüm: Bir kere kaldırıp kaybettin mi bir daha geri kazanman mümkün değil hem meslek olarak hem alışkanlık olarak hem de ürün olarak. Zaten o yamaçta, o kırdan üzümün başka bir şey de olmuyor ve bizim birinci görevimiz Hükümet olarak da insanımızı olduğu yerde ürettiği ürünle mutlu ve refah hâle getirmek. Ne olur bu konularda tereddüdünüz olmasın. Yakın, birlikte yani takip ede ede, ne olduğunu bile bile bağlarınıza, asmalarınıza gözünüz gibi bakın.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ YUSUF YILMAZ – Pamukta da desteği alabilecek miyiz acaba?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tabii ki bu sene pamuk destekleri aynen devam eder, aynen.

Üzümlle ilgili de bakın, şimdi şöyle bir şey var: Tarım Bakanımızla biz bu konuda... Şimdi, Ekonomi Bakanlığının desteklerinden yaş üzüm ihracatını Türkiye'de artık böyle kasaya koyup da gönderdiğimiz ürünlerin ihracat destekleri kapsamında çıkarılmasından yanayız. Yavaş yavaş azaltıyoruz ve bu sene son. Sadece narenciye geçen sene 120 liraydı, bu sene 50 lira. Bakın, 120'den 50'ye indiriyoruz. Seneye yok. Ama Tarım Bakanlığı destekleriyle ki 12-13 milyar nakdî destek veriyoruz. Yetmedi, bunu 15 yapalım, 16 yapalım, 18 yapalım. Çünkü ihracatçıya veriyorum ben onu. Üretim bazlı destek olmalı. Tarlada izi olanın harman zamanı eline verilmeli. Tarım destekleriyle, mazot desteği geldi. Gübre desteği, işte diğer alanlardaki ilaç desteği. Ama Ekonomi Bakanlığı olarak şuna destek vermeye devam edeceğiz: Bizden pekmeze destek deyin, verelim.

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Efendim, şaraba destek verin.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şaraba destek isteyin, verelim çünkü bu bitmiş ürün yani işlenmiş ürün, ekonomik değeri artıyor. 1 kilo üzümü 3 liraya satarken şaraba dönüştürdüğümüz zaman o üzümün ürettiği üründe kilogramda belki 13 liraya getiriyor bana ürünü. Öyle mi?

PAMUKKALE ŞARAPÇILIK YÖNETİM KURULU BAŞKANI YASİN TOKAT – Evet Sayın Bakanım.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bunu destekleyelim.

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – Sayın Bakanım, bir de ilaç konusunu ele alsanız.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şimdi Komisyonumuz...

ÜZÜM ÜRETİCİSİ RAŞİT ÇARDAKLI – İnsan sağlığında kullanılan ilaçları nasıl Reisimiz ele aldı, fiyatları dengeledi; fahiş fiyat artışı var, tarım ilaçlarında abartısız yüzde 80 ile yüzde 100 arası.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Mesela bunu farklı bir yere götürelim şimdi, ben size bir şey anlatayım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bizim programımız bayağı sarktı. Sarıgöl, Alaşehir bizi bekliyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Anlayın bizi işte. Bizi de bekleyin.

Şimdi şöyle: Bizim ihracatla ilgili, yurt dışına gönderdiğimiz mesela incir. İncirde Avrupa Birliği veya başka ülkelere gönderdiğimiz zaman bazen denetlemelerde, laboratuvarlarda farklı şeyler çıkıp geliyor. Mesela bu hiç dile geldi mi, bilmiyorum. Çok yoğun kara yollarının kenarlarındaki üzüm ve incir bahçeleri. O egzozlardan çıkan ağır kurşun metal zehirlerin yandaki o ürünlere... Bazen bakıyorum şimdi giderken, işte bazen Alaşehir üzerinden gidersek Manisa tarafına, o tarafa, hemen yolun kenarlarında düz betonların üzerinde üzüm kurutmalar. Kimse duymasın, bunu arkadaşlar kayıtlarda da yayınlanmasınlar da. Son derece yanlış. Bunları konuşuyor musunuz? Asfaltın kenarına böyle... Nedense, asfalttan görülmesi gerekiyor? Sapsarı altın gibi üzümler. İçeri götürün, şöyle 500 metre, bin metre içerlerde olsun. Bütün yollarımızın kenarlarında biz o zehirlenmeyi bağlara taşımayacak olan yeni bitkilendirmeler yapmamız lazım mesela diyerek ben bitirmiş olayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, toplantının bu bölümünü kapatıyoruz, sizlere Allah'a ısmarladık diyoruz. Şahsım ve Komisyonumuzun değerli üyeleri, çalışanları adına, uzmanları adına hepinize teşekkür ediyoruz. Ev sahipliğinizden dolayı sizleri sevgiyle saygıyla selamlıyor, Allah'a ısmarladık diyorum. (Alkışlar)

Kapanma Saati: 13.05

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI ÇALIŞMA ZİYARETİ TOPLANTISI

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.40

BAŞKAN: İsmail BİLEN (Manisa)

BAŞKAN VEKİLİ: Necip KALKAN (İzmir)

SÖZCÜ: İbrahim Halil FIRAT (Adıyaman)

KÂTİP: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

BAŞKAN – Toplantıyı açıyorum.

Sözü Borsa Başkanımıza veriyorum.

Buyurun.

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN SOYGÜR – Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri, Sayın Hocam, hanımefendiler, beyefendiler; hepiniz hoş geldiniz. Alaşehir Ticaret Borsasında sizi ağırlamaktan mutluluk duyuyoruz.

Ankara’da yaptığımız görüşmelerde sunum yapmıştım Alaşehir Borsa Başkanı olarak, inşallah fayda sağlamıştır. Amacımız, her zaman olduğu gibi üzümçüyü geri getirmek, tabii, bu, Hükûmetin işi veya Komisyonun işi... Bütün tarım ürünleri için geçerli ama bizim önceliğimiz üzüm. Bu sene iyi bir yıl sayılabilir, ilk önceleri fiyatlar düşüktü, sonra o toparlandı, işte, tarım kredi üzüm aldı derken toparlandı ama orada şunu düzeltmek lazım: 4.000 değil de 4.500’le başlasaydık biraz daha iyi olurdu. Ama onun haricinde ümit ediyorum ki bu sene gene Hükûmetimizin tasarrufuyla üzümçünün tarım krediyile, Okul Üzümlü Projesi’yle çiftçiye destekleme anlamında üreticiye katkı sağlayacağını umuyoruz. Bereketli bir yıl olmasını diliyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum. Hoş geldiniz tekrar.

BAŞKAN – Eyvallah, teşekkür ederiz.

Ben de hem şahsım hem de Komisyon üyesi değerli milletvekili arkadaşlarım ve çalışma arkadaşlarımız, uzmanlarımız adına da size ev sahipliğinizden dolayı teşekkür ediyoruz.

Biz Mazlum Bey ile ikimiz Manisalı olmamız hasebiyle -zaten bu memleketin bu yörenin çocuklarıyız, evlatlarıyız- her zaman da birlikte oluyoruz. Birbirimize kardeşlik hukuku içerisinde de hitap ettiğimiz zamanlar, zaman zaman da çok yorulduğumuzda sitem ettiğimiz zamanlar da olmuştur Ahmet Hocam; böyle bir diyalogumuz var. Yılmaz Bey başta olmak üzere, Hüseyin Bey, Ali Rıza Bey keza, bugün gezdiğimiz işletme sahipleri, yine yönetim kurulu üyeleri eksik olmasın her zaman, hem müstahsilin taleplerini iletme noktasında heyecanlı oldular hem de çözüm bulma noktasında da teşvik edici oldular, gayretleri oldu. Aşağıda bir resim göstermiştim, daha doğrusu Başkanımız sağ olsun alıcenaplık gösterip bir vefa örneği adına bizim resimlerimizi geçmiş yıllarda astığında arkadaşlarımızla paylaşmanın veya Orhan Bey’e takılmamanın esprisi şuydu... Hikâyesini kendisi anlatsın istemiştım ama...

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN SOYGÜR – Anlatacağız.

BAŞKAN – Anlatacak mısınız?

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN SOYGÜR – Sizden sonra.

BAŞKAN – Peki, benden sonra anlatacaksan ben o konuya girmeyeyim.

“Biz siyasi partiler birbirlerinin sadece rakipleri olabiliriz.” demiştim, Komisyon da söyledim bu ifadeyi, çok sık da kullanırım; birbirimizin hasımları olmamalıyız. Memleket meselesi söz konusu olduğunda burada her birimizin aynı noktada birleşmesi memleketin, milletin, müstahsilin menfaatlerinin haleldar olmaması adına ya da sorunlarının giderilmesi anlamında sivil toplum örgütleriyle birlikte azami gayreti sarf etmemiz gerekir. O aşğıdaki resim de o dönemlerden kalma, her ikimizin de farklı siyasi partilerde olduğu dönemlerden kalma bir hatıra. Ben kendisine de huzurlarımızda teşekkür ediyorum, Yılmaz Bey’e keza teşekkür ediyorum, kooperatif yöneticisi arkadaşımız. Ali Rıza Bey’le o dönemden kalma bir diyalogumuz var, yine farklı siyasi partilerde siyaset yaptığımız dönemden bir dostluğumuz var. Onun bize zaman zaman ağabeylik yaptığı, zaman zaman bizi kardeş olarak ikaz ettiğı, uyardığı; zaman zaman müstahsilin, zaman zaman müstahsil adına birliğin menfaatlerinin korunması adına birbirimizi mesai mefhumu gözetmeksizin aramamız, konuşmamız, kongrelere –mali kongreler dâhil bunun içerisine- davetli olmamız ve bu davetlere iştirak ettiğimiz böyle bir diyalogu, böyle bir dostluğu, böyle bir arkadaşlığı bugüne kadar taşıdı; inşallah bundan sonra da devam eder.

Ben Hüseyin kardeşime de Yılmaz Bey kardeşime de bu anlamda teşekkür ediyorum. Kendilerini arayıp “Pazartesi mi, pazar mı?” dediğimizde “Bizim için her ikisi de uygundur, ne zaman isterseniz biz ev sahipliğı yapmaya hazırız.” demişlerdir. “Bizim pazartesi programımız çok yoğun, pazar günü olsa sanki daha iyi olur.” dediğimizde de “Arkadaşlarla bir görüşeyim, döneym.” demişti, sonra “Bizim için de uygun, pazartesi biz de DSI’de bir programı takip edeceğız, bizim için de yararlı olur.” demişti dolayısıyla da bugüne almıştık. Böyle bir pazar gününde bizleri kabul ettiğiniz için özellikle hem şahsım hem de Komisyon üyesi arkadaşlarım adına teşekkür ediyorum. Toplantımızın da hayırlara vesile olmasını özellikle müstahsilimiz adına hayırlı ve bereketli geçmesini temenni ediyorum.

Arkadaşlarımız müsaade ederse biz böyle artık biraz “free” takılalım, dostane sohbet edelim. Zaman zaman bu yorgunluğu da atmak adına belki bir fıkrâ anlatırız, Orhan Bey’in anlatacağı bir fıkrâ vardı, otobüste yarım kaldı, anlatamadı, belki onu dinleriz.

(Bu bölümde Komisyon Başkanının isteğıyle tutanak tutulmamıştır)

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI MECLİS BAŞKANI YILMAZ YILDIRIM - Benim değışik bir fikrim var, ben yaklaşık yirmi üç yıldır bu sektörün içerisindeyim. Meslek hayatıma başladığım ilk yıllar da 90’lı yılların başıydı, tahmin ediyorum 1991-1992 yılları, Tansu Hanım Başbakan, şöyle bir uygulama vardı, o yıllarda görevde olan arkadaşlar varsa hatırlarlar: Tarım Bakanlığı bir IPM projesi yapmıştı, Mübeccel Hanım mutlaka hatırlar, çevre sağığına duyarlı üretim yapmak, entegre mücadele yöntemi ve bu mücadele yöntemine katılan üreticilere yüzde oranında destek vermişti, yüzde 50 gibiydi yanılmıyorsam. Şimdi, biz üreticiyi gerçekten mutlu kılmak istiyorsak en büyük giderlerinden bir tanesi tarım ilaçlarının fiyatıdır, bugün euro bazında birçoğu ve şimdi burada üretici olan arkadaşlar da var, 1.200 litre bir ilaç makinesinin dolum maliyeti bazen neredeyse bin liraya yaklaşıyor arkadaşlar. Sofralık üzüm için söylüyorum bunu, kurutmalık da tabii bunun yarı fiyatı. Bunun önüne geçmenin şu yolu var: Avrupa Birliğı ülkelerinde de araştırılsın, ben İtalya’da uygulandığını biliyorum, üreticinin kullanmış olduğu ilaçlar üzerinden yüzde oranında devlet desteğı var yani bunu yapabiliriz, bunu yaparken de bahanemiz Dünya Ticaret Örgütüne karşı şu olabilir: Çevre sağığına duyarlı olacağız, entegre mücadele yapacağız. Yani bu yapılabilir bir şey. Bu nedenle bunu Komisyona bunun da bir şekilde katkı sağılayacağını düşündüğüm için ifade ettim. Yani ÇATAK var, evet, Tarım Bakanlıımız destekliyor; iyi tarım uygulamalarımız var, organik tarım uygulamalarımız var yani bağıcılıkta benim bildiğim şu anda üç türlü destek var gübre ve mazotu saymazsak ama maalesef bundan yararlanabilen üretici sayımız çok az. Yani orana vurduğunuzda, üretici sayısıyla mukayese ettiğinizde bundan faydalanan üretici sayımız az. Bunu genele şamil tutmak için bence böyle bir uygulama koymamızda fayda olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALAŞEHİR KAYMAKAMI ABDULLAH UÇGUN – Bu ilaca destek şayet ilaca destek olarak bakarsak ciddi manada bu ilaç sektörünün daha fazla mal satmasına fayda sağlar ama kolektif ilaçlamanın bir araç olarak kullanılması olursa yani işte, kolektif ilaçlama yöntemleriyle mücadele ederseniz “İlaçta yüzde 20, yüzde 30, yüzde 40 her neyse ilaçlama sübvansel olur.” denilirse mutlaka faydası olur ve ilçede, Alaşehir’de herhâlde en önemli yapılması gereken işlerden bir tanesi mücadelenin mutlaka bir şekilde kolektif hâle getirilmesi; bireysel mücadeleden kolektif mücadeleye bir şekilde dönülmesi faydalı olur diye düşünüyorum.

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI MECLİS BAŞKANI YILMAZ YILDIRIM – Yani güzel ifade ettiniz, bizim tarımda genel sorunumuz çok sayıda üretici, çok parçalı arazi.

Şimdi, bizim Hüseyin Başkanla Tarım Bakanlığı ziyaretlerimizde, sayın vekillerimizi ziyaretlerimizde, orada da bir çaba var, evet, üreticiye destek olalım ama nasıl? İstismara uğramadan bu işin yapılması lazım çünkü biliyorsunuz geçmişte de bu yöntemin, uygulamanın kalkmasının sebebi –onu söylemeyi unuttum- Diyarbakır’da pamuktaki çok büyük istismarlardır, pamuk bölgesinde, Diyarbakır ve Adana’da ama Ege’de böyle bir istismar olmadı.

BAŞKAN – Yok, vardı. Eğri oturup doğru konuşacağız, bizim Ege’de de vardı bizim Manisa’da da vardı, Salihli’de de vardı çırcırlarda özellikle, bunu sabah da konuştuk, Mazlum Bey de bilir. Suistimaller olduğu için biraz sıkıntı yaşadık. O dönemde tahkikatlar, Ömer Bey bilir, bir kısmı da rahmetli olan arkadaşlarımız var, ismini de zikretmeyelim şimdi, sivil toplumda da görev almış arkadaşlarımız da vardı...

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI MECLİS BAŞKANI YILMAZ YILDIRIM – O mntıkadan dolayı idi sanıyorum?

BAŞKAN - Yani neyse...

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI MECLİS BAŞKANI YILMAZ YILDIRIM – O farklı bir destektir Sayın Vekilim, doğru söylüyorsunuz ama o farklı bir destektir; doğru söylüyorsunuz. Bakın, zirai ilaç kısmında söyledim. Ama bakın, bir de şu var: Yıl 1991, yıl 2018; biz bu kadar teknolojiye rağmen, bu kadar bilgisayar ağına rağmen...

BAŞKAN – Hayır, yapılmasın anlamında söylemiyorum.

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI MECLİS BAŞKANI YILMAZ YILDIRIM - ...şu anda Tarım Bakanlığımızın yatırım yaptığı ÇKS’ye rağmen takip edemiyorsak bu üreticiyi artık olmaz diyorum ben. Yani bunu yapmak zorundayız. Bakın, gerçekten üreticiye bugün faydalı olmak istiyorsak bunu üzümün fiyatını 3 bin dolara çıkararak yapamayız, önce girdileri düşürmemiz lazım yani dünya ölçeğinde Türkiye’nin asgari maliyetlerle üretim yapması lazım. Onun sonrasında da “2 bin doların üzerinde bu üzümü nasıl satabiliriz?”i de İhracatçılar Birliğiyle, sektör kuruluşlarıyla konuşabilirsiniz yani ben bugün, şu an üretici ayağı eksik kaldığı için üretici ayağında yapılabilecek bir tek bu konuyu gördüm, o konuda Komisyona bir dileğimiz olsun istedim.

BAŞKAN – Eyvallah, teşekkür ediyoruz.

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI MECLİS BAŞKANI YILMAZ YILDIRIM – Rica ediyorum.

BAŞKAN – Sizin dışınızdaki arkadaşların hepsi Komisyonda bunu ifade ettiler, bu ve benzeri şeyleri söylediler; sizinki de eksik kalmasın diye arkadaşlarımız...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – İlaçla ilgili bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan, ilaç maliyetlerini minimize etmenin yolu -birçok alanda da söylüyorum, yine söyleyeyim- bir kere, dediğim gibi bu, ortaklaşa mücadeleden geçiyor. Bir kere bunu yapmak lazım mutlaka ve mutlaka. Bir de bu örgütlülük olursa, kooperatif veya başka bir

gerekçe olursa toplu ilaç almanın çok ciddi avantajları var. Onun dışında, siz Bayer’e “İlacı daha ucuz ver.” diyemezsiniz, öbürüne “Daha ucuz ver.” diyemezsiniz. Ancak burada birlikte bir şeyler yaparak, hacmi büyüterek, potansiyeli büyüterek toplu ilaç almanın çok ciddi bir avantajı olabilir ama bu da bir örgütlülükle oluyor ama ondan önce de hakikaten bu parçalı, çoklu, çok makineli mücadeleyi minimize edip genel bir mücadeleyi en az insanla, en doğru makinelerle yapmak lazım. Bu iki kavram ilacı düşürür. Yoksa ilaçta şu anda yüzde 99 ithalat arkadaşlar. Burada üretilen ya da burada ilaç üretimi falan yok, bir tek madde bile yok. Getiriyor Çin’den, getiriyor başka ülkelerden, büyük hacimli getiriyor, burada paketliyor, hiçbir tane yerli üretim yok. O yüzden, hani ithalatla ilgili olduğu için fiyatları düşürme şansınız yok. Ben çok iyi biliyorum, o kullandıkları dolguları bir görseniz çöküyor, bilmem ne oluyor yani tarım ilaçları sektörünün başlı başına ele alınıp incelenmesi lazım ama bundan önce bizim bu bölgelerde üretim odaklı, mesela üzümse üzüm bölgesini belirleyip orada gerçekten en başından, hem gübre uygulamasından, sulamasından ve ilaçlamasından ortak bir yere gitmemiz lazım, biyolojik mücadeleyi mutlaka ve mutlaka genelleştirmek lazım. Ancak bu anlamda bir kıymetiharbiyesi olur yoksa biz konuşuruz...

Şimdi, ben bayiyim, burada herkeste görüyorum, bugün sabah da konuşuldu, bayilerle ilgili bir sıkıntı görünüyor. Bayi meselesinin de iki tane temel noktası var. Şu gerçeği kabul edelim: Üretici geliyor dükkândan ürün alırken hiç fiyat sormuyor arkadaşlar. Soran var mı arkadaş? Cebinde paran mı var? Peşin alacaksa, parası varsa oturuyor onun pazarlığını yapıyor, tıkr tıkr... Bir bayinin zaten Bakanlığın vermiş olduğu yüzde 20 kâr payı var, KDV falan normali bu ve peşin alışveriş yapıldığında hiçbir zaman yüzde 10’dan daha fazla bir parayla hatta daha düşük paralarla peşin mal alırsınız. Neden? Çünkü bayi ekonomik olarak zaten sıkıntılı, bazen maliyetine bile veriyor. Bu açığını nereden kapatıyor? Vadeli mal sattığı yerlerde bunu hayata geçirmeye çalışıyor. Bu, birincisi.

İkincisi: Değerli arkadaşlar, şu anda çiftçinin yükünü –kusura bakmayın- ilaç konusunda bayiler sırtlamış durumda. Çiftçinin borcu var, söyleniyor, söylenmiyor, ciddi borcu var ama bayilerin de belki o çiftçilerden dünya kadar alacağı var. Bir sürü mahkemelik insan var. Utanıyoruz ya, adamın evinde hiçbir şey kalmamış, eşi geliyor, kızı geliyor; yapamıyorsunuz arkadaşlar. Bayi eğer 10 kişiyi icraya veriyorsa 150 kişiyi de vermiyor. Bu kadar zor durumu ve mesela ben işletmemi aşağı yukarı kapatma noktasına geldim. Yok, utanıyorum, adam bitmiş, ne alacağım? Yani bütün incelemek lazım meseleyi. Sadece bir ilaç meselesi üzerinden baktığınızda bir yere gitme şansınız yok. Herkes geçmiş eleştiriyor, ben örnek vermek istiyorum: 2006-2007’ye kadar, 1988’de iş hayatıma başladım ben, aynı zamanda üreticiyim, ben ürettiğim armuttan hem bütün yıl borçlarımı ödüyordum, ilaççıya ödüyordum, Ziraat Bankasına ödüyordum, üstüne üstlük arazi aldım arkadaşlar, üstüne üstlük arazi. 2007’ye kadar da bu serüven devam etti, 2007’den sonra, kusura bakmayın, her şey bizim aleyhimize gelişti. Niye? 1999’da mazot 1 liraydı, 1 lira; ben armudu 1 liraya satıyordum arkadaşlar; sene 2017, 2017’de ben armudu yine 1 liraya, 1,2 liraya sattım, mazot 5 lira. Yani çiftçinin girdisi... Zaten üç yöntemle toprak gasbı dediğimiz olay gerçekleşir. Bunları konuşmak zorundayız, elbette burayı belki yeri değil ama bütün gün bekledik bekledik, bir şeyler çıktı ortaya, onlar üzerinde elbette bizim de sözümüz var. Yani bayilik sistemine karşı mıyım? Sonuna kadar karşıyım. Ne demek bayi? Bayi olur mu arkadaşlar? Bu, kamusal bir iştir, bunu ya kooperatif sürdürmelidir ya tarım kredi sürdürmelidir. 4572 sayılı Yasa’ya göre 2001 yılından sonra bu tür kooperatifler, TARİŞ de bunun içerisinde, MARMARABİRLİK de bunun içerisinde, tarım kredi kooperatifleri de bunların içerisinde; devlet zarar ettiğini düşündüğü bu kooperatiflerin bir kereye mahsus olarak kısmi borçlarını almadı, kısmi borçlarını affetti ama dedi ki: “Artık sizi hiçbir şekilde finanse etmeyeceğim, gidin başınızın çaresine bakın.” O günden sonra tarım krediler, PANKOBİRLİK, TARİŞ, MARMARABİRLİK, ÇUKOBİRLİK, ANTBİRLİK, FİSKOBİRLİK aklınıza ne geliyorsa; bir tercih yapmak zorundaydılar, gelen yasa çok açtı, kâr getiren kısmınızı ayırın, şirketleşin; öbür taraflarınızı tasfiye edin ve o insanların şirket olmanın dışında, ticaret yapmanın dışında başka bir

çözümleri yoktu. Tarım kredi şu anda şirket tarımı yapıyor arkadaşlar, aldığından para kazanmak zorunda ve para kazanmazsa o sistemi sürdüremez çünkü eskiden önceleri sezon başında ilacı alıyordu, bir yıl boyunca o ilaca hiçbir zaman yapmıyordu, aradaki enflasyondan kaynaklanan, zamlardan kaynaklanan bütün yapıyı kendisi karşılıyordu oysa şimdi girdiler gerçekten çok yüksek. Zaten dünyada emperyalizmin dayattığı... Bu arada tarıma bakışımızı da öğrenmiş olursunuz; emperyalizm, kapitalizm, neoliberal politikalar, küresel sermaye ya da serbest piyasa düzeni üç şekilde sistemi yürütüyor. Bakın arkadaşlar, bir tanesi, öncelikle girdileri artırır, çiftçi artık o girdilerle baş edemez ve artık tarımı bırakır; birinci model budur.

İkinci model, çiftçiye borçlandırır. Hatırlayınız, 2001-2002 yıllarında ülke çiftçimiz Ziraat Bankasına gittiğinde zorlanarak kredi alıyordu, çiftçilik zor bir sürece girmişti ama bir bakıyorsunuz, Denizbank, Yapı Kredi Bankası, bütün bankalar çiftçiye sonsuz sayfalar açtılar; “Gelin alın.” “Tapuyu getirin, parayı alın.” Yeni bir borçlandırma modeli devreye girmişti ama aynı zamanda, değerli milletvekili arkadaşlarım, sözleşmeli tarım da devreye girmişti. Sözleşmeli tarımın muhatabı kimdi arkadaşlar? Devlet-köylü ilişkisini bitirdi 12 Eylül, 12 Eylülünden sonraki yönetim, şirket-köylü ilişkisi başladı. Bütün sözleşmeler de elbette şirketin lehineydi, bütün. Söylüyorsunuz işte, yazılı sözleşmeler var ama adamın cebinde bir çek koçanı var, muhatap yok, bir masa, dört sandalye, 100 bin, 200 bin, 300 bin liralık mal veriyorsunuz, adamın bir tane dikili ağacı yok; yazılı sözleşme yapsanız ne olur? Bizim Bursa’da domates, bir başka yerde bir başka ürün. Arkadaşlar, hepsi şirketlerin lehine, hepsi. Çiftçi ile şirket muhatap, dünyanın hiçbir modelinde yok.

Bakın, Amerika Birleşik Devletleri’nde bütün sistem birlikler üzerinden yürür, bütün sistem. Buğdayından, arpasından, biraz önce bahsettiğimiz üzümünden, şekerinden hepsi birlikler üzerinden yürür; Avrupa’da tamamen kooperatifler üzerinden yürür ama gelin görün bizim gibi ülkelerde devlet ve devletin desteklediği mekanizmalar dışarıda tutulur, şirket tarımı, konvansiyonel tarım, yeni dünya düzeni denilen bir hikâye bize dayatılır. Bu dayatmanın sonu Şili’dir arkadaşlar. Şili’nin bütün varlıkların hiçbir tanesi Şilili halkın değildir. Tarımını konuşuyoruz, tekrar tekrar örnek verdim, çok mükemmel bir ülkedir, mükemmel bir coğrafyadır, elbette iklimsel olarak bizde kışken orada yaz, dünyanın her yerine ürün satarlar ama Şili’nin sahibi tamamen Kaliforniyalı beyazlardır, Şili halkının bir tek dikili ağacı yoktur, kendi topraklarında günlük yevmiye bulursa çalışır, bulamazsa çalışmaz. O Kaliforniyalı beyazlar kendi gettolarında yaşarlar, iki metrelik beton duvarlar, onların üzerinde elektrikli teller; birinci aşamadır o. İkinci aşama, içeride başka bir güvenlik vardır. Pazar alışverişleri başkadır, yaşadıkları alanlar başkadır, Şili halkı kendi sokak pazarlarında, kasaba pazarlarında eğer parası varsa alır, parası yoksa gider akşam sofralarına götüreceği pazardan kalan o artarlardan bulur.

Bu birinci yöntem yani girdiler üzerinden yoksullaştırmak, köyden kente göç.

İkinci yöntem, borçlandırarak ve sözleşmeli tarımla artık çıkışı yoktur, geri gelir.

Üçüncü yöntem, o arada başka bir şey devreye girdi, Türkiye’de şu anda bunu hızlıca yaşıyoruz; Sayın Milletvekilim, hani hafızanızda olsun diye söylüyorum: 2002 yılında 150-160 bin ton tohum ürettiyorduk, şimdi 980 bin ton tohum ürettiyoruz; siyasi iktidar bununla da övünüyor. Çok güzel. Peki, soru şu: 2002 yılında bu topraklarda bir üretim yapmıyor muyduk arkadaşlar? Yapıyorduk. Kimin tohumları? Ben on beş yıl aynı tohumu diktim değerli arkadaşlar, on beş yıl aynı patlıcan tohumunu diktik biz, on beş yıl aynı domates tohumunu diktik...

BAŞKAN – İsrail’den tohum almıyor muyduk?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yani çok az.

BAŞKAN – Nasıl çok az? Tamamını, salatalık tohumunu bile oradan alıyorduk.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yok, olabilir, ben ona itiraz etmiyorum; şunu söylemek istiyorum...

BAŞKAN – Bakın, hiç müdahale etmedim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Başkanım, bakın, bir yere varmaya çalışacağım... Bakın, bugün orada Bakan bir şey söyledi, hiç sesimizi çıkarmadık. Çok inanılmaz...

BAŞKAN – Bakın, affedersiniz ama Bakan bu ülkenin Bakanı...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Tabii, saygı duyduk ya, bir şey demedik işte.

BAŞKAN - ...Komisyona da bilgi vermesi gereken muhatıba.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ya, biz konuşamayacaksak nerede konuşacağız Sayın Milletvekili arkadaşım, bir bitireyim.

BAŞKAN – Bu yaptığını iki üçtür tekrar ediyorsun Orhan Beyciğim, Bakan nerede konuşacak?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bir bitireyim söyleyin. Bakın, şu tarzınızı, Mecliste yaptığınız tarzınızı burada yapmayın, bırakın konuşalım.

BAŞKAN – Konuşuyorsunuz zaten, bir şey söylediniz, ben de düzeltme yapıyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bitireyim.

BAŞKAN – “Salatalık tohumunu bile oradan alıyorduk.” dedim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yok.

BAŞKAN – Evet.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – O da 80’den sonra başladı, yoktu, biz kendi tohumlarımızı ıslah ediyorduk, alıyorduk. Pirinçte kendi tohumumuzu ürettik, buğdayda kendi tohumumuzu üretiyoruz da salatalıkta niye üretmeyelim? Bütün araştırma enstitülerini kapattınız, ziraat mühendisleri başka alanlara gitti, bütün üretim işletmeleri kapandı? Oraya girmeyelim, ben bir şeye varmak istiyorum, sizinle değil, büyük fotoğrafı çizmeye çalışıyorum, bizlerin o büyük fotoğrafta...

BAŞKAN – Komün sistemini anlatıyorsunuz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiç alakası yok.

BAŞKAN – Evet, evet.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiç alakası yok, lütfen takıntı yapmayın.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Biz kaç kez seçime girdik, öyle olsaydı siz kazanırdınız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiç alakası yok! Bir şey anlatıyorum ya, bitireyim.

Bakın, arkadaşlar, bu ikinci yöntemdir.

Üçüncü yöntem de çiftçi borçlanır, artık yapacağı bir şey yoktur, toprağını satar, sistemden çıkar, aynı o tohum meselesi gibi, 980 bin tohum üretiliyor, bir başarı öyküsü olarak söyleniyor ama o tohumun tümü Syngenta’nın, Bayer’in, Dekalb’in, Monsanto’nun. Toprak benden, köylü benden, işçi benden, onun tohumunu üretiyorum ama yine bana satıyor. 200 milyon dolarlık tohum ithalatımız var, 150 milyon dolarlık tohum ihracatımız var. Bu değil, bunu söylemek istemiyorum, meseleyi anlatmak istiyorum. Bizim başka bir hikâye yazmamız lazım arkadaşlar, başka bir hikâye. Bakın, Amerika’daki bütün birlikleri devlet ağır bir şekilde destekliyor, hükümet çok yüksek oranda destekliyor. Hatta bugünün gündemi olan şeker pancarı meselesinde Amerika 11 milyon tondan 13,5 milyon tona çıkıyor ve şunu söylüyor birliklere: Siz şeker pancarından şeker üretin, şeker alamayacak durumunuz olursa, eğer bu çok gelirse ben sizden 531 dolar/tonu alacağım diyor. Almanya, Avrupa Birliği önüne perspektif koydu, son beş yıllık süreç içerisinde...

BAŞKAN – Sayın Saribal, lütfen...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bitiriyorum, bitiriyorum.

BAŞKAN – Lütfen artık...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Şunu söylemek istiyorum... Aynı zamanda bir tarım modeli de sunmaya çalışıyorum değerli arkadaşım, biz de fikrimizi söyleyelim.

BAŞKAN – Bakın, defaatle söyledim, bir Bakana, üç sefer benim uyarmama, ikaz etmeme rağmen bir Bakana on dakika tahammül edemedin.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Nasıl tahammül edemiyorum? Ben uyarmadım kimseyi.

BAŞKAN – Üç sefer söylüyorsun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiç demedim, hiçbir şey söylemedim.

BAŞKAN – Bu ülkenin Bakanı.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Peki, bir şey dedim mi orada, en ufak bir şey söyledim mi?

BAŞKAN – “Bundan sonra müdahale edeceğim.” Dedin, daha ne diyeceksin!

ORHAN SARIBAL (Bursa) – “Müdahale edeceğim.” demedim, “Ben de gireceğim, bir şeyler söyleyeceğim.” dedim.

BAŞKAN – Hayır, “Müdahale edeceğim.” Dedin daha ne diyeceksin!

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Doğru, öyle dedim. Hatta şunu da söyledim: “Darbe yapmayacağım, müdahale edeceğim.”

BAŞKAN – Bakın, şekere girdiniz, pancara girdiniz...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ama anlatmalıyız arkadaşlar. Ya, biz derdimizi kime anlatacağız?

BAŞKAN – Güzel kardeşim, Mecliste, televizyon programlarında çık, tarımı istediğin kadar konuş.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Televizyon mu bıraktınız ya, hepsi kapandı, çağırıyorlar ki zaten, hepsini satın aldınız.

BAŞKAN – Yani burada...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bitiriyorum, bitiriyorum. Lütfen, dostluk içerisinde bitiriyorum.

BAŞKAN - Burada demagoji yapmanın âlemi yok ki.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır, ben sahici bir şey söylüyorum, bakın, çok net söylüyorum... O zaman şunu söyleyeyim: Bu yaklaşımla –açık söylüyorum- bağa, üzüm, nereye yaklaşırsanız yaklaşın, bu anlayışla... Fas’ı örnek gösteriyorum, Fas dünyanın en iyi sofralık üzümünün üretildiği ülke, gidin hepsi İtalyanların ve Hollandalıların elinde, fileleri de çekmişler, poşete de koymuşlar, dünyanın en iyi üzümünü üretiliyorlar. Bu anlayışla gidersek on beş yıl sonra burada da siz olmazsınız, Fransızlar olur, İtalyanlar olur, Hollandalılar olur; yağmur geçirmeyen fileleri de takarlar, biz de o tarlalarda çalışırız.

Söyleyeceğim bu, yolunuz açık olsun.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Boş versene! Tarım gelirleri arttı mı, eksildi mi; bir de ona bakmak lazım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Azaldı.

BAŞKAN – Komünist sisteme geçeriz, siz de komün sistemini anlatırsınız...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bakın, yüzde 3’e kadar gayrisafi milli hasıladan bu topraklarda destekleme yapılır...

BAŞKAN – Üstadım, komün sistemini anlatırsınız, vatandaş da sizi takdir eder, iktidara getirir...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiç alakası yok.

BAŞKAN - ...o zaman o tarım politikalarını uyguladığınızda nereye gittiğimizi bir görürüz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Vekilim, bakın, Amerika Birleşik Devletleri’nden şeker örneği veriyorum, Fransa, İtalya, İspanya’dan veriyorum; bunların hangisi komünist ya? Nasıl böyle alıp başka yere götürüyorsunuz?

AHMET TAN (Kütahya) – Ya, 1983’te de karşı çıktınız o kadar açılıma, Özal dönemindeki açılıma.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Evet, karşı çıktık, köylü kalmadı ya, tarım kalmadı, adamlar borçtan bunalmışlar.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Ya kalmazsa sana oy verir, bize niye oy versin?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Duymuyorsunuz ya, 100 milyar borcu var adamların.

AHMET TAN (Kütahya) – Ya, sanayi için karşı çıktınız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır, olur mu öyle şey! ya, alakası yok; tarıma dayalı sanayi...

BAŞKAN – Kıymetli arkadaşlar, bir rakam söyleyeyim, Orhan Bey dinlemeyecek, hoşuna da gitmeyecek, bir rakam söyleyeyim, oradan mukayese yapın.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Söyleyin, tamam.

BAŞKAN – Biz iktidara geldiğimizde toplam tarım hasılamız, ihracatımız 3,5 milyar lira.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ne güzel.

BAŞKAN – Bugün 13,5 milyar liranın üzerinde.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çok güzel, o da güzel.

BAŞKAN – Değil mi? Tarım bu kadar kötü idare ediliyor, tarım desteklenmiyor, tarım yapılandırılmıyor, tarım sanayileştirilmiyor, tarım teşvik edilmiyor! İlk defa AK PARTİ iktidarları döneminde tarıma verilen destekler bu kadar artmıştır ve sanayileşmesi, özellikle de kooperatiflerin de birliklerin de sanayiye yönelmeleri teşvik edilmişlerdir. Hepsi de bilir, hepsi de müteşekkirdir. Eksik bıraktıklarımız var mıdır? Elbette. Bu anlattığınız sistemle milleti ürküterek, korkutarak komün sistemini dolaylı şekilde millete empoze etmeye çalışarak bir yere varmanız mümkün değil. Ben sürekli söylüyorum, lütfen, istediğiniz mekânda çıkın, istediğiniz şeyi konuşun ama burada bağcı, bağın sorunu, üzümün sorunu... Bunu fırsat kollayarak, bunun üzerinden bütün tarım politikalarına eleştiri getirirseniz ben buna cevap veririm.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, neyse biz gerçeği konuşalım.

BAŞKAN – Üstadım, son cümle.

“Efendim, ithalat var mıydı?” Biz cahil insanlar değiliz, ben kırk yıldır siyaset yapıyorum, kırk yıldır tarımda İsrail’den tohum aldığımı bilirim. Ee, neyi söylüyorsun şimdi? “AK PARTİ geldi, tohum ithalatı arttı.” İhracatı arttı aslında. Niye onu söylemiyorsun? Milletin gözünden niye bunu kaçırıyorsun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Peki, bir tane rakam ver, bir tane rakam.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir dakika, sebze tohumunu bir kenara koyalım, bizim yetiştirdiğimiz diğer tahıl, baklagil vesaire tohumlarını bir kenara koyalım. TİGEM’leri bir kenara koyalım, TİGEM’lerin tohum üretim şeyleri kalmamıştır, TİGEM’in tohumları...

BAŞKAN – Başka şeyleri de konuşuruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Neyse tohumlar değil de ben bir gerçeği söylemek istiyorum...

BAŞKAN – TARİŞ’in makinelerini benim iktidarım döneminde yağmalamadılar, talan etmediler. Grev bahanesiyle sizin zihniyetinizde olanlar orayı tarumar etti biliyor musunuz? TARİŞ’i bu hâle siz getirdiniz aslında.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiç alakası yok.

BAŞKAN – Şimdi, 3 katıyla yaptığı işi, şu anda 50 kişiyle yapıyor; o zaman bin küsur kişiyle yapıyordu, bak yöneticiler de yanımda.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ya, öldürdünüz, bir şey bırakmadınız, adamlar çalışmıyor zaten, 40 bin ton kapasitesi var TARİŞ’in, 20 bin ton zorla alıyor.

BAŞKAN – Bin kişiyle, sırt üstü yatarak.

AHMET TAN (Kütahya) – Ya, Orhan Bey, Mecliste siyaset yapıyoruz da burada bari iş yapalım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Siyaset yapmıyorum, ben başka bir şey yapıyorum, o oraya sokuyor, alakası yok; ben bizim...

BAŞKAN – İktidarın nereye getirdiğini söyleyen sen değil misin kardeşim?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben bir resim, fotoğraf sunuyorum.

AHMET TAN (Kütahya) – Burada bir iş yapalım yani Komisyon olarak iş yapalım.

BAŞKAN – İktidarın mensubuyum ve bunu söyleyeceğim, canını acıtabilir, bu doğrular senin canını acıtabilir.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ne söylersen söyle, bizim canımız acımaz, bizim zaten acıdığı kadar acımış, bu politikalarla bizi bitirmişsiniz zaten.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bu doğru değil arkadaşlar, bu doğru değil.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Ama Orhan Bey açıyor bu şeyin kapısını.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, bakın, gerçekleri konuşalım ya, çiftçiye soruyorum, geçen gün...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bir fotoğraf çizemeyecek miyiz arkadaşlar, dünyayı göremeyecek miyiz yani?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Orhancığım bir izin verir misin.

Geçen, daha geçen gün...

BAŞKAN – Ya, her toplantıyı sabote etmek şeyin mi var yani!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İzin verir misiniz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ya, Başkan, yapma!

BAŞKAN – Böyle bir gayret içerisinde olma kardeşim ya.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ne alakası var ya!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Geçen gün üzüm üreticisine sordum, kalabalık bir gruba “Elinde, sandığında, yastığında tarlasının tapusu olan mı?” dedim, bir kişi elini kaldırmadı.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Kimin bu tarlalar ağabeyim ya?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bitireyim sonra...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Allah, Allah; nasıl bir şey ya!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Çiftçinin tamamının tapusu bankada, ipotek altında. Borcunu ödeyemediğinde ne olacak o tapu? Allah aşkına “Kimin?” diye demeyin ya.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Ya, bizim orada zeytinyağcılar göbek atıyor sevincinden. 20 liraya yağ satıyor ya. Sizin dediğiniz gibi değil ya, kesinlikle değil, öyle şey mi olur?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Siz görün ama, şu şeyleri görün.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Görüyoruz canım, Allah Allah! Biz görmüyor muyuz ya?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Üzüm üreticisine benim sorduğum ve aldığım yanıtı bahsediyorum.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – TARİŞ’ten 300 trilyonu sadece zeytinyağı birliğinden biz sildik kardeşim, bizim Hükümetimiz sildi ya. TARİŞ elli defa her sene yurt dışına gider avanesinden sekreterine, onundan bununa; yağmaladılar evet. Vallahi 300 trilyon sadece zeytinyağı birliğinden sildik ya. Onları niye söylemiyorsunuz? Bize onları söyleyin.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) - Bir dakika.

BAŞKAN – Kamil Beyciğim, ben cevap vereceğim, siz söyleyin ben cevap vereceğim.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Bitireyim sözümü.

BAŞKAN – Tamam, cevap vereceğim.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Şimdi, ben sorduğum soruyu ve aldığım yanıtı söylüyorum hem de Sarıgöl’deki üzüm üreticisinden. Kalabalık bir üzüm üreticisi topluluğuna “Elinde tapusu olan var mı?” dedim, bir kişi elini kaldırmadı. Tapular nerede? Bankada. Ne için? İpotekli. Ne için? Kredi almış. Kredi borcunu ödeyemiyor... Bir de bu Algan Star diye birisi gelmiş bir kazık atmış bunlara...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Ya, adam çocuğuna düğün yapıyor, tarlayı ipotek gösteriyor. Yani hepsi üzümün zarar ettiğinden dolayı mı ipotek yaptırıyor? Allah Allah!

BAŞKAN – Bir dakika Ali Bey.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Niye bu kadar rahatsız oluyorsunuz ki bundan?

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Ama doğru söylemiyorsunuz ki.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Bir gerçeği söylüyorum ben size, bir gerçeği söylüyorum.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Bütün tarımcı batmış bitmiş efendim.

BAŞKAN – Bir dakika Kamil Bey, siz bitirin, benim buna da cevabım olacak.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Şimdi, daha iki üç gün önce Tarım Komisyonunda sulama birliklerinin, daha henüz maddesi gelmedi ama suyun da özelleştirilmesine dair bir madde Komisyonunda sadece AK PARTİ’li milletvekili arkadaşlarımızın oyuyla geçti. Su artık bundan sonra... Değerli arkadaşlar, su bir ticari metadır, tarımsal üretimde tarlanın başına sayaç konacak, oradan gelen su tüketimi üzerinden parası alınacak...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Ya, devlet bütçesinin yarısıyla her tarafa barajlar, göletler yapıldı...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Devlet yapacak tabii, devletin görevi o; yapacak.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Tabii, yapacak; sizin dönemde niye yapamıyordu? Allah Allah!

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Devlet yapacak, hükümet değil; devletin sorumluluğudur o.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Millet benzin bile bulamadı ya.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Devletin sorumluluğudur.

Şimdi, siz suyu paralı hâle... Şimdi, burada bu kadar üreticiyle bir araya geliyoruz ama bu konu hiç gündeme gelmiyor, çok affedersiniz yani ben de yeni bir tartışma şeyi olsun diye de bunu böyle sanki çiftçiyi, üreticiyi ayaklandırıyor gibi gündeme getirmek istemiyorum.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Yapıyorsunuz zaten.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Ama bu bir gerçek, bu bir gerçek.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Gerçek olsa size oy verir vatandaş.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Komisyondaki aynı maddede “Su parasını ödeyemeyen çiftçi hakkında İcra ve İflas kanunu uygulanır.” diyor haciz gönderiyor. Bu, bir.

BAŞKAN – Şimdi, uygulanmıyor mu?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – İkincisi...

BAŞKAN – Şimdi uygulanmıyor mu sulama birlikleri tarafından?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Hayır, uygulanmıyor.

BAŞKAN – Nasıl uygulanmıyor? Uygulanıyor mu, uygulanmıyor mu; soralım, bir bakalım. Uygulanmıyor mu Mazlum Bey?

MAZLUM NURLU (Manisa) – Yöresel coğrafyalarda bir farklılık var?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sulama birlikleri çiftçinin kendi organizasyonu.

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN SOYGÜR – Aboneliği iptal ediyor TEDAŞ yani uygulanıyor...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Birliğin aboneliği o.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Urfa’da kaç tane iptal edildi, ben de sorayım? Urfa’da iptal edilen var mı?

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN SOYGÜR – Urfa’yı değil, Alaşehir’i konuşuyoruz.

O zaman, ben şunu da söyleyebilirim: Ahmet Kenan Tanrıkulu nerede şu anda, Komisyon üyesi? O zaman Sanayi Bakanıydı, “kara delik” dedi, bu kooperatifleri kapattıran oydu; AK PARTİ iktidarı değildi, Doğru Yol Partisi iktidarı değildi.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Çiftçinin borcu birliğidir, suyun borcu birlik üzerindedir. Şu anda Bakanlığın analiz raporu var -şimdi yanımda, çıkarırım, hemen şimdi okurum ama gerek yok- birliklerin yüzde 3’ü feshedilme durumundadır, feshedilmiştir bu. Birliklerin performansı yüzde 85’in üzerinde, iynin üzerindedir, iyi ve iynin üzerindedir; birlik performansı. Şimdi, birliklerin kapatılması, İcra ve İflas Kanunu’nun uygulanması... Hayır, artı, bir de şu da var...

BAŞKAN – Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun’u uyguluyor, kanunu uyguluyor ya.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Bu kanunla getirilen bir başka şey de bakın, çiftçinin...

BAŞKAN – İcra ve İflas Kanunu mu daha iyidir, hukukçulara bir sorun bakalım.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Ben birlik borcundan bahsetmiyorum, çiftçi borcundan bahsediyorum; birlik borcu değil, çiftçi borcundan bahsediyorum.

BAŞKAN – Hayır, hayır; çiftçinin birliğe olan borcunu söylüyorum.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – O ayrı, çiftçinin değil.

BAŞKAN – Onu söylüyorsunuz.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Hayır, şimdi, sulama birliklerinin kapatılması sonrasında, İcra ve İflas Kanunu dışında “Üreticinin, çiftçinin borcu çiftçinin tarımsal desteklemelerden alacağı paradan mahsup edilir.” diye de bir hüküm geliyor; o da ayrı. Yani çiftçiye “Sen üretme, parayı ödeyemezsen git kardeşim, bırak tarlanı tapanını, git.” demektir. Zaten ödeyebilecek durumu yok. Yani şunu görün Allah aşkına.

BAŞKAN – “Para almayın.” mı diyorsun?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Yani bu iktidar savunma refleksiyle... Yani gerçekleri görün.

BAŞKAN – Bakın, meseleye ideolojik yaklaşıyorsunuz ya buna çok üzülüyorum, hakikaten ideolojik bir pencereden bakıyorsunuz. Ben Ziraat Bankasının avukatlığını yaptım, arkadaşım da iyi bilir; Ziraat Bankasının geçmiş dönemdeki, 2002 yılına kadarki alacaklarının tahsil oranı neydi biliyor musunuz? Yüzde 35; en iyi rakamı, ideal rakamını söylüyorum, yüzde 35.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Şimdi?

BAŞKAN – Yüzde 65’i icrayla tahsil edilir ya da satışa çıkarılırdı, şu anda yüzde 90’lar, 95’ler nispetinde, biliyor musunuz?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Peki, nasıl ödeniyor, biliyor musunuz? Takla atılarak ödeniyor.

BAŞKAN – Ya, on yedi yıldır takla mı atılır, Allah’tan korkun ya! On yedi yıldır takla mı olur!

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Vallahi on yedi yıldır takla atıyorlar. Bakın borç miktarına, 20 kat artmıştır.

BAŞKAN – Size takla atanlara aldanmayın bakın, meseleye de ideolojik yaklaşmayın. Lütfen, rica ediyorum, lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ya, ne ideolojik yaklaşması ya! Rakamları ben söylemiyorum, Ziraat Bankası...

BAŞKAN – Ha, komün sistemini getirmenizi veya savunmanızı da yadırgamıyorum, savunabilirsiniz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Allah Allah! Ya, ne alakası var, komünist sistemle ne ilgisi var!

BAŞKAN - Ya, dört gündür burada yaptığınız eylemleri biliyorum, kimlerle yaptığınızı biliyorum ya. Bugün ilçe başkanın çıkıyor bana abuk subuk laflar söylüyor. Nezaket kuralına uygun mu ya?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır canım, size hiç kötü bir şey söylemedi ama siz alındınız, o kadar çabuk alınıyorsunuz ki...

BAŞKAN – Ne demek ya! Ne demek ya! Benim ilçe başkanı da burada, bir nezaketsizliğini gördünüz mü? İsmi bile bilmezsiniz, şeyini bile bilmezsiniz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ya, ne itiraza ne eleştiriye, hiçbir şeye tahammülünüz yok İsmail Bey.

BAŞKAN – “Nerede kaldınız, niye gelmediniz?” Kurmuşlar ÖDP’den bir grup, orada sözüm ona çiftçiye kıskırtmak adına yapılan eylemleri...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Bak, çiftçi üzerinden bizi vuramazsınız kardeşim, biz oyu çiftçiden ve köylüden alıyoruz çoğunlukla. Oradan bize bir şey yapamazsınız, hiç gayret etmeyin ya.

BAŞKAN – Üzüm, Facebook’una bakıyorum, Twitter’ına bakıyorum, ne kullanıyor? Üzüm üreticisinin referandumla ne alakası var? Sözüm ona ÜZÜM-SEN diye bir sendika kurmuş adam, oradan veryansın ediyor “Referanduma hayır.” Ne alakası var?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ee, sizin tarım kredi kooperatifi halka açıyor, diyor ki: “Sayın üreticilerimiz, ‘evet’ verirsiniz geleceğiniz kurtulur.” diyor. Bunun ne alakası var?

BAŞKAN – Bağla, bağıcılıkla alakası olmayan adam üzüm sendikası kurmuş.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Aynen öyle valla.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Var mı burada tarım kredisi üyesi arkadaşlar? Tarım krediden mesaj gelmedi mi?

BAŞKAN – “Buraya niye gelmedin?” diye bana hesap soruyorum canım, Kamil Bey, Sevgili Hocam, böyle bir nezaketsizlik olur mu ya!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Oralara gitmeyelim, üzüm...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – İsmail Bey, bakın, o sendika, burası tarım kredi, bütün üyelerine mesaj attı “‘Evet’ verirsiniz hayırlı işler olacak.” dedi ya, o duruyor, saklı. Yapmayın, bunlara hiç girmeyelim. Bakın, siz yanlış yere alıp götürüyorsunuz.

BAŞKAN – Kimlerle toplantı yaptığınızı gördüğüm için komün sistemini savunmanızı da yadırgamıyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bakın, ben Amerika örneği veriyorum, siz “komünist” diyorsunuz; ben “Fransa” diyorum, siz “komünist” diyorsunuz; ben “İtalya” diyorum, siz... Ya komünizm şekil değiştirdi bizim haberimiz yok ya da Amerika, Rusya, İspanya komünist ama peki, bunlarla dostluğunuz niye bu kadar derin? Yani soru içinde soru, hiç öyle değil. Yanlış anlamayın. Ben bir fotoğraf çizmek istedim, bütün dünyada artık...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Orhan Bey, seçim geliyor ya, hodri meydan! Çıkarız meydanlara ya, merak etme. Ne dert ediyorsun, niye kızılıyorsun ki ya!

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bakın, gerçeği görelim...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Biz on beş yıldır gürüşüyoruz evelallah ya, gene gürüşeceğiz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bizim görevimiz birbirimize yardımcı olmak, birbirimizi uyarmak. Daha derinlere girmek istemiyorum. Bakın, ihracattan bahsetti, sesimi çıkarmadım, 2002 yılında 3,5 milyar dolarlık ihracattan bahsetti, 1 milyar dolar da ithalat var bakın.

BAŞKAN – Yalanı mı? Yalan mı?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – 1 milyar dolar da ithalat var ama.

BAŞKAN – Verdiğim rakam yanlış mı?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Doğru ama bakın, 1 milyar dolar da ithalat var.

BAŞKAN – Eksik söyledim, biliyor musunuz? Bu seneki rakam 15,5 milyar dolar.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Daha fazla ya, daha fazla.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben başka bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Türkiye’nin toprağını mı büyüttük, savaş mı ilan ettik, Türkiye’ye yeni topraklar mı ilhak ettik; bu ihracatı neyle yaptık? Üretimle yaptık.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Tarımın kanunu bile yoktu ya.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ama bir şey daha söyleyeceğim, dinlemiyorsunuz ki. Bakın, eğer sizin dediğiniz doğruysa siz çok geriye gitmişsiniz.

BAŞKAN – Yanlış mı? Yanlış mı? Soruyorum, doğru diyorsun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Eğer doğruysa çok geriye gitmişsiniz. Neden, biliyor musunuz? 3,5 milyar dolar ihracata karşılık o gün, 2002 yılında 1 milyar dolarlık ithalat var, ithalat yani ithalatın 3 katı ihracat var orada, ithalatın 3 katı ihracat var; 2002. 2018, o zaman ne demek biliyor musunuz? 18 milyar dolarlık ihracatınız varsa ithalatınızın onun tam üçte 1’i kadar olması lazım. İthalatınız ne kadar? Bir söyleyin, şu halk duysun. Ben söyleyeyim, on beş yıllık karnesini söyleyeyim: Ham madde, bakın...

BAŞKAN – Bakın, şimdi TARİŞ’e de gideceğiz, TARİŞ’in yöneticisi de burada; 2002 üzüm ihracat miktarını lütfen söyler misin Ali Ağabey.

TARİŞ ÜZÜM BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA TÜRKER – Aşağı yukarı 150 bin tonla başlıyor, şimdi 270 bin ton.

BAŞKAN – Fiyatını da söyler misin?

TARİŞ ÜZÜM BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA TÜRKER – Bundan önce aşağı yukarı 2.000 dolar, 2.600 dolardı; şimdi 1.600 dolar civarında ama önümüzdeki günlerde bu, 2.000 dolara doğru çıkacaktır, öyle tahmin ediyorum.

BAŞKAN – 2001-2002 yılları fiyatını da söyley misin dolar cinsinden.

TARİŞ ÜZÜM BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA TÜRKER – Tam şimdi rakamı söyleyemiyorum, yarın alır, veririm.

BAŞKAN – 85-90 cent, ben söyleyeyim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bakın, iyi olan hiçbir şeye itirazımız yok, olsun ama bir şey söyleyeyim...

TARİŞ ÜZÜM BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA TÜRKER – 1980’de 1 dolara üzüm, Demirel’de gözüm.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ama bakın, ben üretici bazından bakıyorum, haklısınız, buna hiç itirazım yok ama dinlemiyorsunuz ki. Bakın, şu anda ham madde bazında, tarımsal ham madde olarak 1’e 6’yız ya, 1’e 6. Ben üreticiyim, köylüyüm, siz bana bisküvi satışından ihracatı konuşuyorsunuz, makarnadan konuşuyorsunuz, tatlı, çikolatadan konuşuyorsunuz; ben diyorum ki: Bir bütündür bu, onu ayırırsınız. Tarım ikiye ayrılır: Gıda maddeleri ihracatı, tarımsal ham madde. Burada bilim insanları var, herhâlde biliyorlardır, tarımsal ham madde bakımından 1’e 6’yız Sayın İsmail Bey yani 1 kilogram ham madde ihracatına karşılık 6 kilogram ham madde ithal etmişiz. 2002’de bunun hiçbir tarafı böyle değildi. Elbette ihracat daha çok olsun, potansiyelimiz var, neden 150- 200 milyar dolar ihracat yapmayalım, buna hangimiz itiraz edebiliriz? Ama çiftçi bazında, köylü bazında, üreticinin cebine giren bazında baktığımız zaman, kusura bakmayın, sınıfta kalırsız, kalırsız yani.

BAŞKAN – Biz kalmıyoruz da siz bu mantıkla daha çok sınıfta kalacağı benziyorsunuz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Göreceğiz, tarih yakındır, hep beraber, hepimiz göreceğiz.

BAŞKAN – Bu kaçınıcı? 13, 14’üncüye gireceğiz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Girelim, “Enflasyon düştü.” diyorsunuz, “Millî gelir 3 kat arttı.” diyorsunuz ama çiftçinin borcu 20 kat artmış; bir de buna el atın, çözelim şu işi. En çok konuşulan borç, borç, borç. Tarlalar artık çiftçinin değil diyoruz, emanet duruyorlar, bankaların, öbürlerinin, berikilerin, emanet tarlalarında üretim yapıyorlar. Onu söylemeye çalışıyoruz.

BAŞKAN – Milleti kendinden şüphe ettirmeye çalışıyorsunuz ama millet kendinden şüphe etmiyor. Milletin zihnine bir şüphe düşürmeye çalışıyorsunuz ama...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır, keşke size yüzde 100 oy versinler, size lazımsa oy versinler, siz zaten 7 Haziranda millî iradeyi kabul etmediniz, “Olmaz, bu bizim işimize gelmez.” dediniz, “Bu, olmaz; bu, millî iradeyi yansıtmaz.” dediniz, 1 Kasım’da bir daha seçim.

BAŞKAN – Allah Allah! 14 partiyle ittifak ettiniz, o zamanlar millî irade oluyordu değil mi, 14-15 partiyle... Niye güldün? Acıdı değil mi?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Şimdi işi daha sıkı tutuyoruz... Ya, neyse mesele o değil...

BAŞKAN – 30 partiyle ittifak ettiğiniz dönemlerde millî iradeyi hiç düşünmediniz mi?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben şunu söyleyeyim: İyi ki de yapmışlar, eğer onlar da olmasaydı bugün biz de burada olmazdık; sahici olmak lazım.

BAŞKAN – Meşru, gayrimeşru ne kadar illegal örgüt varsa onlar da dâhil olmak üzere.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Nerede o illegal örgütler, kim ya?

BAŞKAN – Bir sürü, DEV-YOL’undan DEV-SOL’una, DHKP-C’sinden PKK’sına varıncaya kadar hepsi.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Valla, o örgütlerin hiçbir tanesi bu ülkeye hainlik, hıyanet etmedi.

BAŞKAN – Öyle mi?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiçbir tane etmedi.

BAŞKAN – DEV-YOL’u, DEV-SOL’u, DHKP-C’si...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – 12 Eylül öncesinde mücadele edenlerin hepsi Amerikalılara “Bu coğrafyadan gidin, işinize bakın, bu topraklar bizim.” diyen örgütler, ben onlardan bahsediyorum. Onlar yurtsever örgütlerdi ama sizin ille de terörize etmek istediğiniz, kafanızda düşmanlaştırdığınız...

BAŞKAN – Kendi insanlarını katleden, hâlâ...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır, hiç öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Yeni, yeni; İstanbul’da karakolları...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Onlar ayrı, onları kabul etmiyorum; başka bir şey... Bakın, çevirmeyin, böyle çevirmeyin.

BAŞKAN – Neresini çeviriyorum?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben 12 Eylül öncesinden bahsediyorum.

BAŞKAN – “Bu örgütler illegal örgütler değildi.” diyorsun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben 12 Eylül öncesinden bahsediyorum.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ya, peki, İmralı’yla görüşen kimdi?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ya, bırakın bunları, gerek yok. İsmail Bey, yanlış.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Arkadaşlar, üzüm konusunu konuşalım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bakın, ben başka bir şey bahsetmeye çalıştım, bir şey anlattım, dedim ki: Emperyalizm bize acımaz, bizi birbirimize düşürür ve yok eder. Bunu anlatmaya çalışıyorum, anlamıyorsanız ya, ne yapayım!

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN SOYGÜR – Orhan Bey, Sayın Vekilim, ben ev sahibiyim artık, herkesin karnı acıktı.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ama sizin de düşünmeniz lazım.

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN SOYGÜR – Siz kavganızı, tartışmanızı güzel güzel...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Kavga yok, biz kavga etmeyiz.

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN SOYGÜR – Yok, kavga demiyorum.

...Mecliste yapın, burada da yapabilirsiniz, burasıüzümle alakalı komisyon.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Fıkra kaldı ama fıkrayı anlatmam lazım. Şimdi, fıkrayı anlatayım gidelim. Denizli kebabı yiyeceğiz, bir muhabbet oldu, işte, elle yiyeceğiz, kimi böyle yiyor kimi böyle yiyor. Başka demin de bu altın meselesi oldu, 100 altın ağaçtan iniyor falan. Şimdi, Bektaşî ile sofû imamın arkasında namaz kılıyorlar, sofû “Allah’ım bana bir iman bağışla.” diyor, bizim Bektaşî “Allah’ım bana bir şarap parası ver.” diyor, camide oluyor bu olay. Böyle oluyor, oluyor, namaz bitiyor; imam dönüyor Bektaşî’ye kızarak “Yanıdaki Müslüman Allah’ın evinde iman istiyor; sen utanmadan, sıkılmadan şarap parası istiyorsun arkamda.” diyor. Bizim Bektaşî gayet sakin “Ya, imam efendi, niye

kızıyorsunuz ki herkes kendinde olmayanı istiyor, onda iman yok, iman istiyor; bende şarap parası yok, şarap parası istiyorum.” diyor. Şimdi 100 altın meselesi de öyleydi, o fıkra orada aklımda kalmış da şimdi nasip oldu.

BAŞKAN – Evet, ben de şimdi size 2002 rakamını söyleyeyim: 0,85 cent, 206 bin ton da üzüm ihraç etmişiz. 0,85 cent arkadaşlar. Şu anki rakamımız nedir Başkanım?

TARİŞ ÜZÜM BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ RIZA TÜRKER – 1.600 dolar civarında, 1.530 dolar civarında.

BAŞKAN – 2 katı.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Üreticiye yansıması nedir arkadaşlar bunun? O zaman mı üretici mutluydu, şimdi mi? Burada 2002’de üzüm üreten üretici var mı arkadaşlar, var mı?

AK PARTİ ALAŞEHİR İLÇE BAŞKANI MURAT ERTÜRK – Var. 2002’de affedersiniz, atla, eşekle biz tarlaları sürerken şu an traktörler çift evlerde, arabalar çift.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Süper...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Arabalar, traktörler, KOSGEB desteği, kalkınma ajansları....

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hepinize çok teşekkür ediyoruz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.45

